ΕΛΕΝΗ ΧΩΡΕΑΝΘΗ

Περιοδεύων Θίασος

Τρεις ευχάριστες
– και μία όχι και τόσο – καλοκαιρινές ιστορίες

ΕΛΕΝΗ ΧΩΡΕΑΝΘΗ

Περιοδεύων Θίασος

Τρεις ευχάριστες
– και μία όχι και τόσο – καλοκαιρινές ιστορίες

Γραφιστική επιμέλεια ψηφιακού βιβλίου:
ΜΑΡΙΟΝ ΧΩΡΕΑΝΘΗ

Α΄ έκδοση
2015

Α
Ελεύθερος και ωραίος

Οι διακοπές ήταν το απωθημένο μου. Από τα δεκαπέντε τους, οι περισσότεροι συμμαθητές μου καυχιόνταν πως πήγαιναν διακοπές με φίλους. Μερικοί μάλιστα έλεγαν πως τους επέτρεπαν οι γονείς τους να πάνε μόνοι τους. Για μένα, δεν υπήρχε περίπτωση να μου κάνουν τέτοιο χατίρι. Δεν τολμούσα καν να το αναφέρω.

Ανήκω σε παραδοσιακή ελληνική οικογένεια που λειτουργεί με αυστηρούς κανόνες, με «πρέπει» και «δεν πρέπει». Κι εγώ, από τότε που κατάφερα να ξεπορτίσω και να απαλλαγώ από τη βασανιστική κηδεμονία της μητέρας μου, ο μόνος τρόπος να πηγαίνω «διακοπές» ήταν τα σόγια, οι συγγενείς μας «πρώτου βαθμού». Αποκλειστικοί προορισμοί, η Κως, στο σόι της μητέρας και η Αίγινα, στην αδερφή του πατέρα μου.

Τώρα, καθώς θυμάμαι τα πρόσωπα και κρίνω τα πράγματα από απόσταση, διαπιστώνω πόσο έχει αλλάξει ο χαρακτήρας μου και η ζωή μου από τότε και πώς είχα βιώσει την εφηβική μου ηλικία. Κυρίως, εκείνο το πρώτο καλοκαίρι που άρχισα να πηγαίνω διακοπές στους συγγενείς μας, φυσικά. Και κάθε φορά γύριζα «φορτωμένος αναμνήσεις», που λέει κι ένα τραγούδι που άκουγα να σιγοτραγουδάει η θεία Κούλα, η υστερότοκη αδερφή της μητέρας μου, το στερνοπαίδι της γιαγιάς Αδαμαντίας.

Η θεία Κούλα έμεινε ανύπαντρη για χάρη του Νικόλα, του αρραβωνιαστικού της. Την παράτησε ο «ανεπρόκοπος» για μια ξένη. Ξέμπαρκος στο Μεξικό, γνώρισε μια μιγάδα, τον πάντρεψαν νύχτα μεθυσμένο, λησμόνησε την αρραβωνιαστικιά, έριξε μαύρη πέτρα πίσω του, παράτησε και τη θάλασσα κι έμεινε για πάντα ξέμπαρκος στο Μεξικό με τη μιγάδα.

Κι όμως, η θεία Κούλα δεν τον απαρνιέται, δεν το βάζει κάτω. Ελπίζει πως θα γυρίσει μετανιωμένος μια μέρα ο καπετάνιος της να την παντρευτεί και ψιθυρίζει το αγαπημένο της παλιό, νοσταλγικό τραγούδι:

Ένας φίλος ήρθε απόψε απ' τα παλιά
φορτωμένος με χιλιάδες αναμνήσεις.
Είχε γκρίζα τα σγουρά του τα μαλλιά
και μου είπε πως απόψε θα γυρίσεις.

Στην ιστορία μας ο φίλος αυτός
είχε ένα ρόλο παίξει τελευταία
κι όπως με κοίταζε στα μάτια σκυφτός
μ' έκανε, αγάπη μου, κι εμένανε να κλαίω.

Την ακούει η γιαγιά Αδαμαντία και μαραζώνει από τη στενοχώρια της.

«Τραγουδάει κρυφά και φανερά το κοριτσάκι μου. Ζει με τις θύμησες και με τισόμορφες αναμνήσεις. Και περιμένει μια είδηση, ένα κατιτίς να έρθει από εκείνον», λέει κι αναστενάζει με πόνο.

Για τη γιαγιά η θεία Κούλα είναι «το κοριτσάκι» της, η μικρή της κόρη που δεν θα μεγαλώσει ποτέ. Και δεν μπορεί να το χωνέψει πως η χαϊδεμένη μικρή της κόρη, το στερνοπούλι της, ολόκληρη καθηγήτρια φιλολογίας, θα μείνει στο ράφι για το χατίρι του κάπτεν Νικολή, εκείνου του τζαναμπέτη καπετάνιου που την παράτησε «για μια μιγάδα μάγισσα, μακροπόδαρη».

Την ιστορία της θείας την άκουγα συχνά από τη μητέρα και την ήξερα απόξω κι ανακατωτά. Όταν συναντιόνταν με τις φίλες της, δεν παρέλειπε να αναφέρεται στον επεισοδιακό γάμο του κάπτεν Νικολή με τη μιγάδα σ' ένα Δημαρχείο στο Μεξικό. Εκεί, όπως έλεγαν άλλοι γνωστοί ναυτικοί που ήταν μάρτυρες στο γάμο του, συνηθίζουν να τραγουδάει ο γαμπρός τον Εθνικό ύμνο της πατρίδας του. Ζήτησαν κι από τον κάπτεν Νικολή να πει τον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας. Εκείνος δεν τον θυμόταν και τραγούδησε τσάτρα πάτρα, φαλτσαδούρα «Τα παιδιά του Πειραιά», του Μάνου Χατζιδάκι:

...νανά νανανά νανανά να...
Πώς θα 'θελα να είχα κι ένα και δύο
και τρία και τέσσερα παιδιά
νανά να νανά να νανά να
κι όταν θα μεγαλώσουν όλα
να γίνουν λεβέντες για χάρη του Πειραιά
νaά να νανά να νανά να
για χάρη του Πειραιά...

Πολλές πικάντικες ιστορίες άκουγα από τη μητέρα μου για την πατρική της οικογένεια και είχα την περιέργεια να γνωρίσω τη θεία μου και προπαντός τη γιαγιά Αδαμαντία, τη Σμυρνιά, την «τσαούσα καπετάνισσα». Και μόλις μου δόθηκε η ευκαιρία, το 'σκασα από το πνιγμένο στο καυσαέριο, άλλοτε ποτέ «κλεινόν, ιοστεφές άστυ» και πήγα μόνος μου διακοπές στην Κω, στους συγγενείς μας, βέβαια.

Πρώτη φορά οι γονείς μου συναίνεσαν να πάω μόνος μου διακοπές και με άφησαν ελεύθερο να επιλέξω εγώ το μέρος των διακοπών μου. Και τους έκανα το χατίρι, τρόπος του λέγειν, βέβαια, και πήγα όπου ήθελα. Τρόπος του λέγειν! Γιατί τα είχαν κανονίσει πίσω από την πλάτη μου και με τον τρόπο τους με είχαν προδιαθέσει να επιλέξω το νησί με τον πλάτανο του Ιπποκράτη. Η γιαγιά μου η Αδαμαντία και η Μαντώ, η ξαδέρφη μου η λαογράφος, ήθελαν σώνει και καλά να με δουν. Έτσι κι εγώ, «επέλεξα αυτοβούλως» να πάω στην Κω. Ήμουν μεγάλος. Μαθητής Λυκείου, ολόκληρος άντρας. Κι αποφάσιζα μόνος μου. Λέμε τώρα!

Κατέβασα από το πατάρι τον ταξιδιωτικό μου «σάκο», ένα συρόμενο βαλιτσάκι ήταν για τις ελάχιστες αποσκευές, οι καλοκαιρινές διακοπές δεν απαιτούν να κουβαλάς πολλά πράγματα μαζί σου, έχωσα μέσα δυο τρία σορτσάκια, μερικά μακό μπλουζάκια, αρκετά εσώρουχα, δυο μπανιερά, ένα ζευγάρι σαγιονάρες κι ένα σκούφο, τα περισσότερα ήταν για τη θάλασσα. Είχα υπολογίσει πόσες αλλαξιές θα χρειαζόμουνα όσο θα έμενα

εκεί, όχι πάνω από δέκα μέρες, για να μην σέρνω στο νησί περιττά βάρη.Ένιωθα και ήθελα να είμαι πραγματικά ελεύθερος, απαλλαγμένος από όλα όσα κάνουν δύσκολη και βαρετή τη ζωή στην Αθήνα. Και ωραίος, φυσικά.

Ταξίδευα για Κω το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου, ώρα 17 και κάτι λεπτά, για να είμαι στο νησί χαράματα, γύρω στις έξι το πρωί. Είχαμε κλείσει καμπίνα πρώτη θέση, η μητέρα τα κανόνισε όλα για τον μοναχογιό της ώστε να προφτάσω να κοιμηθώ πέντε με έξι ώρες για να είμαι φρέσκος στο νησί, όχι με χασμουρητά. Στη γιαγιά έπρεπε να παρουσιαστώ έτσι όπως με ήθελε η μητέρα μου: ωραίος! Υποθέτω. Διαφορετικά, γιατί τόση πρεμούρα να είναι όλα στην εντέλεια.

Ντυμένος σπορ από τις δώδεκα, έριξα πάνω στο βαλιτσάκι μου ένα καλοκαιρινό μπουφάν να το έχω πρόχειρο, όπως απαιτούσε η χάρη της, για να μην χαλάσω το χατίρι της μάνας μου, για το ταξίδι με πλοίο τις περισσότερες ώρες νύχτα, και περίμενα με αγωνία ένα ολόκληρο στρογγυλό, τετράωρο καταμεσήμερο 12 με 4 πότε θα λαλήσει τέσσερις φορές το πτηνό, ο κούκος του ρολογιού σημαίνοντας την ώρα που θα φεύγαμε από το σπίτι για να είμαστε μια ώρα πριν την αναχώρηση του πλοίου στο λιμάνι του Πειραιά.

«Κούκου, κούκου, κούκου. Κού...» κάνει επιτέλους αυτός.

Δεν προφταίνει να ολοκληρώσει τη φράση του με την τελευταία συλλαβή, μένει στον αέρα το μισό το τέταρτο λάλημα, κουτσό το σύνθημα της αναχώρησης, αρπάζω το βαλιτσάκι μου και είμαι στο γκαράζ πρώτος και καλύτερος. Η μάνα μου επέμεινε να με πάει η ίδια με το αυτοκίνητό της στο λιμάνι, να με δει να ανεβαίνω τη σκάλα και να μείνει εκεί ώσπου να ξεκινήσει το καράβι. «Έπρεπε» να είναι σίγουρη πως όλα πήγαν καλά. Να επικοινωνήσει με τη θεία Κούλα, την αδερφή της στο νησί, να βεβαιωθεί πως θα περιμένει στο λιμάνι για να με παραλάβει, θαρρείς και ήμουν ασυνόδευτο δέμα, και μετά να αποφασίσει επιτέλους να γυρίσει στο σπίτι. Και στη συνέχεια, να κάθεται με το κινητό στο χέρι ώσπου να γυρίσει ο μοναχογιός της, «το καμάρι της», εγώ δηλαδή, από την.... ξενιτιά!

Μπορεί να ήμουν υπερβολικός, ίσως είναι τραβηγμένη από τα μαλλιά αυτή η τελευταία μου εκτίμηση. Αλλά, πώς να εξηγήσω διαφορετικά την εμμονή της να ρυθμίζει, μπορεί ακόμα και τώρα κι από μακριά, τη ζωή μου. Ήταν κολλημένη πάνω μου σαν βδέλλα και μερικές φορές με έκανε να νιώθω πως μου ρουφάει το αίμα, δηλαδή, μου αφαιρούσε κάθε δικαίωμα ελευθερίας και επιλογής, με θεωρεί κτήμα της, εξάρτημά της. Ενώ ο πατέρας μου με αντιμετώπιζε «ως άντρα». Και μου συμπεριφερόταν «σαν άντρας προς άντρα». Στα φανερά, υποθέτω.

Αλλά η μάνα μου δεν εννοούσε να με αφήσει να ενεργήσω έξω από τον κύκλο επιρροής της. Απορώ πώς μου επέτρεψε να πάω μόνος μου διακοπές. Ίσως είχε έρθει η ώρα να της τα κόψω όλα αυτά με το μαχαίρι. Δεν πήγαινε άλλο. Ήταν η τελευταία φορά που με κηδεμόνευε. Εκείνο το καλοκαίρι επρόκειτο να γίνουν πολλές αλλαγές στη ζωή μου. Στήθηκα

ευθυτενής μπροστά στον μεγάλο καθρέφτη και είδα τον εαυτό μου «ολόκληρο άντρα».

«Ας το πάρουν απόφαση όλοι τους, μεγάλωσα πια, δεν είμαι το μωρό τους να με νταντεύουν», μουρμούρισα κλείνοντας το μάτι στο είδωλό μου με νόημα..

Είχε έρθει η ώρα μου να επαναστατήσω. Το ταξίδι στην Κω ήταν η αρχή των όσων ανατρεπτικών θα ακολουθούσαν, όπως τα είχα δρομολογήσει στο μυαλό μου.

Ταξίδευα με το πλοίο της γραμμής, το *ΑΠΟΛΛΩΝ*, πρώτη φορά για το νησί των γονιών της μητέρας μου κι αρμένιζα γι' αλλού με τη σκέψη μου. Το νησί το φανταζόμουν τεράστιο, με νερά τρεχούμενα, ποτάμια και βουνά ατελείωτα. Ώσπου να φτάσει το πλοίο στο λιμάνι, με τη βοήθεια του ονείρου που με ταξίδευε τις ώρες του ύπνου στην καμπίνα πολυτελείας τα είχα όλα τακτοποιήσει στην εντέλεια. Ίσαμε την παραμικρή λεπτομέρεια. Όλα ρόδινα, παραδεισένια.

Πού να φανταζόμουν, όμως, ότι θα βρισκόμουνα σε μια στενόμακρη λουρίδα επίπεδης στεριάς η οποία και στα δύο άκρα της καταλήγει σε τεράστιους, για την επιφάνεια του νησιού, όγκους βουνών. Σαν «παλάντζα»,σαν παλιά ζυγαριά μοιάζει. Τεράστιοι δασωμένοι όγκοι βουνών στο βόρειο άκρο που καταλήγει σε επίπεδη έκταση, όπου είναι και η Κως, η πανάρχαια ομώνυμη πρωτεύουσα του νησιού και με χαμηλότερη βλάστηση υπερυψωμένοι χωμάτινοι κώνοι δυναμώνουν αισθητικά το νότιο άκρο της νήσου, όπως μου φανερώθηκε μετά στις πραγματικές της διαστάσεις.

Το *ΑΠΟΛΛΩΝ*, αδιάφορο για τη δική μου εσωτερική περιπέτεια, τραβούσε τον υγρό δρόμο του φορτωμένο ένα σμάρι πολύχρωμους επιβάτες, αυτοκίνητα, βαλίτσες, κιβώτια χάρτινα γεμάτα εμπορεύματα, όνειρα καλοκαιρινής νύχτας, οράματα, καημούς, ελπίδες, δάκρυα, γράμματα ναυτιλλομένων, όλες τις προσδοκίες και τα όνειρα των ανθρώπων του νησιού.

Γεμάτες όλες οι καμπίνες ηλικιωμένους και μωρά. Στο κατάστρωμα, ίσαμε τότε που έσβησε και η τελευταία αχτίδα από του ήλιου το φως, μεσήλικες κυρίες και μοντέρνοι κύριοι είχανε καταλάβει τα παγκάκια λες κι ήτανε δικά τους, ιδιοκτησία τους. Μερικά ζευγάρια τουριστών είχαν ξαπλώσει κάτω στο κατάστρωμα αδιάφορα, απαλλαγμένα από έγνοιες, κοίταζαν το ρολόι τους συνέχεια, βιάζονταν, φαίνεται, να φτάσουν στον προορισμό τους. Αραδιασμένα ολόγυρα στα κάγκελα παιδιά κάθε ηλικίας, αγόρια και κορίτσια, όλα στο θαλασσινό δρόμο των θερινών διακοπών, κατά τα φαινόμενα, μιλούσαν αδιάκοπα, διαφορετικές γλώσσες, χειρονομούσαν έντονα τη μια στιγμή και την άλλη σώπαιναν απότομα σαν να υπάκουαν σε κάποιο σύνθημα. Όπως κάνουν τις καλοκαιρινές νύχτες τα τζιτζίκια, όταν η ζέστη είναι αφόρητη.

Πρώτη φορά ήμουνα μόνος, ελεύθερος και ωραίος, «ολόκληρος άντρας» πια, εννοείται, ψηλός και δυνατός όπως ένιωθα τότε, και μου το επιβεβαίωσε ξανά κι ένας μεγάλος καθρέφτης που δέσποζε στον τεράστιο χώρο, κολλημένος στην απέναντι από την καφετέρια πλευρά του σαλονιού

του *ΑΠΟΛΛΩΝ*. Είχα την αίσθηση, μάλλον, την ψευδαίσθηση πως ήμουν ικανός για τα πάντα. Και σίγουρος ότι θα μπορούσα να κάνω όλο τον κόσμο του νησιού να με θαυμάσει, ότι θα καταπλήξω το συγγενολόι που θα περίμενε σύσσωμο στην αποβάθρα να παραλάβει το «ασυνόδευτο βρέφος» της ατελείωτης μάνας μου. Η δαιμόνια, είχε φροντίσει δεόντως και γι' αυτό. Αν δεν είχε μιλήσει στο τηλέφωνο και την τελευταία στιγμή με τη θεία Κούλα, την αδερφή της, δεν θα με άφηνε να μπω στο πλοίο, ο Θεός ο ίδιος να κατέβαινε, όχι που της φώναζε ο πατέρας:

«Έλεος, βρε γυναίκα! Ζωή μου, δεν είναι μωρό. Ο Ιπποκράτης μεγάλωσε. Κατάλαβέ το! Ξεκόλλα! Άσε το παιδί να ανασάνει ελεύθερα. Θα γελάει ο κόσμος μαζί μας...»

Πάντα προσπαθούσε ο πατέρας μου να την κάνει να σταματήσει να με πιλατεύει με τις φροντίδες της. Αλλά η μάνα μου, πού να πάρει από λόγια. «Αγύριστο κεφάλι». Με το κινητό κολλημένο στο αυτί. Ίσαμε που σάλπαρε το πλοίο μιλούσε συνέχεια με τη θεία Κούλα. Ήμουνα σίγουρος.

Η Μαντώ

Και δεν είχα πέσει έξω. Η θεία Κούλα και η Μαντώ, η ξαδέρφη, πρώτες και καλύτερες, στημένες μπροστά στην αποβάθρα περίμεναν με ανοιχτές αγκάλες να παραλάβουν το «μωρό» της μάνας μου, έτσι τους είχε πει. Δεν πίστευαν στα μάτια τους όταν με είδαν να βγαίνω καμαρωτός από την μπουκαπόρτα του καραβιού σέρνοντας σαν υπάκουο κουτάβι το βαλιτσάκι μου, κοντά δυο μέτρα μπόι, ολόκληρος άντρας.

«Ποπό, να χαρώ εγώ το ανιψάκι μου! Τι ανιψάκι μου; Ολόκληρος άντρας έγινες, Ιππόκρατες!» αναφώνησε χρησιμοποιώντας την κλητική, στο αρχαιοπρεπές, του ονόματός μου η θεία μου η Κούλα, η φιλόλογος, του αρχαιολογικού μάλιστα.

Και παρατώντας τη Μαντώ, χύθηκε πρώτη πάνω μου, με άρπαξε με τα δυο της χέρια παγιδεύοντάς με σε μια τεράστια αγκαλιά. Μ' έσφιγγε και με φιλούσε, με πασπάτευε στα μπράτσα, μου χάιδευε τα μακριά μαλλιά, την «πόλκα», όπως αποκαλούσε η γιαγιά την κοτσίδα μου, και δεν χόρταινε να με φιλάει. Από την πρώτη κιόλας στιγμή ένιωσα πως η ελευθερία και η ανεξαρτησία μου πήγαν στράφι. Μόλις ελευθερώθηκα από την κηδεμονία της μάνας μου, έπεσα μέσα στη βασανιστική αγάπη της θείας μου για να εμπλακώ μετά στα σχέδια και να μπλεχτώ ανεπανόρθωτα στα δίχτυα και στα παραδοσιακά κόλπα της αειθαλούς κυρά Μαντώς, της γιαγιάς μου!

«Κάνε γονείς, κάνε θείες και γιαγιάδες... κι άντε να δεις καλό!» είπα μέσα μου, προσπαθώντας να ξεγλιστρήσω από τα χέρια της θείας Κούλας.

Όταν επιτέλους κατάφερα να ελευθερωθώ από την αγκαλιά και τα φιλιά της, την αντάμειψα μ' ένα τεράστιο χαμόγελο προσποιητής, μάλλον, ευτυχίας που έφτανε ίσαμε τα αυτιά. Άλλο τίποτα δεν μπορούσα να κάνω. Δεν μου άφηνε περιθώρια. Η θεία Κούλα, προπαντός, τηρώντας κατά γράμμα τις εντολές της αδερφής της, είχε το πάνω χέρι στην όλη υπόθεση της προστασίας μου από την πρώτη στιγμή στην υποδοχή. Κι εξακολούθησε να κρατάει την ίδια προστατευτική συμπεριφορά ίσαμε την αναχώρησή μου από την πανέμορφη Κω. Οι θείοι μου, οι γονείς της Μαντώς, η μαμά της, η άλλη αδερφή της μητέρας μου, η Ζωή, και ο θείος Άρης, ο πατέρας της Μαντώς, έλειπαν. Είχαν πάει στην Αυστραλία να δουν τους συγγενείς τους που ήταν εγκατεστημένοι εκεί.

Η καημένη η Μαντώ, η ωραία ξαδέρφη μου, η λαογράφος, περίμενε με ιώβεια υπομονή να πάρει σειρά για να μου δείξει την αγάπη και το ενδιαφέρον, τον θαυμασμό της, προπαντός, για τον μοναδικό ξάδερφό της από την πλευρά της μητέρας της, εμένα. Πρώτη φορά με έβλεπε ολόκληρο άντρα και, σίγουρα, θα με θεωρούσε ικανότατο για συνοδό στις εξόδους της, σημείο αναφοράς, και θα με επιδείκνυε ως αξιοθέατο στις φίλες και στους φίλους της.

Έτσι νόμιζα εγώ τότε, στα χάη της αβάσταχτης εφηβείας από υπέρμετρη αλαζονεία. Στην πραγματικότητα, η συνάντησή μας ήταν εντελώς φυσιολογική. Όλα εξογκώθηκαν και πήραν τεράστιες διαστάσεις μέσα στο δικό μου το κεφάλι. Ήθελα τον κόσμο στα μέτρα μου κι έβλεπα τα πάντα

σε διάθλαση και τους άλλους, όχι όπως είναι, αλλά όπως θα ήθελα εγώ να είναι.

Αυτά σαν μια σύντομη εισαγωγή στην καλοκαιρινή μου περιπέτεια. Γιατί, όταν έπεσα στα χέρια της γιαγιάς Αδαμαντίας, έχασα τον μπούσουλα. Αφήνω την άνευ προηγουμένου υποδοχή με τα θαυμαστικά και τις διαχύσεις και μπαίνω αμέσως στο θέμα. Απορώ πως δεν ήταν στην αποβάθρα να με υποδεχτεί πρώτη και καλύτερη. Αλλά υπάρχει εξήγηση: Ήθελε να με περιμένει εμένα τον εγγονό της αρχόντισσα, φρέσκια, μακιγιαρισμένη, ατσαλάκωτη, κυρία του σπιτιού της, σ' ένα χώρο που εξουσίαζε αποκλειστικά εκείνη, στο βασίλειό της. Μόνο το στέμμα και ο θρόνος της έλειπε. Κατά τα άλλα ενεργούσε σαν βασίλισσα του οίκου των Σελευκιδών!

Πώς μου ήρθε τώρα στο μυαλό αυτό το «βασίλειο των Σελευκιδών» και το κόλλησα ουρά στα προηγούμενα, δεν ξέρω. Για να είμαι ειλικρινής, μου άρεσε όλο εκείνο το σκηνικό που είχε φιλοτεχνήσει και στήσει η κυρά Αδαμαντία. Το θαυμάσιο πρωινό που με περίμενε στο καθιστικό, ένα τραπέζι γεμάτο λαχταριστές νησιώτικες λιχουδιές, φτιαγμένες με τα χεράκια της. Μεγάλη πολυτέλεια για μένα που ήμουν συνηθισμένος στη «λιτότητα».

Η μητέρα, εργαζόμενη γυναίκα, υπεύθυνη για όλα, ο πατέρας καπετάνιος έλειπε με τα καράβια, τον περισσότερο καιρό, δεν είχε ελεύθερο χρόνο να ετοιμάζει πρωινά. Είχε ωράρια, μετρημένος και δυσεύρετος ο χρόνος της. Ίσως γι' αυτό θυμήθηκα το ξακουστό βασίλειο των Σελευκιδών, μιας από τις δυναστείες των επιγόνων του Μεγάλου Αλεξάνδρου στη Μέση Ανατολή. Δεν άργησε όμως να φανεί και η άλλη όψη του νομίσματος που μου παρουσίασε μια γιαγιά πολύ πιο αυταρχική και πιο εξουσιαστική από τη μητέρα μου.

«Εσύ να πας να κάνεις τη δουλειά σου», είπε ευθύς εξαρχής στην ξαδέρφη μου, «τον εγγονό μου θα αναλάβω να τον κανακέψω εγώ! Κατάλαβες, μικρή μου;»

«Κατάλαβα, καλέ γιαγιά, πώς δεν κατάλαβα, αλλά μην μου τον τρελάνεις τον ξάδερφο! Ακόμα δεν πάτησε το πόδι του στο νησί…» γέλασε η Μαντώ κλείνοντάς μου με νόημα το μάτι. Και κρυφά τάχα στο αφτί να μην ακούσει η γιαγιά, «πρόσεχε, Ιπποκράτη μου, μην σου πάρει τον αέρα η καπετάνισσα, χάθηκες! Είναι φοβερή!» πρόσθεσε.

«Άντε, τελείωνε με τα κρυφομιλήματα και τις υποδείξεις σου», της είπε η γιαγιά μεταξύ σοβαρού και αστείου, «θ' αργήσεις. Άντε, άντε, δίνε του, πήγαινε στη δουλειά σου, σε περιμένουν οι συνάδελφοί σου να πείτε τα δικά σας. Εμείς, να μην σε νοιάζει για μας», συμπλήρωσε.

Και της έγνεψε με το χέρι να φύγει.

«Ό,τι προστάξει η κυρία Αδαμαντία», είπε στα μουλωχτά και δυνατά: «Στις προσταγές σας, καπετάνισσα!»

Υποκλίθηκε, δήθεν με δέος, υπομειδιώντας η Μαντώ κι έφυγε τρέχοντας.

Ξαφνιάστηκα που την είπε «Καπετάνισσα». Γούρλωσα τα μάτια και το βλέμμα μου σύρθηκε πάνω της περίεργα. Δεν ήξερα, μήτε μπορούσα να τη φανταστώ πως ήταν κι εκείνη ναυτικός.

«Μια τόσο ωραία γυναίκα που θα ήταν στα νιάτα της, μπορούσε να γυρίζει στους ωκεανούς, να παλεύει με άγρια κύματα, να δίνει προσταγές σε άντρες;» είπα μέσα μου.

Ίσως αυτό το «καπετάνισσα» που της πέταξε η Μαντώ να την έκανε να μείνει σκεφτική λίγα μόνο δευτερόλεπτα. Αμέσως μετά, στράφηκε στη θεία Κούλα που περίμενε, όπως συμπέρανα, εντολές.

«Κόρη, πάρε τη βαλίτσα του μικρού και τακτοποίησέ τον στο δωμάτιό του. Κάνε γρήγορα. Έχομε δουλειές εμείς στην κουζίνα», της είπε υπομειδιώντας.

Πασπάτεψε την κοτσίδα μου και με τα δυο της τα χεράκια, μου έσκασε κι ένα δυνατό, γιαγιαδίστικο φιλί στο κούτελο κι εξαφανίστηκε.

«Να τα μας. Πάλι 'μικρός' κι εδώ ο Ιπποκράτης. Έπεσε σύρμα από τη μάνα μου».

Η σκέψη πέρασε ξυστά σαν βέλος φαρμακερό από το μυαλό μου και καρφώθηκε στην απόφασή μου να δράσω καταλυτικά. «Θα σας δείξω εγώ ποιος είμαι, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή», ήθελα να φωνάξω προς κάθε κατεύθυνση.

Κρατήθηκα, ωστόσο, για χάρη της θείας Κούλας. Καλόβολη και υποτακτική, η θεία μου, συνηθισμένη, μάλλον, κι αδιαφορώντας για το ύφος της μητέρας της, έκανε να πάρει το βαλιτσάκι μου.

«Επ!» Της έπιασα όσο τρυφερά μπορούσα το χέρι. «Όχι κι αυτό εσείς, καλή μου θεία Κούλα, δεν το ανέχομαι αυτό, είναι δική μου δουλειά», της είπα. Και από μέσα μου «Εσάς για άλλο πράγμα σας θέλω...»

Σ' εκείνη δεν είπα τίποτα. Δεν είχα σκοπό να ρωτήσω κανέναν. Ήθελα να το εξακριβώσω μόνος μου. Ωστόσο, βιάστηκε να με πληροφορήσει η θεία Κούλα που μάντεψε την απορία μου από το ξάφνιασμά μου, όταν κατάφερα να ξεγλιστρήσω από τις πλεκτάνες της γιαγιάς και να βρεθούμε οι δυο μας με τη θεία Κούλα στο δωμάτιο που ήταν έτοιμο για την πάρτη μου.

«Στα νησιά, αγόρι μου», ευτυχώς δεν με είπε 'μικρέ', «τη σύζυγο του καπετάνιου ναυτικού ο κόσμος έτσι την αποκαλεί, '*Καπετάνισσα'*. Άλλωστε, αυτό είναι το έπαθλο της υπομονής που έχουν αποκομίσει οι ταλαίπωρες γυναίκες των καπετάνιων ναυτικών από μια ολόκληρη ζωή μοναξιάς και αγωνίας. Και τον φορούν κατάσαρκα τον τιμητικό τίτλο», μου εξήγησε.

«Είπα κι εγώ, πώς και δεν με ενημέρωσε η μητέρα μου», γέλασα.

«Α, μπα! Πώς το 'παθε η Ζωίτσα μας; Θα της ξέφυγε της αδερφής μου. Εκείνη πάντα όλα τα προφταίνει, τίποτα δεν αφήνει να πέσει χάμω», έκανε η θεία μου αστειευόμενη.

Έδειχνε απαλλαγμένη από μικρές κακίες, όπως συμπεραίνω τώρα. Ίσως είχε ξεχάσει για λίγο και τον Καλό της που έμεινε στο Μεξικό με τη Μιγάδα του. Όμως εγώ εκείνη τη στιγμή διέκρινα κάποια δόση πικρίας, έναν κόμπο λύπης στη φωνή της, έναν κρυφό λυγμό. Κι ας ήμουνα «μικρός».

Ινώ και Ίω

Οι πρώτες και ολιγοήμερες διακοπές μου στην Κω είχαν πολλές εκπλήξεις, αλλά ήταν υπέροχες. Τόσο που δεν μου έκανε εντύπωση η κηδεμονία της γιαγιάς. Εδώ που τα λέμε, δεν ήταν και τόσο προστατευτική, όσο μου φάνηκε στην αρχή. Εκτός από τις υπέροχες λιχουδιές που ετοίμαζε κάθε μέρα με τα χεράκια της για μένα και από τις ιστορίες τηςπου ήταν άκρως ενδιαφέρουσες και τα παραμύθια που μου διηγήθηκε, η γιαγιά μου η Καπετάνισσα, μου γνώρισε την Ινώ και την Ίω.

Τη δεύτερη κιόλας μέρα από την άφιξή μου στην Κω, έφερε στο σπίτι τις πανέμορφες ανιψιές του θείου Αλέξανδρου, τις δίδυμες κόρες της αδερφής του πατέρα της Μαντώς, την Ινώ και την Ίω, πρώτες ξαδέρφες της Μαντώς από την πλευρά του πατέρα της. Δυο κούκλες, πανέμορφες και ολόιδιες, σαν δυο σταγόνες νερό, ένα χρόνο μικρότερες από μένα, περίπου συνομήλικές μου. «Εξ αγχιστείας» ξαδέρφες. Έτσι μου τις σύστησε η Καπετάνισσα.

«Τι θα πει ‘εξ αγχιστείας’ ξαδέρφες;» ψέλλισα.

Είχα μπερδευτεί με τα σόγια. Δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί οι δίδυμες δεν είναι πραγματικές ξαδέρφες μου αφού είναι ξαδέρφες της Μαντώς. Αλλά η γιαγιά μας μου έλυσε την απορία. Μου εξήγησε ότι μεταξύ εμού και των διδύμων δεν υπήρχαν δεσμοί αίματος, αλλά «συμπεθεριό». Αυτό θα πει «εξ αγχιστείας» συγγενείς. Εγώ δεν είχα καμιά συγγενική σχέση με τα δυο κορίτσια. Ήταν ανιψιές του θείου Αλέξανδρου, του καπετάνιου, που μπάρκαρε την επομένη της άφιξής μου στην Κω. Το άλλο μου μπέρδεμα ήταν με τα ονόματα των κοριτσιών. Από τη Μυθολογία ήξερα πολλά για την Ινώ, την τροφό του Διονύσου. Αλλά εκείνο το Ίω, τι σήμαινε;

«Δεν σημαίνει τίποτα ιδιαίτερο. Είναι από το Ιωάννα. Η Ινώ μού το κόλλησε», εξήγησε η ίδια. «Όταν ήμασταν μικρές, η Ινώ δεν μπορούσε να πει Ιωάννα και με φώναζε Ίω. Και μου έμεινε. Τώρα το προτιμώ κι εγώ. Έγινε σημείο αντιλεγόμενο στο σχολείο και σημείο αναφοράς στους συγγενείς. Ξέρεις πόσα βιβλία μυθολογίας, λεξικά και αγιολόγια έχουν ξεσκονίσει όσοι δεν ξέρουν τι σημαίνει Ίω; Μερικοί την μπλέκουν με την Ιώ, την πανέμορφη κόρη του Ινάχου, του βασιλιά του Άργους που την μεταμόρφωσε ο Δίας σε αγελαδίτσα για να τη σώσει από την οργή της Ήρας», πρόσθεσε. «Πού να στα λέω…»

«Δεν ξέρω, αλλά το φαντάζομαι. Αν δεν μου εξηγούσες, κι εγώ το ίδιο θα έκανα», της είπα. «Αλλά, πώς σας ξεχωρίζουν οι φίλοι σας, αφού είστε ολόιδιες;»

«Όσο γι’ αυτό, φρόντισε το DNA μας. Δες εδώ: Η Ίω έχει αυτό που δεν το έχω εγώ, μια λεπτομέρεια που λειτουργεί σαν ταυτότητα, για μας», είπε η Ινώ.

Και με μια αυθόρμητη κίνηση μου έδειξε ένα μικρό λεκέ στον αριστερό μηρό της αδερφής της, λίγο πιο πάνω από το γόνατο που έμοιαζε με ρόγα σταφυλιού.

«Η άλλη γιαγιά, λέει ότι η μητέρα μας, όταν ήταν έγκυος ζήλεψε να φάει σταφύλι και ακούμπησε το χέρι της στον μηρό της, στο σημείο αυτό, κι έτυχε να είναι από τη μεριά μου. Έτσι ισχυρίζεται. Τρέχα γύρευε! Είναι, πάντως, μια ερμηνεία πανελληνίως αποδεκτή. Η αδερφή μου γεννήθηκε μαρκαρισμένη», πρόσθεσε.

Αυτά έγιναν την πρώτη μέρα της γνωριμίας μας. Ύστερα η ζωή μου στο νησί κύλησε υπέροχα με τις δύο πανέμορφες «εξ αγχιστείας» ξαδέρφες που μου γνώρισε η καπετάνισσα γιαγιά μου, όχι χωρίς λόγο, όπως άφησε να νοηθεί όταν έφευγα. Ήθελε να με κρατήσει στο νησί, γι' αυτό μου τις γνώρισε.

«Είναι υπέροχα πλάσματα οι μικρές, δεν νομίζεις;» μου πέταξε με νόημα.

«Δεν αμφιβάλλω», είπα. Είχα καταλάβει το παιχνίδι που έπαιζε και είχα έτοιμη την απάντηση, «αλλά ποια από τις δυο να προτιμήσω;» την κούφανα.

«Έλα τώρα, μια κουβέντα είπα. Τις έχω κι εκείνες σαν εγγονές μου», τα μπάλωσε. «Σημασία έχει να περάσεις καλά εδώ και όταν ξανάρθεις...»

«Τι, όταν ξανάρθω, γιαγιά;»

«Κάνεις μόνος σου... Παράτα με. Δεν ξέρω!» μουρμούρισε τάχα αδιάφορα.

«Την επιλογή», ήθελε να πει. Αλλά δεν συνέχισε.

Αυτό, πάντως που είχε βάλει σκοπό να κάνει, το πέτυχε. Έριξε την πετονιά κι έβγαλε ψάρι. Μ' έκανε να τις δω και τις δύο τις «εγγονές» με άλλα μάτια. Έλα όμως που ήταν και οι δύο υπέροχες, δύο καταπληκτικά κορίτσια, υπέροχα πλάσματα. Γι' αυτόν και για άλλους λόγους, που δεν είναι του παρόντος, την επιλογή την ανέβαλα για το επόμενο καλοκαίρι. Ίσαμε τότε...Και αν...

«Ίσαμε τότε, το επόμενο καλοκαίρι, δηλαδή, βλέπομε. Εννοείς τι εννοώ», είπα.

«Ίσαμε τότε...» η γιαγιά κούνησε διφορούμενα το κεφάλι.

«Μάτια που δεν βλέπονται, γρήγορα λησμονιούνται», γέλασα.

Αλλά δεν κράτησε πολύ το σκηνικό της κατήφειας. Είχε τον τρόπο της η Καπετάνισσα να κρατάει τις ισορροπίες και να κάνει τους γύρω της να την αγαπούν και να τη σέβονται. Όσο έλειπε ο Καπετάνιος της, εκείνη μαζί με τις κόρες της διάβαζε και μελετούσε. Ακόμα και βιβλία του Πανεπιστημίου είχε κυριολεκτικά «ξεκοκαλίσει». Κυρίως τη Λαογραφία, όταν δεν είχε πια υποχρεώσεις, εκτός από τον καημό της θείας Κούλας, την είχε σπουδάσει μαζί με τη Μαντώ, την εγγονή της, τη λαογράφο μας.

Όσες μέρες έμεινα στην Κω, οι δίδυμες ήταν οι φύλακες άγγελοί μου. Μόνο ένας ύπνος μας χώριζε. Όλη την ημέρα μαζί. Η γιαγιά με παρέδωσε στις «μικρές» για να τις προσέχω και ησύχασε.

«Να μου προσέχεις τις εγγονούλες μου», πρόσταξε με το που με παρέδωσε στα κορίτσια. «Σας τον παραδίδω σώο και αβλαβή. Κι εσείς ομορφούλες, το νου σας! Μη μου τον... ξεμυαλίσετε τον εγγονό μου! Τι είπα τώρα; Μη μου τον ζαλίσετε ήθελα να πω. Αυτή η γλώσσα μου δεν ξέρει τι λέει μερικές φορές», γέλασε.

«Στις προσταγές σας, αρχιστράτηγε!» ήθελα να πω. Έτσι αποκαλούσα τη μάνα μου όταν αντιδρούσα. Υποκλίθηκα ψελλίζοντας. «Ό,τι πείτε, ό,τι προστάζει η εξουσία», πρόσθεσα αυθόρμητα πάνω στον ενθουσιασμό της στιγμής. Αν και ήξερα τι εννοούσε: «Μην το κόψετε στα δυο το παιδί τραβώντας το από δω κι από κει κάθε μια για την πάρτη της»,αυτό ήθελε να πει, αλλά δεν το είπε.

Και δεν είχε άδικο. Οι δίδυμες άλλο που δεν ήθελαν. Με άρπαξαν και με τραβολογούσαν, τρόπος του λέγειν, κάθε μια για λογαριασμό της όση μέρα δίνει ο Θεός στον κόσμο.

«Ξάδερφε» από δω η Ινώ, «ξάδελφε», από κει η Ίω, που δεν μπορούσε να προφέρει το ρ και προτιμούσε το τρυφερό λ, κόντεψαν να με κάνουν δυο κομμάτια.

Φτηνά τη γλύτωσα από τα χέρια τους. Τρόπος του λέγειν. Στις πρώτες μου «ελεύθερες» διακοπές το εμπέδωσα κι αυτό. Εγώ καμάρωνα σαν τσαλαπετεινός ανάμεσα σε δυο πανέμορφα πλάσματα, θεϊκά. Και νόμιζα πως με ζήλευε όλος ο αντρικός πληθυσμός του νησιού. Το ίδιο κι εκείνες. Τέτοιο ουρανοκατέβατο κελεπούρι, ακόμα κι από μισός στην κάθε μια, δεν τους έπεφτα και λίγος, εδώ που τα λέμε «σεμνά και ταπεινά».

Ωστόσο, πέρα από τα χωρατά, οι δίδυμες αποδείχτηκαν πρώτης τάξεως συνοδοί. Σοβαρές, αξιοπρεπείς και ενημερωμένες. Οι μικρές ήταν το κάτι άλλο. Καμία σχέση με τις όμορφες και πολύγλωσσες Αθηναίες που ήξερα. Τήρησαν κατά γράμμα τις εντολές της Καπετάνισσας. Πού δεν με πήγαν. Τι δεν είδαν τα μάτια μου, και τι δεν άκουσαν τ' αυτιά μου! Μου άλλαξαν τα φώτα, κυριολεκτικά. Ένα ολόκληρο πρωινό, μισή μέρα μου γνώρισαν την πόλη, μου έδειξαν τα αξιοθέατα, τις αρχαιότητες, με πήγαν στο Ασκληπιείο, στο αρχαίο γυμνάσιο κι έπαιξαν λιγάκι θέατρο για χάρη μου.

«Φαντάσου πως τα καθίσματα είναι γεμάτα μαθητές. Ανάμεσα τους είσαι κι εσύ θεατής και ακροατής και σου μαθαίνουμε τον όρκο του Ιπποκράτη», μου εξήγησε η Ινώ.

«Υποτίθεται πως είμαστε ηθοποιοί, ένας 'περιοδεύων θίασος', και θα δώσουμε μια μίνι παράσταση για χάρη σου», πρόσθεσε η Ίω.

«Μίνι παράσταση;» ψέλλισα, «εσείς βαλθήκατε να με τρελάνετε!».

Εκείνες πολύ σοβαρά, μ' έπιασαν μια από το ένα χέρι, η άλλη από το άλλο και με κάθισαν σ' ένα κάθισμα. Την ίδια στιγμή ανέβηκαν σε μια υποτιθέμενη σκηνή, πήραν θέση κι άρχισαν να απαγγέλλουν μαζί τον όρκο του Ιπποκράτη:

«Ορκίζομαι στον θεό Απόλλωνα τον ιατρό
και στον θεό Ασκληπιό και στην Υγεία και στην Πανάκεια...»

«Κορίτσια μου, αρκετά. Θα μου τρελάνετε τον ξάδερφο! Η παράσταση τελείωσε». Η φωνή της Μαντώς τους έκοψε απότομα τη φόρα.

«Κυρία, κύριε, η παράστασή μας τελείωσε», είπαν και οι δυο μαζί.

Κι αποχαιρέτησαν το φιλοθεάμον κοινό, δηλαδή εμένα και την ξαδέρφη μου, με μια βαθιά υπόκλιση. Εγώ τις αντάμειψα με ηχηρά παρατεταμένα χειροκροτήματα και δέχτηκα μια τρυφερή αγκαλιά από τη Μαντώ.

Ύστερα, κατεβήκαμε στην παραλία και καθίσαμε για παγωτό σ' ένα κεντράκι. Μπροστά μας απλωνόταν η θάλασσα. Στο βάθος ξεμύτιζαν κορυφές βουνών. Βρήκε την ευκαιρία η Μαντώ να αρχίσει μια συζήτηση που δημιούργησε προηγούμενα για μια σύντομη, πολύ ενδιαφέρουσα περιπέτεια.

Απροσδόκητη εξέλιξη

«Εκεί στο βάθος, βάθος η φαλακρή στεριά που ξεχωρίζει είναι η Νίσυρος», είπε η Μαντώ. Και στρέφοντας σε μένα, «δεν πιστεύω να ξέρεις κάτι γι' αυτό το νησί. Έχεις δει καλδέρα, Ιπποκράτη μου;» με ρώτησε.

«Ήταν ανάγκη να με εξευτελίσεις μπροστά σε δυο ωραία και ταλαντούχα κορίτσια τώρα;» της πέταξα, κάνοντας πως δεν ήξερα.

Και της πάτησα τόσο δυνατά το πόδι που κόντεψε να ουρλιάξει.

Η πολύξερη Μαντώ τα έχασε. Την είδα που θορυβήθηκε. Και το χάρηκα, για να είμαι ειλικρινής. Πριν πάω στην Κω είχα φάει τα λεξικά και τους τουριστικούς οδηγούς, αλλά και η νονά μου, η κυρία Ιωάννα μου είχε δώσει αρκετές πληροφορίες γιατί έχω αδυναμία στα ηφαίστεια. Με είχε εφοδιάσει, μάλιστα, με αυθεντικές φωτογραφίες δικές της, και ήξερα απέξω κι ανακατωτά όσα συμβαίνουν στη Νίσυρο.

«Ε, καλά, με τόση πληροφόρηση, ποιος δεν ξέρει σήμερα, έστω πέντε στοιχειώδη πράγματα. Άκρες μέσες, κάτι ξέρω κι εγώ», είπα με ύφος για να ενισχύσω το γόητρό μου. Και συνέχισα: «Τις εδαφικές κοιλότητες, εννοείς που σχηματίζονται όταν κόβεται βίαια η κωνική κορυφή του βουνού από την πίεση της λάβας που έρχεται από τα βάθη της γης και σχηματίζεται ο κρατήρας του ηφαιστείου ή...»

«...ή όταν διαβρώνονται τα τοιχώματα του κρατήρα, συμβαίνει αυτό το φαινόμενο!» βιάστηκε να συμπληρώσει η Ινώ.

«Εμείς εδώ βρισκόμαστε και ζούμε ανάμεσα και πάνω στις καλδέρες στο άκρο του νοτιοανατολικού τόξου του Αιγαίου, εννοώ στα νησιά: Κω, Νίσυρο, Γυαλί... Πάμε τώρα. Γυρίζουμε, η γιαγιά θα είναι 'πυρ και μανία' που αργήσαμε», είπε η Μαντώ.

«Εμάς, ατυχώς, μας περιμένουν στο σπίτι. Εντολή της μαμάς και τα σκυλιά δεμένα», έκανε βαριεστημένα η Ινώ.

«Κορίτσια, τα λέμε», πρόσθεσε η Μαντώ.

Εκεί, προς μεγάλη μου απογοήτευση, χωρίσαμε.

«Με άφησαν εμβρόντητο οι μικρές. Δεν τις περίμενα τόσο έξυπνες και τόσο ενημερωμένες. Αναθεώρησα τη γνώμη που είχα για της επαρχιώτισσες. Αν είναι όλες οι επαρχιώτισσες έτσι, 'επί – μένω' επαρχία, έρχομαι Κω!» είπα στη Μαντώ όταν μείναμε οι δυο μας.

«Σοβαρά;» ενθουσιάστηκε η ξαδέρφη μου.

«Σοβαρότατα! Δηλαδή, αστειεύομαι, αλλά είναι πολύ σπουδαία κορίτσια. Και τα νησιά-ηφαίστεια μου ξεσήκωσαν τη φαντασία. Τρελαίνομαι για τα ηφαίστεια και για τη λάβα που κυλάει ζωντανό ποτάμι...» της εξήγησα.

Η Μαντώ κατάλαβε πως δεν αστειευόμουνα.

«Τότε, ξέρεις, σκέφτηκα κάτι: Με το *Καλυψώ,* το καράβι που κάνει ημερήσιες κρουαζιέρες στα γύρω νησιά μπορούμε να πάμε στη Νίσυρο, οι δυο μας. Εκεί θα τα δεις όλα αυτά «ζωντανά» που λένε και οι ευφυείς δημοσιογράφοι. Θα ακούσεις με τ' αφτιά σου και τους χτύπους που έρχονται από τον πυθμένα του κρατήρα, από την καρδιά του Στέφανου (!), από την καρδιά της γης... Λέμε τώρα!» γέλασε.

Μου άρεσε πολύ η ιδέα της, αλλά δεν πίστευα πως θα καταφέρει να με αποσπάσει από τα δίχτυα της γιαγιάς.

«Σοβαρολογείς; Θα το κάνεις αυτό για μένα;» τη ρώτησα.

«Φυσικά. ό,τι δεν θέλει κανείς δεν κάνει. Όχι ακριβώς όλα, αλλά μπορείς να καταφέρεις αρκετά», μου απάντησε πολύ σοβαρά.

Συνάντηση στο *Καλυψώ*

Η αλήθεια είναι ότι, ενώ πήγα στο νησί για πέντε με έξι μέρες, κάθισα ίσαμε το τέλος του Αυγούστου. Πώς να αποχωριζόμουνα τις υπέροχες δίδυμες, την αξιαγάπητη ξαδέρφη μου, όσο είχε την πολυτέλεια να μας πηγαίνει για μπάνιο στις καλύτερες παραλίες του νησιού, αλλά και την αξιολάτρευτη γιαγιά μας που ήταν ένας άγγελος! Και πώς να της χαλούσα το χατίρι που με παρακαλούσε να μείνω ίσαμε την πρώτη του Σεπτέμβρη για την «έκπληξη».

«Δεν μπορεί, θα μείνεις λίγο ακόμα, δεν γίνεται να είσαι εδώ τέτοιες μέρες και να χάσεις την έκπληξη!» ισχυρίστηκε.

Και χωρίς να με ρωτήσει, τα κανόνισε όλα με την κόρη της, τη μάνα μου εννοώ. Η περιβόητη έκπληξη, όπως διαπίστωσα στη συνέχεια, ήταν τα παραδοσιακά «δρώμενα», τα έθιμα της «Αρκιχρονιάς», της Αρχιχρονιάς, δηλαδή, τα «Σαράντα κύματα». Πρόκειται για ολόκληρη τελετουργία, που θυμίζει Διονυσιακά όργια, μόνο που στην Κω δεν γίνονται όργια και ανθρωποθυσίες. Και οι μικρές μιλιά. Έκαναν την πάπια. Ήταν κι εκείνες στο κόλπο.

«Ιδέα δεν έχομε τι σκαρώνει η γιαγιά καπετάνισσα», απαντούσαν συγχρόνως και οι δυο σαν κουρδισμένες ομιλούσες κούκλες.

Και τις πίστευα ο πανθορών, ο γνωρίζων τα πάντα, ο παντογνώστης εγώ. Αλλά μήπως δεν μου έστηνε παγίδες και η Μαντώ; Η ξαδέρφη μου, πάλι, είχε καταστρώσει κι εκείνη οργανωμένο σχέδιο «για να μην πλήξω στο νησί», όπως έλεγε. Ανάσα δεν με άφηνε να πάρω. Λες να φοβόταν τις δίδυμες; Κι ενώ σκεφτόμουνα ποια από τις δύο ταιριάζει περισσότερο με μένα, η Μαντώ με έβγαλε από τη δυσκολία της επιλογής. Ακούμπησε το στόμα της στο αφτί μου και ψιθύρισε:

«Ώσπου να ετοιμάσει η γιαγιά με τις μικρές τα απαραίτητα για την ιεροτελεστία της όλη την ημέρα αύριο, για να μην βαρεθείς, εμείς οι δυο θα πάμε μια σύντομη κρουαζιέρα με την *Καλυψώ* στα γειτονικά νησιά. Τα έχω κανονίσει όλα. Καληνύχτα και όνειρα γλυκά», είπε κι εξαφανίστηκε πριν προλάβω να της ανταποδώσω την ευχή ή να προβάλω αντιρρήσεις που κανόνιζε για την πάρτη μου χωρίς να με ρωτήσει.

Χαράματα την άλλη μέρα, μπήκε στο δωμάτιό μου μουρμουρίζοντας κάποιο παραδοσιακό σκοπό.

Άνοιξα τα αγουροξυπνημένα μάτια μου.

«Τι σ' έπιασε και ουρλιάζεις από τα άγρια χαράματα...» γρύλλισα

Η Μαντώ χαμπάρι δεν πήρε. Έχωσε τα δάχτυλά της στα φουντωτά μαλλιά μου και με μια απότομη κίνησε τα ανακάτωσε. Πόνεσα λίγο.

«Υπναρά πρωτευουσιάνε, ξύπνα. Σε δέκα λεπτά, ούτε ένα λιγότερο, σε περιμένω, είμαι κιόλας στο αυτοκίνητο», είπε αυστηρά διακόπτοντας το άσμα και τράβηξε το χέρι της από τα μαλλιά μου.

«Καλά ντε, θα σηκωθώ! Κόντεψες να με ξεμαλλιάσεις», πρόλαβα και είπα.

«Σε δέκα λεπτά!» επανέλαβε αυστηρά κι εξαφανίστηκε.

«Καλά, ντε, μη με δείρεις», ψέλλισα.

Πετάχτηκα έντρομος, τρόπος του λέγειν έντρομος, άλλο που δεν ήθελα, 'τραβάτε με κι ας κλαίω', στο άψε σβήσε, ήμουν στο γκαράζ φρέσκος και μοσχομυρισμένος. Σχεδόν αγκαλιά με έμπασε στο τζιπάκι δίπλα της και σε πέντε λεπτά ήμασταν στο λιμάνι, πανέτοιμοι και οι τρεις να μπούμε στην περιβόητη *Καλυψώ*. Με τον Ιανό, δηλαδή με το τζιπ της ξαδέρφης μου ήμασταν τρεις,. Εγώ το βάφτισα Ιανό γιατί από τη μια πλευρά είχε διαφορετικό χρώμα από την άλλη.

«Ιδιοτροπία της Μαντώς;» ρώτησα.

Η ξαδέρφη μου σήκωσε τους ώμους.

«Μμμ, δεν ξέρω. Αν σκεφτείς λίγο, μικρέ, θα το καταλάβεις», γέλασε πονηρά.

«Ε, καλά τώρα; Σ' εμένα; Σ' εμένα δεν περνάνε αυτά. Δεν πρόλαβε ο βαφέας να τελειώσει το βάψιμο», έκανα λες κι ανακάλυψα τη βυθισμένη Ατλαντίδα.

Η Μαρίνα

Στο λιμάνι, η πανέμορφη *Καλυψώ* λικνιζόταν πάνω στα ήσυχα νερά, ανυπόμονη. Νόμιζα πως θα είναι καραβάκι, αλλά ήταν ένα αξιοπρεπές πλεούμενο με τα όλα του, αρκετά μεγάλο που τον άλλο καιρό κάνει ταξίδια στη Μεσόγειο. Με ριγμένη τη γέφυρα στην αποβάθρα περίμενε με ανοιχτές αγκάλες το πλήθος των επιβατών. Το θέαμα μου άλλαξε ολωσδιόλου η διάθεση. Τα άφησα όλα πίσω μου. Και τις δίδυμες ξαδέρφες εξ αγχιστείας, και τη γιαγιά με τις ιεροτελεστίες της και, προπαντός, τη βαρεμάρα μου από το άγουρο ξύπνημα. Ένιωσα περίφημα, νόμιζα πως θα πετούσα στον καθαρό αέρα σαν θαλασσοπούλι.

Το σφύριγμα από την προκυμαία σήμανε το ξεκίνημα. Τα παιδιά στην αποβάθρα έλυσαν τα παλαμάρια, οι άλλοι από πάνω τα μάζεψαν,η μπουκαπόρτα άρχισε να σηκώνεται, να ανεβαίνει ώσπου έκλεισε οριστικά. Ξεκινήσαμε.

«Πάμε πάνω στο κατάστρωμα να απολαύσουμε το θέαμα», είπε η ξαδέρφη.

Τραβώντας με από το χέρι ανεβήκαμε μερικά σκαλοπάτια κι ακουμπήσαμε στο κιγκλίδωμα.

Η *Καλυψώ* έπλεε κουνιστή και λυγιστή πάνω στην ακύμαντη επιφάνεια της θάλασσας χαράσσοντας δρόμο στα πρόσχαρα γαλανά νερά του Αιγαίου. Γερμένος στον ώμο της ξαδέρφης μου απολάμβανα το λίκνισμα που νόμιζα ότι το έκανε για χάρη μου (!) η *Καλυψώ.* Σκεφτόμουνα τους ναυτικούς που οργώνουν τους ωκεανούς πόσο ωραία πράγματα βλέπουν και τι φοβερές εμπειρίες κουβαλάνε μαζί τους από κάθε ταξίδι στο γυρισμό.

Ο νους είναι το ταχύτερο μέσο επικοινωνίας, η σκέψη ταξιδεύει πιο γρήγορα κι από τον ήχο κι από το φως. Κι εγώ μέσα σε κλάσματα δευτερόλεπτου, είχα διανύσει νοερά άπειρα ναυτικά μίλια, είχα καλύψει τρομερές θαλασσινές αποστάσεις. Είχα επισκεφτεί ό,τι ήξερα από τα βιβλία κι από ντοκιμαντέρ, όλους τους ωκεανούς, τα κοραλλένια νησιά του Ειρηνικού, τα πανέμορφα νορβηγικά φιόρδ, την Ιρλανδία με τα ενεργά ηφαίστεια, τον Βόρειο Πόλο με τα παγόβουνα και τις πολικές αρκούδες, επισκέφτηκα την ανισόπεδη διώρυγα στο λαιμό του Παναμά με τις τεράστιες αλυσιδωτές δεξαμενές που ανεβοκατεβαίνουν μεταφέροντας τα καράβια από τον ένα ωκεανό στον άλλο, είχα αποβιβαστεί για ώρες στις Μπαχάμες, και πού δεν είχα πάει!

«Κοιμάσαι;» με σκούντησε η Μαντώ.

Είχα τόσο αφαιρεθεί και τόσο μακριά ταξιδέψει.

«Όχι, βέβαια, για τέτοια είμαστε!» διαμαρτυρήθηκα. «Σκεφτόμουνα».

«Ας πούμε τις εξ αγχιστείας ξαδέρφες μας», την πέταξε τη σπιουνιά η Μαντώ.

«Όχι, δεν είναι αυτό», ψέλλισα μουδιασμένα. «Καλές είναι, αλλά πάνε 'πακέτο', μιλάνε και οι δυο μαζί, φοράνε τα ίδια ρούχα, λες και είναι η μία το είδωλο της άλλης στον καθρέφτη. Έχουν πλάκα, όμως».

«Δίκιο έχεις», συμφώνησε μαζί μου η Μαντώ. «Κι εγώ τις χαζεύω... Μερικές φορές...»

Αλλά δεν πρόλαβε να συμπληρώσει τη φράση της η Μαντώ.

«Καλημέρα, κυρία!»

Η φωνή μ' έκανε να στρέψω πλάι.

«Καλώς τηνε την κούκλα μας! Πώς βρέθηκες εδώ; Ήσουνα στην Κω, Μαρίνα;»

«Ήμουνα στην Καρδάμαινα, κυρία, στη θεία μου τη Χριστίνα, τη δασκάλα λίγες μέρες και τώρα γυρίζω σπίτι».

«Θα σε μαλώσω, ήσουν στην Κω και δεν ήρθες να μας δεις;» είπε η Μαντώ και κοίταξε με νόημα εμένα.

«Δεν πρόλαβα, κυρία. Είχα μαζί μου και τον αδερφό μου. Δεν είχαμε χρόνο», δικαιολογήθηκε η Μαρίνα. «Εσείς έρχεστε στη Νίσυρο για σεμινάριο, κυρία;» ρώτησε η κοπελίτσα που ξεφύτρωσε από το πουθενά κι ακούμπησε πλάι μου στο ημικυκλικό κιγκλίδωμα του καταστρώματος που υπήρχε ένα μικρό κενό.

«Συνοδεύω τον μικρό μας από δω»,της είπε η Μαντώ και στράφηκε σ' εμένα.

«Ποιον μικρό;» κοίταξα γύρω μου, εννοείς εμένα; Α, δεν πάμε καλά, ξαδέρφη, μικρά είναι τα μάτια σου», ψέλλισα.

Εκείνη τη στιγμή ήθελα να της καταφέρω μια εξηγημένη δαγκωνιά στο γυμνό μπράτσο, και να της ψάλλω τον εξάψαλμο, να την κατατροπώσω, να μάθει να μου φέρεται όπως αρμόζει σε μια κυρία. Όμως αρκέστηκα να της δώσω διακριτικά μια ύπουλη αγκωνιά.

«Δηλαδή, πάμε μια βόλτα με τον Ιπποκράτη τον ξάδερφό μου στο νησί σου», της εξήγησε η Μαντώ αδιαφορώντας για τη δική μου αντίδραση.

«Να πάτε στους κρατήρες, κυρία, στα ηφαίστεια. Αν δεν έχετε ξαναπάει, μπορώ να σας ξεναγήσω εγώ. Πάω τώρα κάτω, έχω αφήσει το αδελφάκι μου στο πιλοτήριο με τον πλοίαρχο. Πλησιάζει να ρίξει άγκυρα το καράβι. Έτρεξα πάνω να σας δω. Δεν ήμουν σίγουρη πως ήσασταν εσείς. Θα σας βρω κατεβαίνοντας», είπε το κορίτσι.

«Χαρά μας να σ' έχουμε μαζί μας! Ναι, γλυκιά μου!» της έκλεισε το μάτι η Μαντώ

«Ουάου, κυρία! Θα τρελαθούν τα παιδιά αν σας δουν ξαφνικά», έκανε η μικρή κι εξαφανίστηκε.

«Τι λέει η μικρή; Για ποιους κρατήρες και ηφαίστεια μιλάει; Για τους κρατήρες που λέγαμε;» ρώτησα.

«Ναι. Για κείνο το θαύμα της φύσης. Δεν είναι αντικείμενο της αρμοδιότητάς μου, αλλά έχω πάθος κι εγώ με τα ηφαίστεια, με τρελαίνει εκείνο το μοναδικό τοπίο της Νισύρου, είναι το κάτι άλλο. Θα δεις!» είπε με έμφαση η Μαντώ λες και απευθυνόταν στο ακροατήριό της.

«Κοίτα πόσα ξέρει η Μαντώ! Πώς φαίνονται οι διανοούμενοι!» ειρωνεύτηκα.

Η Μαντώ έκανε πως δεν άκουσε.

«Πανέξυπνη και καλό παιδί. Την είχα μαθήτρια πέρσι στο Γυμνάσιο πριν με πάρουν στο Πανεπιστήμιο. Εσένα πώς σου φάνηκε η κοπελίτσα; Χαριτωμένη δεν είναι;» μου πέταξε η Μαντώ.

Πήρα ύφος τσαλαπετεινού.

«Ποια, η μαθήτριά σου; Αυτή που ήταν πριν εδώ; Πώς να μου φανεί; Ένα μάτσο χάλια. Χαρά στη φάτσα. Δεν την πρόσεξα», είπα.

«Α, έτσι. Τότε καλύτερα που δεν σου τη σύστησα», είπε σοβαρά η Μαντώ.

«Δεν χρειαζόταν, θα μου χαλούσε τη διάθεση», της απάντησα προσποιούμενος τον αδιάφορο. Από μέσα μου όμως έβραζα.

«Α, έτσι, καλώς!Όμως, εκεί που θα πάμε θα σου αρέσει, είμαι σίγουρη, θα πέσεις από τα σύννεφα, χαζούλη», είπε η Μαντώ.

Βουβάθηκα. Η ξαδέρφη, πέρα από τις γνώσεις στη Λαογραφία, ήξερε και ψυχολογία. Με είχε μάθει απέξω κι ανακατωτά κι εγώ της παρίστανα τον υπεράνω, τον αδιάφορο. Εκείνη τη στιγμή κατάλαβα την απόσταση που μας χώριζε. Πώς η Μαντώ ήταν η μεγάλη μου ξαδέρφη, η σπουδαία λαογράφος, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο κι εγώ ο έφηβος ξάδερφός της, ένας νάνος μπροστά της, ένας εγωίσταρος.

«Σοβαρά;» μουρμούρισα

«Θα δεις και θα μου απαντήσεις. Πλησιάζουμε. Κοίτα πώς φαίνεται το νησί», με σκούντησε.

«Ζωντανή ζωγραφιά με φόντο το γαλάζιο πέλαγο, θαλασσογραφία!» είπα κι εγώ μια κουβέντα της προκοπής.

«Α, έχεις και εικαστικά κριτήρια βλέπω. Και δεν σου το ‘χα, τερατάκι», είπε η Μαντώ. «Από το αεροπλάνο μοιάζει με δαντελωτό στρογγυλό πετσετάκι κεντημένο ολόγυρα και στη μέση έχει ένα χαριτωμένο αλώνι με διάμετρο τριακοσίων περίπου μέτρων. Είναι η καλδέρα με πέντε κρατήρες και πολλές φουμαρόλες», πρόσθεσε.

Έμεινε λίγο σιωπηλή με το βλέμμα χαμένο στο γαλάζιο που απλωνόταν σε όλη την έκταση που έκλεινε ο μακρινός ορίζοντας. Έδειχνε πως θυμήθηκε άξαφνα κάτι πολύ σοβαρό που την απασχολούσε.

Ύστερα από λίγα δευτερόλεπτα, γύρισε και μ’ αγκάλιασε τρυφερά, με παγίδεψε μέσα στα δυο της χέρια, μ’ έσφιξε πάνω της και μου έσκασε ένα φιλί στο μάγουλο.

«Είμαι πολύ περίεργη να δω τι θα μου πεις, όταν πάμε εκεί», ψέλλισε σαν να μονολογούσε. Και σφίχτηκε ξανά πάνω μου. «Φτάσαμε!» Ανάσανε με ανακούφιση.

Εκείνη τη στιγμή ο πληθυσμός του καραβιού ετοιμάζονταν να αποβιβαστούν. Η *Καλυψώ* είχε κιόλας ρίξει την άγκυρα, η μπουκαπόρτα κατέβαινε με γοργούς ρυθμούς ώσπου, με ένα δυνατό θόρυβο ακούμπησε βαριεστημένα στην αποβάθρα. Ξεμπούκαρε το πλήθος σαν μανιακό να βγει στη στεριά, μπερδευτήκαμε κι εμείς ανάμεσα στο πλήθος των επιβατών, κυρίως τουριστών που έβγαιναν κοπαδιαστά, τρέξαμε στο περίπτερο να προλάβουμε να πάρουμε τουριστικό οδηγό και χάσαμε την ωραία μας Μαρίνα.

Η κυρία Δώρα

Είχαμε στη διάθεσή μας τρεις ώρες, όσο θα έμενε στη Νίσυρο το *Καλυψώ*, αρκετό χρόνο για να δούμε το νησάκι. Καθίσαμε σ' ένα καφενεδάκι για καφέ ξεφυλλίζοντας τον τουριστικό οδηγό.

«Εδώ είμαστε κι εμείς!» είπε μια τραγουδιστή φωνή από πίσω μου.

Ήταν της Μαρίνας. Μας ξάφνιασε ευχάριστα και τους δυο.

«Θα σας ξεναγήσουμε εμείς, αν δεν έχετε καλύτερο οδηγό. Συνεννοήθηκα με τη μαμά που μας περίμενε και χάρηκε πολύ. Δική της ιδέα ήταν», είπε κι έγνεψε σε μια όμορφη κυρία, με μούρη ολόιδια με τη δική της, που στεκόταν χαμογελαστή πιο πέρα, να πλησιάσει. «Η μητέρα μου», έκανε γρήγορα τη σύσταση.

«Δώρα», συστήθηκε πρόσχαρα εκείνη κι έδωσε το ένα χέρι στη Μαντώ και το άλλο σ' εμένα με μεγάλη οικειότητα.

«Μεγάλη μας χαρά και τιμή να σας έχουμε μαζί μας, 'Μαντώ'», συστήθηκε κι η ξαδέρφη μου με μια εγκάρδια χειραψία της άλλης κυρίας.

«Ιπποκράτης, πρώτος ξάδερφος της Μαντώς», είπα κι εγώ ευθαρσώς.

Προφανώς, βιάστηκα να ξεκαθαρίσω στη μαμά της Μαρίνας πως δεν είμαι φίλος της Μαντώς. Συμπεραίνω εκ των υστέρων γιατί βρίσκω περιττή την εξήγηση. Από τη στιγμή που την είδα μαζί με τη Μαρίνα, όπως με κοίταζε, ήμουνα σίγουρος πως με έβλεπε... «κάπως». Και μου άρεσε. Τόσο μυαλό είχα τότε και παρίστανα τον άντρα. Θα μου πεις: και «τώρα έχεις περισσότερο;»

«Ομορφόσογο», γύρισα κι είπα συνωμοτικά στο αφτί της Μαντώς.

«Εσύ να τα βλέπεις, που βγάζεις εύκολα συμπεράσματα», μου ψιθύρισε. Και στρέφοντας στις δυο όμορφες κυρίες, «με μεγάλη μας χαρά. Θα είναι πιο εύκολη η πρόσβαση στο ηφαίστειο», απάντησε η Μαντώ στη μαμά και κόρη με φανερή ικανοποίηση. Και το πίστευε.

«Όσο για φαγητό, μην σας απασχολεί αυτό. Είναι μόλις δέκα. Το έχω φροντίσει. Έχω παραγγείλει σ' ένα ταβερνάκι να μας ετοιμάσουν κάτι της ώρας, ο μπαμπάς της Μαρίνας, ο άντρας μου δηλαδή», είπε.

«Μα, πότε προλάβατε;»

«Μου τηλεφώνησε η Μαρίνα από το καράβι. Δεν ήταν δύσκολο. Πάμε τώρα πριν μεσημεριάσει, να ανεβούμε την ανηφόρα πριν μας πιάσει η ζέστη».

Η Μαντώ, συνηθισμένη από την αυταρχική γιαγιά μας, σήκωσε υπάκουα τους ώμους. Μπορεί και να της άρεσε που θα είχαμε τόσο δοτική ξεναγό.

«Αυτό ήταν από τα μη προβλέψιμα», είπε και χαμογέλασε συγκαταβατικά στην ευγενική κυρία και στην κόρη της, ακούμπησε διακριτικά τον αγκώνα της στον ώμο μου σαν να ήθελε να μου πει κάτι, και άνοιξε διάπλατα τις πόρτες του Ιανού.

Με συνοδηγό της Μαντώς την κυρία Δώρα μπροστά κι εγώ στο πίσω κάθισμα με την αντιπαθητική (!) Μαρίνα δεξιά μου, ξεκινήσαμε ανηφορίζοντας σ' ένα δρόμο που σκαρφαλώνει θαρρείς στην πλαγιά. Μπροστά μας τα βράχια βαμμένα με κίτρινες πινελιές και πρασινωπές αποχρώσεις. Με την κακάσχημη Μαρίνα πλάι μου να εξηγεί το κάθε τι

αγγίζοντάς με διαρκώς με το γυμνό της μπράτσο , ανεβήκαμε εκεί που τα χωρατά σταματούν. Φτάσαμε αισίως στον... κομμένο λαιμό του βουνού, στο πλατύ αλώνι των τριακοσίων μέτρων, στην καλδέρα.

Η Μαντώ πάτησε φρένο, έστριψε αριστερά το κλειδί κι έσβησε τη μηχανή. Βγήκαμε από το αυτοκίνητο την ώρα ακριβώς που ο ήλιος του απογεύματος έπεφτε λοξά πάνω στην καλδέρα κι έκανε το θέαμα περισσότερο εξωτικό για τα δικά μου τα μέτρα. Μέσα στα ελάχιστα δευτερόλεπτα που πέρασαν ίσαμε να ανοίξει η Μαντώ το στόμα της και να αρχίσει τις ερμηνείες των φαινομένων, εγώ είχα κάνει του κόσμου τους συνειρμούς και είχα δώσει τη δική μου άποψη για ό,τι συνέβαινε γύρω μου.

«Λίγη επιστήμη δεν βλάπτει», είπε η Μαντώ κι άνοιξε τον τουριστικό οδηγό. «για να ταυτίζουμε και να επαληθεύουμε όσα παρατηρούμε. Να ελέγχουμε τις γνώσεις μας», συμπλήρωσε.

Ενώ διάβαζε η Μαντώ, η κυρία Δώρα έδειχνε με το δάχτυλο το κάθε τι.

«Αν πας σιμά στον κρατήρα και βάλεις το αφτί σου παράλληλα με το χώμα, θα ακούσεις μια κατσαρόλα που χοχλάζει», μου είπε η Μαρίνα. «Έλα, πάμε μαζί εκεί, να προσέχουμε μόνο πού πατάμε, είναι σαθρό το έδαφος από τις φουμαρόλες. Να, να! Κοίτα τα ηφαιστειακά αέρια που βγαίνουν από τις σχισμάδες του εδάφους».

Και τραβώντας με από το χέρι, πλησιάσαμε τις φουμαρόλες. Όλα όσα βίωσα εκεί πάνω στην καλδέρα δεν περιγράφονται με λόγια.

Άλλο είναι να διαβάζεις και να μαθαίνεις από ντοκιμαντέρ, και άλλο, πολύ διαφορετικό, να βλέπεις με τα ίδια σου τα μάτια την καλδέρα. Να περπατάς πάνω της· να ακούς το κόχλασμα της λάβας που βράζει στα σωθικά της γης σαν το καζάνι· να νιώθεις τη φυλακισμένη ορμή της λάβας και την αγωνία της, κουρασμένους τους αναστεναγμούς του ηφαιστείου· να αισθάνεσαι ζωντανή την ανάσα του να χαϊδεύει τα ρουθούνια σου με τη χαρακτηριστική οσμή από αυθεντικό, γνήσιο θειάφι· να βλέπεις ανοιχτά τα στόματα της γης που ξεφυσούν τα αγκομαχητά της λάβας που έρχονται από την καρδιά της γης και εκτονώνουν τη μανία του ηφαιστείου που ετοιμάζεται από αιώνες πριν εκραγεί και φουντάρει προς τα έξωνα καλύψει, με τα πύρινα ποτάμια της λάβας τα πάντα, όπως πριν χιλιάδες χρόνια που αποκεφάλισε το βουνό και δημιούργησε την καλδέρα.

«*Οι ενεργειακές δυνάμεις της γης που ρέουν σαν ποταμοί, συναντιούνται σε ορισμένα σημεία της, όπως ένας συγκοινωνιακός κόμβος. Τα κομβικά αυτά σημεία είναι μαγικά και ασκούν τεράστια έλξη,. Άλλα εκπέμπουν θετική ενέργεια κι άλλα αρνητική*», εξήγησε η Μαντώ.

«Σωστά!» έκανα, «γι' αυτό οι πρόγονοί μας *στα κομβικά σημεία με θετική ενέργεια έχτιζαν τα ιερά, τους λατρευτικούς χώρους δηλαδή, όπως είναι οι Δελφοί που θεωρούσαν πως είναι το Κέντρο του Κόσμου, ο Ομφαλός της Γης, ενώ τα μέρη με αρνητική ενέργεια, όπως η Δωδώνη, τα επέλεγαν για νεκροπόλεις, νεκρομαντεία*», είπα τσάτρα, πάτρα, τάχα, σεμνοπρεπώς.

Και νόμιζα πως κατατρόπωσα με τις γνώσεις και με τη δεινή αφηγηματική μου ευχέρεια το εκεί ευρισκόμενο ανθρώπινο σύμπαν, εννοώ

την κακάσχημη Μαρίνα, που μου είχε πιπιλίσει το μυαλό με τις ξεναγήσεις της στο ηφαιστειακό τοπίο της Νισύρου. Η Μαντώ γέλασε με νόημα, μου έκλεισε πονηρά το μάτι και πλησιάζοντας στο αφτί μου ψιθύρισε:

«Τσίμπησε η κακάσχημη...».

Έκανα μια θανατερή γκριμάτσα όπως γύρισε και με κοίταξε.

«Θα σε δαγκώσω!» ήθελα να της πω.

Δεν το ξεστόμισα. Έκανα την κίνηση με τα δόντια. Ευτυχώς, εκείνη τη στιγμή δεν μας πρόσεχε η Μαρίνα. Κάτι έλεγαν με τη μαμά της.

Πότε πέρασαν τρεις ώρες εκεί πάνω, ούτε που το καταλάβαμε. Κατά τις δύο ήμασταν ξελιγωμένοι από την πείνα στον *Πολυβότη*, στο ταβερνάκι που μας περίμενε ο πατέρας της Μαρίνας με στρωμένο τραπέζι κι αραδιασμένα πάνω του κάμποσα πιάτα με υπέροχες λιχουδιές. Όταν τελειώσαμε το φαγητό, η Μαντώ ήθελε να μην αφήσει κενά. Άνοιξε πάλι τον οδηγό.

«Παίδες, για να δούμε τι παραλείψαμε, τι λέει για τον κρατήρα του ηφαιστείου το κιτάπι μας», και διάβασε.

«Θα μπορούσαμε να δούμε και να πούμε κι άλλα πολλά για το νησί, αλλά δεν έχομε πια περιθώρια. Πρέπει να χωριστούμε. Θα μας φύγει το *Καλυψώ*, είπε η Μαντώ κλείνοντας το βιβλιαράκι.

Είχε τελειώσει ο χρόνος μας. Σηκωθήκαμε μπήκαμε όλοι στο αυτοκίνητο να καλύψουμε τη μικρή απόσταση ως το λιμάνι, αφήνοντας στην ησυχία του, μάλλον στις ιδιόρρυθμες διαδικασίες λειτουργίας του, το ηφαίστειο και το ηφαιστειακό τοπίο. Στο λιμάνι η *Καλυψώ* περίμενε υπομονετικά τους κάθε λογής επιβάτες. Σε λίγο ήρθε η ώρα να χωριστούμε.

«Τι κρίμα που φεύγετε τόσο γρήγορα», αναστέναξε η Μαρίνα.

«Και ήταν τόσο ωραία...» είπα μ' έναν κόμπο λύπης στο λαιμό να με πνίγει.

«Όλα τα όμορφα πράγματα στη ζωή τελειώνουν γρήγορα...» μουρμούρισε η κυρία Δώρα και με κατάπιε πατόκορφα με το βλέμμα της. «Ίσως μια άλλη φορά», πρόσθεσε, «πού ξέρεις; Βουνό με βουνό δεν σμίγει...»

«Ίσως μια άλλη φορά», είπαμε όλοι και δώσαμε τα χέρια.

«Εμείς, θα τα ξαναπούμε κάποτε στο πανεπιστήμιο», είπα στη Μαρίνα.

«Ίσα με τότε... Ας το ελπίσουμε», είπε με νόημα η Μαρίνα.

Και άνοιξε διάπλατα την αγκαλιά της. Έκανα κι εγώ το ίδιο, παραμερίζοντας κάθε δισταγμό. Αγκαλιαστήκαμε και φιληθήκαμε σταυρωτά, αφήνοντας άναυδες τις «μεγάλες προστάτιδες δυνάμεις...

«Τι σου είναι αυτά τα παλιόπαιδα!» πήρε το αυτί μου που είπαν η μια στην άλλη στα μουλωχτά.

Γυρίσαμε αργά το βράδυ στην Κω με βαριά καρδιά. Εγώ τουλάχιστο. Εκείνος ο κόμπος λύπης στο λαιμό εξακολουθούσε να με σφίγγει, ώσπου η φωνή της γιαγιάς με ξανάφερε στα «ίσια» μου.

«Επιτέλους γυρίσατε!» ξεφώνισε η κυρά Αδαμαντία. Είχα χάσει την υπομονή μου».

«Όπως βλέπεις;» είπε η Μαντώ και την έκανε μια μεγάλη αγκαλιά.

«Άντε, άντε, τελείωνε μ' αυτά, έχομε δουλειά...» της είπε με νόημα η γιαγιά.

Εκείνη περίμενε πώς και πώς για να με μπάσει στα μυστικά και στα μυστήρια των εθίμων του δικού της νησιού κι εμείς ψάχναμε για καλδέρες και κρατήρες και φουμαρόλες....

«Φούμαρα!» Ήταν η πάγια αντίδραση της γιαγιάς όταν κάτι πήγαινε αντίθετα από τους δικούς της σχεδιασμούς.

Τα σαράντα κύματα

Θαλασσινοί από γεννησιμιού τους οι Κώοι, δεν μπορούσε να μην παίρνει μέρος στα δρώμενά τους η θάλασσα. Όλη η τελετουργία με *Τα σαράντα κύματα* είναι ένα είδος ξόρκι για να πάει καλά η χρονιά, να έχει ο τόπος καλή σοδειά, να είναι καλοχρονιά η καινούρια χρονιά που αρχίζει την πρώτη Σεπτεμβρίου, σύμφωνα με το Ρωμαϊκό ημερολόγιο.

«*Η Αρκιχρονιά ή Αρχιχρονιά, στη γλώσσα της εκκλησίας λέγεται Ίνδικτος και είναι η Ινδικτιών των Ρωμαίων. Την Ίνδικτο ή Ινδικτιώνα την πήραν οι Βυζαντινοί από τους Ρωμαίους και εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα στην Ορθόδοξη Εκκλησία ως Εκκλησιαστικό Έτος*», μου εξήγησε επιστημονικά η ξαδέρφη μου. «Δυστυχώς, έχω μια επείγουσα δουλειά και θα σας αφήσω να τα πείτε. Η γιαγιά μας Είναι καλύτερη λαογράφος από μένα. Ξέρει 'χαρτί και καλαμάρι'. Είναι πανεπιστήμων η καλή μας η γιαγιά, η κυρά Αδαμαντία μας. Γεια σας», είπε κι έστρεψε να φύγει η Μαντώ.

«Στο καλό, μάτια μου, και με την ευχή μου! Άντε να βρεις και κανένα καλό γαμπρό αυτού στα σχολειά, να νοικοκυρευτείς. Μη μείνεις κι εσύ στο ράφι, σαν την προκομμένη τη θεία σας», της είπε η γιαγιά.

«Ναι, γιαγιά, θα το φροντίσω σύντομα κι αυτό», γέλασε η Μαντώ. «Άντε γεια!»

Και σκάζοντάς μου ένα βιαστικό φιλί στο μέτωπο βγήκε σχεδόν τρέχοντας.

Ένιωσα αλλιώτικα με εκείνο το βιαστικό φιλί της ξαδέρφης μου, πρώτη φορά.

«Έτσι κάνει πάντα», γύρισε σ' εμένα η γιαγιά. «Τρέχει, όλο τρέχει αυτό το κορίτσι. Μόνο για παντρειά δεν γνοιάζεται».

«Σοβαρά;» Έκανα αφηρημένα. «Ολόκληρη επιστήμων και θα μείνει στο ράφι;»

«Παράτα τώρα τη Μαντώ. Αυτή θα κάνει του κεφαλιού της, ό,τι κι αν της λαλώ. Έλα να σου πω τι θα κάνουμε εμείς οι δυο», είπε συνωμοτικά.

«Συνωμοσία;» γέλασα.

«Πες το κι έτσι, Έλα, σήκω. Πάμε γρήγορα. Είναι ανάγκη να βιαστούμε να μη μας προλάβει η νύχτα», πρόσθεσε και με οδήγησε στο σκεπαστό στην αυλή. «Το λοιπό, εσύ παρακολούθα με, βλέπε», είπε μόνο κι άρχισε τη δουλειά μας.

Μέσα σ' ένα πανέρι έβαλε ένα καρπούζι σπορικό, ένα ρόδι, μια σκελίδα σκόρδο κι ένα τσαμπί σταφύλι και το άφησε πάνω στο πέτρινο πεζούλι να μείνουν στη δροσιά όλη τη νύχτα, *να τα βλέπει ο ουρανός και τ' άστρι*, για να *αστρονομηθούν* πρώτα οι καρποί. Ύστερα πήγαμε στην κουζίνα και από ένα βαθύ πιάτο νοστιμότατη σούπα λαχανικών με ρύζι. που είχε έτοιμη για βραδινό. Έτρωγα με βουλιμία και με το στανιό κρατούσα τα μάτια μου ανοιχτά. Η γιαγιά μου το πρόσεξε. Με άρπαξε μόλις κατέβασα και την τελευταία μπουκιά και με οδήγησε στο δωμάτιό μου. Πριν απομακρυνθεί της φώναξα:

«Δεν ήμουνα νηστικός. Όλη την ημέρα τρώγαμε. Αλλά η σούπα σου ήταν το κάτι άλλο, γιαγιά Καπετάνισσα!»

«Είσαι εσύ ένας...» μου πέταξε κι έγειρε λίγο την πόρτα φεύγοντας.

Εκείνο το βράδυ, όταν επιτέλους βρέθηκα στο δωμάτιό μου ξεθεωμένος από την ολοήμερη ευχάριστη κούραση, έπεσα ξερός για ύπνο. Αλλά πού να κλείσω μάτι εγώ εκείνη την ατελείωτη νύχτα από την ένταση της ημέρας. Ενώ νύσταζα πριν, όταν ξάπλωσα, τα βλέφαρά μου δεν έλεγαν να κλείσουν. Κόντευε να ξημερώσει, είχε λαλήσει κι ο τρίτος πετεινός, τότε με πήρε ο ύπνος. Ζήτημα αν είχα κοιμηθεί μια δυο ώρες, όταν το χέρι της γιαγιάς μού χάιδευε τρυφερά τα μαλλιά.

«Ξύπνα, αγόρι μου, έλα, άνοιξε τα ματάκια σου, όμορφό μου, να προλάβουμε να πάμε την Αρκιχρονιά μας στη θάλασσα, μη μας πάρει ο ήλιος...».

Πετάχτηκα, αν και αγουροξυπνημένος και πότε βρέθηκα πανέτοιμος στο δρόμο ανάμεσα στις γυναίκες, στο παιδομάνι και στα κορίτσια της γειτονιάς, ούτε που το κατάλαβα. Και βλέποντας τόσα όμορφα κορίτσια, σαν τις νεράιδες των παραμυθιών ήταν με κείνα τα μακριά αραχνοϋφασμένα φορέματα και τα πανέρια με τους *αστρονομημένους καρπούς* μέσα, χάζεψα. Νόμισα πως ήμουν αλλού, σ' άλλον κόσμο. Κι ακολουθούσα σιωπηλά μαγεμένος την πομπή.

Κάποτε φτάσαμε στην ακροθαλασσιά. Ο ήλιος δεν είχε ανατείλει ακόμα.

«Ευτυχώς, προλάβαμε!» ανάσανε με ανακούφιση η γιαγιά μου.

Με έβαλε μπροστά της και με τύλιγε προστατευτικά με τα δυο της χέρια. Νομίζω πως την κολάκευε κιόλας να με κανακεύει μπροστά σε τόσον κόσμο. «Για να ξεροσταλιάζουν τα κορίτσια», σίγουρα θα έλεγε μέσα της. Κι εγώ νόμιζα πως εμένα έβλεπε όλος ο όμορφος θηλυκός κόσμος.

Αμέσως άρχισε η τελετουργία. Πρώτα οι γυναίκες πέταξαν στη θάλασσα την παλιά Αρκιχρονιά και την πήραν μακριά τα κύματα. Ύστερα βούτηξαν τα πανέρια με την καινούρια κι έβρεξαν το πρόσωπό τους με θαλασσόνερο. Στη συνέχεια, κάθε γυναίκα πήρε θαλασσινό νερό από *σαράντα κύματα* σ' ένα δοχείο.

«Επιτέλους έμαθα τι ήταν τα σαράντα κύματα που με είχαν αφήσει ξάγρυπνο όλη την προηγούμενη νύχτα», σκέφτηκα.

Αλλά δεν είχε τελειώσει η ιεροτελεστία της Αρκιχρονιάς. Προς μεγάλη μου έκπληξη, είδα όλους να σκύβουν και να μαζεύουν βοτσαλάκια από την ακρογιαλιά. Άρχισα κι εγώ να μαζεύω. Και γέμισα τις τσέπες μου. Μετά πήγαμε στον *πλάτανο του Ιπποκράτη*. Πιαστήκαμε όλοι χέρι με χέρι, μόνος εγώ μέσα σε τόσο γυναικομάνι, κι αγκαλιάσαμε τον γέρικο κορμό του παμπάλαιου δέντρου.

«Για να του μοιάσουμε, γιε μου», έσκυψε και μου ψιθύρισε στο αφτί η γιαγιά.

«Να γίνουμε χοντροί σαν αυτό;» μουρμούρισα.

«Για να φτάσουμε τα χρόνια του...» γέλασε. «Πάμε γρήγορα στο σπίτι μας τώρα.

Με το που γυρίσαμε στο σπίτι, η γιαγιά έβαλε την καινούρια Αρκιχρονιά στο εικονοστάσι, στη θέση της παλιάς που ρίξαμε στη θάλασσα και την πήραν «τα σαράντα κύματα».

«Τι να τα κάνω αυτά τα βότσαλα, γιαγιά;» τη ρώτησα κι άδειασα τις τσέπες μου.

«Τι να τα κάνεις;Βάλε δυο στις τσέπες σου να σε φυλάνε από το 'κακό το μάτι', ρίξε μερικά στο μπαούλο για το καλό του σπιτιού κι όσα μείνουν ρίξε τα στην αυλή για ξορκισμό, να μην μας φτάνει το κακό το μάτι», είπε, κι άρχισε να ραντίζει το σπίτι με το θαλασσόνερο από τα σαράντα κύματα. «Για να σωζόμαστε από την κακογλωσσιά του κόσμου», είπε κι έκανε το σταυρό της τρεις φορές μπροστά στο εικονοστάσι.

Εκεί που νόμιζα ότι επιτέλους ξεμπέρδεψα με τα έθιμα κι ετοιμαζόμασταν να φάμε την υπόλοιπη χορτόσουπα για μεσημεριανό φαγητό, να σου και πλακώνουν οι εξ αγχιστείας ξαδέρφες, φρέσκες και μοσχομυρισμένες, έτοιμες για περίπατο.

«Μια στιγμή να αποτελειώσω τη σούπα μου και ετοιμαστώ», είπα.

«Σε περιμένομε στην αυλή. Μην αργήσεις» φώναξαν τα δυο κορίτσια βγαίνοντας.

Ντύθηκα, φρεσκαρίστηκα και πήγα να συναντήσω τις ξαδέρφες της ξαδέρφης μου. Περάσαμε την υπόλοιπη μέρα ως μαζί γυρνώντας στους δρόμους της πόλης ως το ηλιοβασίλεμα. Κι όταν γυρίσαμε έμειναν μέχρι το σούρουπο για να με αποχαιρετίσουν. Θα έφευγα την άλλη μέρα πολύ πρωί.

Εκεί, την ώρα του αποχαιρετισμού, έγινε όχι μόνο το «έλα να δεις!» αλλά και το «σώσε...». Έπεσαν και οι δυο πάνω μου, με φιλούσαν, μ' έσφιγγαν πάνω τους και δεν ξεκολλούσαν από μένα. Είχαμε γίνει ένα. Το κλάμα που ρίξαμε όλοι εκείνο το βράδυ, μικροί και μεγάλοι, δεν λέγεται. Αν ρωτάτε για τις δίδυμες; Έδωσαν ρέστα. Έχυσαν τόσο δάκρυ, που θα ζήλευαν τα «σαράντα κύματα».

Αλλά όπως συμβαίνει πάντα τόσο με όλα τα όμορφα και με τα ωραία, όσο και με τα άσχημα, τα δυσάρεστα και τα τραγικά, τελείωσε ο δακρύβρεχτος αποχαιρετισμός αφήνοντας μια γεύση πικρού μελιού στα χείλη, όπως μου είχε αφήσει στην ψυχή και το τέλος του τελετουργικού της Αρκιχρονιάς.

Όταν επιτέλους έφυγαν οι δίδυμες, έπεσα με τα μούτρα στο τουρλού που είχε ετοιμάσει με τα χεράκια της και με όλη της την αξιοσύνη η θεία Κούλα, η χρυσοχέρα που περίμενε πάντα τον καλό της να γυρίσει από την ξενιτιά...

Ύστερα έτρεξα στο δωμάτιό μου, συμμάζεψα τα «υπάρχοντά μου», έβαλα στον σάκο μου το μπουφάν με τα πετραδάκια της Αρκιχρονιάς στην τσέπη σαν φυλακτό, ετοιμάστηκα, έπεσα στο κρεβάτι κατάκοπος σαν βόλι κι έριξα έναν ύπνο! Τον καλύτερο, τον μεγαλύτερο και τον γλυκύτερο της ζωής μου.

Επιστροφή

Την άλλη μέρα, πολύ πρωί, πριν ξεμυτίσει ο ήλιος, αγουροξυπνημένους εμένα και τη Μαντώ, την όμορφη ξαδέρφη μου που ερχόταν μαζί μου στην Αθήνα για να παρακολουθήσει ένα επιστημονικό σεμινάριο, όπως ανακοίνωσε, προς μεγάλη μου έκπληξη, το τελευταίο βράδυ στην Κω,η θεία Κούλα με τη γιαγιά Αδαμαντία, μας συνόδεψαν με βαριά καρδιά ως το αεροδρόμιο. Εκείνη την ώρα, δεν σκεπτόμουνα ούτε τα «υπέροχα δίδυμα πλάσματα» που ο αποχαιρετισμός το προηγούμενο και τελευταίο μου βράδυ στο νησί τους ήταν σπαραξικάρδιος, ούτε τη γιαγιά. Όλα τα είχα σβήσει, θαρρείς, από το μυαλό μου με μια μονοκοντυλιά τη στιγμή που τα στοίβαζα στον σάκο μου μαζί με τα πράγματά μου και τα αναμνηστικά που με φόρτωσαν. Για να μην πω ότι είχα κιόλας φύγει συναισθηματικά μέσα στα λίγα δευτερόλεπτα που κράτησε το σκηνικό του αποχωρισμού.

Η χαρά μου ήταν απερίγραπτη που γύριζα στην Αθήνα και θα συναντούσα τους φίλους μου. Είχα τόσα πολλά να τους διηγηθώ. Σκεπτόμουνα την ψηλομύτα την Άννα. Είναι κι εκείνη ένα υπέροχο, πανέμορφο πλάσμα, αλλά της αρέσει να παριστάνει τη σπουδαία επειδή είχε ταξιδέψει μια φορά στο Λονδίνο και μας είχε μπαφιάσει με τις ατελείωτες περιγραφές, όλο τα ίδια και τα ίδια.

«Πού να βλέπατε στο Βρετανικό Μουσείο τις ‘Αθηναίες κόρες’, τις Καρυάτιδες, που τις έκλεψε ο... πώς τον λέγανε, ο Δαρβίνος! Τότε παλιά από το Λυκαβηττό...»

Τον λόρδο Ελγίνο, εκείνο τον Άγγλο, εννοούσε που βρήκε την ευκαιρία επί Τουρκοκρατίας να αφαιρέσει από το ναό της Ακρόπολης τις Καρυάτιδες και να τις μεταφέρει στο Βρετανικό Μουσείο μαζί με πολλά κομμάτια από το αέτωμα του ναού του Παρθενώνα για να καυχώνται οι Άγγλοι με τα μέλη από τα αριστουργήματα της μεγάλης τέχνης της Ελληνικής Αρχαιότητας. «Τα μάρμαρα» που διεκδικούμε και απαιτούμε να μας τα επιστρέψουν.

Με το πες πες συνέχεια τα ίδια και ίδια, κουλουβάχατα τα είχε κάνει όλα στο μυαλό της η Άννα. Άσε που τι παραμύθια σκάρωνε για το Λούβρο, για την Αφροδίτη της Σαμοθράκης, τη Νίκη της Μήλου... Άρπα κόλα! ό,τι της ερχόταν στο μυαλό το κολλούσε όπου έφτανε για να μας εντυπωσιάζει, τους ανίδεους εμάς.

Ετούτη τη φορά όμως θα την έκανα να τρίβει τα μάτια της. Είχα δει με τα μάτια μου, είχα και αυθεντικές φωτογραφίες μου αδιάψευστες για όλα κι ήξερα τόσα πολλά να διηγούμαι για τα δρώμενα κατά την αρχαιότητα στην Κω. Και για τον Ιπποκράτη και τα θαύματα της ιατρικής τέχνης του Ιπποκράτη. Ε, θα τους φλόμωνα στο αξιοθαύμαστο και χειροπιαστό. Με φωτογραφίες μου στους αρχαίους χώρους, όχι με τουριστικές κάρτες, που θα τους εντυπωσίαζα και θα τους έκανα όλους να μένουν με το στόμα ανοιχτό.

Είχα τελείως αφαιρεθεί. Σε μερικά μόνο δευτερόλεπτα η σκέψη μου τα είχε τακτοποιήσει όλα στην εντέλεια.

«Πού ταξιδεύεις, νεαρέ;» η γλυκιά φωνή της Μαντώς με μπέρδεψε.

«Στο... στο αεροδρόμιο, πού αλλού;»

«Στο δρόμο είσαι ακόμα, δεν ακούς, δεν πήρες είδηση; Φεύγουμε! Πετάμε!» μου κάνει. «Δεν γνοιάζεσαι καθόλου για τη γιαγιά που σου γνέφει βουρκωμένη; Πήγαινε λίγο κοντά τους, άντε!»

Πετάχτηκα και σαν βολίδα χώθηκα στο ελάχιστο κενό που υπήρχε ανάμεσά τους στον καναπέ. Εκείνες, γιαγιά και θεία, σαν τις δίδυμες, μια από δω μια από κει, με τραβολογούσαν προς το μέρος της η κάθε μια κι εγώ απολάμβανα τα χάδια τους σαν αλαζονικό γατί.

«Ολυμπιακή Αεροπορία, πτήση 312 για Αθήνα σε τριάντα λεπτά αναχωρεί. Παρακαλούνται οι επιβάτες να περάσουν στην αίθουσα αναμονής, έτοιμοι προς επιβίβαση! Το σκάφος σε τριάντα λεπτά αναχωρεί. Ευχαριστώ!» ήχησε από τα μεγάφωνα η προειδοποίηση.

Η στιλιζαρισμένη, κοφτή φωνή της υπαλλήλου έδωσε τέλος στην περιπέτεια του μυαλού μου και του ανεπανάληπτου καλοκαιριού.

Με την όμορφη ξαδέρφη πλάι μου στο αεροπλάνο πετούσα, κυριολεκτικά, στα σύννεφα. Είχα ξεχάσει Ασκληπιείο, πλάτανο του Ιπποκράτη, ηφαίστειο, φουμαρόλες, σαράντα κύματα, τον καημό της θείας Κούλας, τη γιαγιά μου την Αδαμαντία. Όσο για τις χαριτωμένες δίδυμες, τις εξ αγχιστείας ξαδέρφες μου, τις είχα τρυπώσει στον ταξιδιωτικό μου σάκο. Τη φωτογραφία τους, φυσικά, με αφιέρωση εξηγημένη, όχι τις ίδιες. Ήμουνα ευτυχής που συνόδευα τη Μαντώ, μια όμορφη δεσποινίδα, ποιος ήξερε πως ήταν πρώτη μου ξαδέρφη. Καμάρωνα σαν ο πιο τυχερός, ο ευτυχέστερος άνθρωπος του κόσμου.

Β
Στην Αίγινα

Ήταν Παρασκευή, θυμάμαι, μεσολαβούσε Σαββατοκύριακο κι από τη Δευτέρα άρχιζε η σαραντα οχτάωρη απεργία των καθηγητών. Μόλις είχαν αρχίσει τα μαθήματα, κι αμέσως πέντε μέρες διακοπές ουρανοκατέβατες: Παρασκευή-Σαββατοκύριακο συν δυο μέρες η Πανελλαδική απεργία των καθηγητών.

Είχα σχεδόν πέντε ολόκληρες μέρες ακόμα ελεύθερες. Όλα ήταν ευνοϊκά και συνηγορούσαν για ένα σύντομο ταξιδάκι, πού αλλού, στην Αίγινα, «δυο δρασκελιές από την Αθήνα», απέχει μόνο μία ώρα και ένα τέταρτο από τον Πειραιά. Είναι ό,τι πρέπει για σύντομες, ευχάριστες διακοπές. Επιπλέον εκκρεμούσε μια απόφαση που είχα πάρει γυρίζοντας από την Κω, ότι δεν θα αφήνω καμιά ευκαιρία να πάει χαμένη, αλλά ήταν και η επιθυμία μου να επισκεφτώ την Αίγινα από τότε που διάβασα για τον *Θησαυρό της Βαγίας*.

Από μικρός είχα μεγάλη μανία με το διάβασμα. Στην έκτη Δημοτικού διάβασα για τη Βαγία και για τον θησαυρό της, και από τότε είχα μεγάλη περιέργεια να έχω την επισκεφτώ για να διαπιστώσω αν υπάρχει αλήθεια σχετικά με αυτή την ιστορία. Φανταζόμουνα μάλιστα πόσο τυχερός θα ήμουνα αν ανακάλυπτα κι εγώ κανένα θησαυρό κάπου εκεί κοντά.

Η Αίγινα έχει και άλλες υπέροχες παραλίες εκτός από την παραλία της Βάγιας που είχα υπόψη. Είναι η παραλία της Αγίας Μαρίνας που φημίζεται για τη «νυχτερινή ζωή», αλλά υπάρχουν και προσφέρουν εκλεκτό φαγητό και «νυχτερινή διασκέδαση», πολλές άλλες λιγότερο γνωστές παραλίες στο όμορφο νησί.

Άλλωστε έχω δυο πρώτες ξαδέρφες στην Αίγινα, τόσο κοντά και τόσο μακριά από «το ιοστεφές άστυ, που δεν τις γνώριζα σχεδόν καθόλου, αφού δεν τις είχα ξαναδεί από τότε που ήμασταν στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού. Να, λοιπόν, μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να πάω εκεί, να περάσω λίγες μέρες μαζί τους, να επισκεφτώ τα αξιοθέατα, κυρίως να έρθω σε στενή επαφή και με το άλλο σόι, από την πλευρά του πατέρα μου.Ήμουνα απόλυτα σίγουρος πως οι ξαδέρφες μου θα μου έλεγαν φανταστικές ιστορίες όχι μόνο για τον περίφημο «Θησαυρό της Βαγίας», αλλά θα μου γνώριζαν το νησί τους σπιθαμή προς σπιθαμή.

Λοιπόν, μαθητής πια της πρώτης τάξης λυκείου, με τη φόρα που είχα πάρει, ποιος με κρατούσε εμένα στην Αθήνα εκείνες τις πέντε μέρες που μπορούσα να το σκάσω ξανά και να πεταχτώ ίσαμε την Αίγινα με το πρόσχημα ότι επιθυμώ διακαώς να αναθερμάνω τη σχέση μου με τις δύο σχεδόν συνομήλικες μ’ εμένα πρώτες ξαδέρφες μου. Τις φανταζόμουν πανέμορφες, όπως και ήταν, να με έχουν στη μέση δυο υπέροχα θεϊκά πλάσματα, δυο ξανθές θεές, έτσι τις φανταζόμουν πριν ακόμα τις γνωρίσω, μεγαλωμένες, μαθήτριες πρώτης και δευτέρας τάξης γυμνασίου πια. Και με αλυσίδες δεμένο να με είχε η μάνα μου, θα έσπαζα τις αλυσίδες και θα πήγαινα. Το σκηνικό των εξόδων το είχα έτοιμο από την Κω με τις δίδυμες που με συνόδευαν σε κάθε έξοδο.

Οι ξαδέρφες από την Αίγινα, οι ανιψιές του πατέρα μου, όταν αποκαταστάθηκαν οι σχέσεις των γονιών μας, με είχαν ξεσηκώσει με καθημερινά τηλεφωνήματα. Παραδόξως, αυτή τη φορά και η μάνα μου δεν έφερε καμιά αντίρρηση. Μου φάνηκε σαν να το περίμενε. Ίσως και να το επεδίωκε για να γεφυρωθεί ένα χάσμα που είχε δημιουργηθεί ανάμεσα στις δυο οικογένειες ύστερα από κάποια παρεξήγηση για περιουσιακά κληρονομικά, νομίζω, τόσο συνηθισμένα, όσο και ασήμαντα πράγματα που κάνουν στενούς συγγενείς ξένους και καμιά φορά εχθρούς. Δεν ξέρω τι ακριβώς μπορεί να είχε μεσολαβήσει και η μητέρα μου είχε τόσο πολύ αλλάξει τη στάση της απέναντί μου και απέναντι στην οικογένεια της αδερφής του πατέρα μου και δεν ήταν καθόλου αρνητική, όπως άλλοτε, ούτε πια προστατευτική. Όταν της ανακοίνωσα την απόφασή μου έδειξε πως χάρηκε πολύ, σαν να περίμενε διακαώς την ώρα και τη στιγμή που θα το ζητούσα.

«Να πας, αγόρι μου,να δεις τους θείους και στις ξαδέρφες σου. Να γνωριστείτε, δεν υπάρχει πια κανένα πρόβλημα. Όλα καλά καμωμένα», είπε χωρίς να σχολιάσει την απόφασή μου.

Άλλες φορές, που της έλεγα να πάω με φίλους μου κάπου διακοπές, αντιδρούσε σθεναρά:

«Αποκλείεται! Είσαι πολύ μικρός για να τρέχεις εδώ κι εκεί με φίλους. Οι παρέες δεν είναι για σένα, κάνουν κακό. Μην πας και μπλέξεις με καμιά παλιοπαρέα και τραβάμε τα μαλλιά μας. Εσύ πρέπει να σπουδάσεις, να..., να...» μου αράδιαζε ένα κάρο ***να*** και ***πρέπει,***όσα προσκόμματα είχε πρόχειρα.

Και δεν ήταν και λίγα. Ήταν θαύμα που με άφησε, έστω και με το στανιό και πήγα πρωτύτερα στην Κω. Μπορεί να της έγινε μάθημα εκείνη η πρώτη απόδρασή μου. Να με βρήκε ώριμο. Και να της άρεσε που «απαλλάχτηκε» από μένα και αποδεσμεύτηκε από τις υποχρεώσεις της και ή ίδια. Κάτι τέτοιο μου φάνηκε πως έλεγε σε μια φίλη της που μιλούσαν στο τηλέφωνο και κανόνιζαν να πάνε στα Ιεροσόλυμα με κάποιο ταξιδιωτικό φορέα.

Αδιαφορώντας, ωστόσο, για το πώς και το γιατί άλλαξε η συμπεριφορά της μάνας μου απέναντί μου, δεν άργησα να βρεθώ στο λιμάνι του Πειραιά, χωρίς τη συνοδεία κανενός από το σπίτι, αυτή τη φορά, προς μεγάλη μου έκπληξη, επίσης, σέρνοντας μόνο πίσω μου, πιστό σκυλάκι, τον... τροχοφόρο ταξιδιωτικό μου σάκο.

Μπήκα στο καραβάκι μαζί με ένα πολύχρωμο πλήθος τουριστών και ταξιδιωτών του Παρασκευοσαββατοκύριακου και πήγα στην Αίγινα για να γνωρίσω το σόι της θείας μου της Σμαράγδας, της μοναδικής αδερφής του πατέρα που είναι παντρεμένη με τον θείο Παντελή και μένει εκεί.

Το πρώτο ξάφνιασμα ήταν οι πανέμορφες ξαδέρφες μου, η Μυρτώ και η Λήδα, δυο θεές που με περίμεναν στο λιμάνι και με υποδέχτηκαν με ανοιχτές αγκάλες. Πρώτη φορά τις έβλεπα κι εγώ μεγάλες, ολόκληρες κοπέλες. Τρελάθηκαν από τη χαρά τους μόλις με είδαν να αποβιβάζομαι από το «Δελφίνι» ευθυτενής, αγέρωχος, χαμογελαστός, σκέτη μεγαλοπρέπεια, κύριος με τα όλα μου, σέρνοντας πίσω μου τον

ταξιδιωτικό μου και τα μεγάλα μαύρα γυαλιά φορούσα να τονίζουν την έντονη κι αδιαπραγμάτευτη γοητεία της προσωπικότητάς μου, έτοιμος να κατακτήσω, όχι μόνο ένα νησί, αλλά τον κόσμο ολόκληρο.

Θαμπωμένος από την ομορφιά τους και όντας ο ίδιος μέσα στην καλή χαρά των σεναρίων που είχα αρχίσει να δημιουργώ στο μυαλό μου για τις μέρες που θα έμενα εκεί, δεν πρόσεξα πως οι ξαδέρφες μου είχαν συνοδούς. Κι όταν είδα που παράτησαν δυο κακάσχημα ανθρωπάκια, όπως μου φάνηκαν τότε κι έτρεξαν σ' εμένα, μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι. Έμεινα σύξυλος. Τις φανταζόμουν όμορφες, αλλά μόλις τις αντίκρισα με συνοδούς. Εκείνη τη στιγμή ευχήθηκα μέσα μου να μην ήταν οι ξαδέρφες μου. Αλλά ήταν, που να πάρει ο διάολος! Και να ήταν μόνο αυτό...

Μετά τις αναμενόμενες περιπτύξεις, τα χαρούμενα ξεφωνητά, τις ερωτήσεις για την υγεία των γονιών μας, έγιναν και οι αναπόφευκτες συστάσεις με τους νεαρούς:

«Ο Τέλης, το φιλαράκι μου», έκανε την αρχή η Μυρτώ.

«Χαίρω πολύ, δηλαδή, όχι και τόσο», μουρμούρισα δήθεν αστειευόμενος, «Ιπποκράτης, πρώτος ξάδερφος των δεσποινίδων!» είπα με σθένος.

Τόνισα ιδιαίτερα τον τίτλο της συγγένειας για να δείξω την υπεροχή μου μπροστά του και να κάνω σαφές και πως είχα περισσότερα δικαιώματα από αυτόν τον χάχα πάνω στην ξαδέρφη μου σε τυχόν αναμέτρηση μαζί μου. Αλλά ο ψηλός, σαν τηλεγραφόξυλο νεαρός, δεν πήρε είδηση. Γελούσε σαν ηλίθιος που ήταν και όλο και πιο πολύ κολλούσε πάνω στην ξαδέρφη μου.

«Σαν δεν ντρέπεσαι, νιάνιαρο, όρθιο σπληνάντερο, άχαρο τηλεγραφόξυλο», πήγα να πω, αλλά συγκρατήθηκα. Τον έβλεπα τόσο λειψό και λίγο για τα μέτρα μου.

«Από δω ο Χάρης, το αγόρι μου», παρουσίασε και η Λήδα τον συνοδό της, ένα πλάσμα κακάσχημο, έναν κοντοστούπη.

Έτσι μου φάνηκε τότε πάνω στην έξαψη των συγγενικών μου συναισθημάτων.

«Χαίρομαι...», τού έδωσα κι εκείνου απρόθυμα το, σαν παραλυμένο, χέρι μου, ενώ ήμουν έτοιμος να της τρίξω τα δόντια της ξαδέρφης μου: «Πού τον βρήκες αυτόν, πώς να τον χαρακτηρίσω, αυτό τον λειψό, τον... μισή μερίδα άνθρωπο, κορίτσι μου; Όλοι έτσι είναι εδώ; Τυφλοκυριακή ήταν όταν τον διάλεξες; Άκου Χάρης αυτό το... ασχημόπαπο. Ο... Κρίμα το όνομα, έπρεπε να πεις», εκσφενδόνισα σιωπηρά το θυμό μου πάνω του.

Τότε είχα πολύ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό μου. Και το οικογενειακό περιβάλλον την ενίσχυε υπέρ το δέον, θαρρείς και η εξωτερική εμφάνιση, το παρουσιαστικό, είναι το παν στον άνθρωπο.

«Κούκλος είναι αυτός ο Ιπποκράτης ο ξάδερφος!» είπε ο Τέλης στο αφτί της Μυρτώς δήθεν σιγά, αλλά τόσο, όσο να τον ακούσω και να μου κάνει καλή εντύπωση. Κι αγκάλιασε περιπαθώς την ξαδέρφη μου.

«Κάτω τα χέρια, ηλίθιε, όρθιο σπληνάντερο, είναι αίμα μου!» μάσησα τη φράση και μαζί το θυμό μου.

«Τι κρίμα που είναι *κι αυτός* ξάδερφός μου!» έκανε εκείνη αδιαφορώντας για το ποια γνώμη θα σχημάτιζε το αγόρι της.

«Συμφωνώ!» έκανε ο Χάρης, ο Κρίμα το όνομα.

Και στηρίχτηκε κι αυτό το άχαρο πλάσμα στον γυμνό ώμο της Λήδας, της δικής μου ξαδέρφης. Τότε, χωρίς να προσέξω εκείνο το... *κι αυτός ο ξάδερφος* που τόνισε ιδιαίτερα η Μυρτώ, πήρα τη μεγάλη απόφαση να απαλλάξω τις ξαδέρφες μου, έστω και προσωρινά, από εκείνα τα αγόρια που δεν ήταν άξια ν' αγγίζουν ούτε το νυχάκι τους. Γύρισα και τους είπα με ναπολεόντειο ύφος:

«Κύριοι, επιτρέψτε μου να συνοδέψω εγώ τις ξαδέρφες μου! Βιάζομαι να δω τους θείους μου. Δεν έχω αρκετό χρόνο για παραμονή στο νησί σας και θέλω να με πάνε οι ξαδέρφες μου σε κάποια αξιοθέατα που έχω στο περιορισμένο πρόγραμμά μου να επισκεφτώ. Καταλαβαίνετε. Τα λέμε αργότερα».

«Τα λέμε... Αλλά μπορούμε να πάμε και όλοι μαζί όπου θέλεις», απάντησαν μουδιασμένα και οι δυο ξενέρωτοι, όπως τους έβλεπα τότε, νεαροί κι απόμειναν στο λιμάνι σαν αγάλματα.

«Θα το κανονίσουμε κι αυτό», είπα ανόρεχτα. Κι από μέσα μου αποφασιστικά: «Σιγά μην σας πάρω την άδεια που θα πάω ΕΓΩ με τις ξαδέρφες τις δικές μου!»

Άρπαξα τις ξαδέρφες μου αγκαλιά, άλλο που δεν ήθελαν, ένας αχθοφόρος πήρε το σάκο μου, και τραβήξαμε για το σπίτι. Μου είναι αδύνατο, με ό,τι και να πω, να περιγράψω τις χαρές που έκαναν οι θείοι μου όταν με είδαν.

«Βρε, βρε! Να χαρώ εγώ ανίψι!» χύθηκε πάνω μου η θεία Σμαράγδα. «Καλέ πότε έγινες άντρας! Κοίτα μπόι, Παντελή μου, κοίτα ομορφιά, κοίτα εδώ ένα παλικάρι. Τι να πρωτοπώ; Εσύ, αγόρι μου, είσαι ολόκληρος άντρας! Πού να σε φανταστώ έτσι, φτου, μη σε ματιάσω, λεβέντη μου!» έλεγε η θεία μου και δεν τέλειωνε...

«Ε, είμαστε ομορφόσογο!» στρίμωξε μια τόση δα φρασούλα κι ο θείος Παντελής, κόβοντάς της τη φόρα.

«Εσύ τι δουλειά έχεις με το δικό μου το σόι; Εμένα είναι αίμα μου το παιδί», τον αποστόμωσε εκείνη.

«Κοντά στα ξερά καίγονται και χλωρά, Σμαρώ μου. Κοντά σε σένα κόλλησα κι εγώ ομορφόσογο. Κι αν δεν σου άρεσα γιατί με ερωτεύτηκες;» γέλασε ο θείος Παντελής κλείνοντάς μου το μάτι.

«Μμμ, σιγά που σ' ερωτεύτηκα. Εγώ ερωτεύτηκα εσένα; Εσύ δεν έτρεχες πίσω μου μια ζωή ώσπου με κατάφερες;» Και γυρίζοντας σε μένα: «Μην τον ακούς τι λέει. Πώς σου φαίνονται οι ξαδέρφες σου;»

«Πανέμορφες! Αλλά επίτρεψέ μου, θεία μου, μοιάζουν πιο πολύ στο θείο Παντελή, προπαντός η Λήδα», της πέταξα «το γάντι» για να την τσιγκλήσω».

«Κι εσύ με το μέρος του είσαι, παλιόπαιδο; Είπα κι εγώ να υπερασπιστώ μια φορά το σόι μου και τα βρήκα σκούρα», παραπονέθηκε, δήθεν, χαμηλότονα.

«Έλα, καλέ θεία! Αστειεύομαι. Κι ο θείος σε πειράζει».

«Αυτό γίνεται συχνά. Σαν τη γάτα με τον σκύλο τρώγονται για ασήμαντα πράγματα. Κι εκεί που τους βλέπεις έτοιμους να κατασπαράξει ο ένας τον άλλο, την ίδια στιγμή, πάλι μαζί σαν να μην έγινε τίποτα, μύτη με μύτη τα πιτσουνάκια μας. Μην τους δίνεις σημασία, ξαδερφούλη μου», είπε ναζιάρικα η Λήδα και κρεμάστηκε στον ώμο μου.

«Έρως ανίκατε μάχαν!» απάγγειλε με στόμφο η Μυρτώ, και με μια κίνηση όλο σβελτάδα χούφτωσε και των δυο το κεφάλι κι έκανε τάχα πως τα χτυπούσε. «Τους βλέπεις πώς κάνουν τώρα; Είναι παιδιαρίσματα. Σε λίγο δεν θα τους αναγνωρίζεις. Ποτέ δεν θα πάψουν να είναι ερωτευμένοι αυτοί οι δυο. Ιδανικοί εραστές, παιδί μου!» είπε σε μένα γελώντας: «Πάμε να σε εγκαταστήσουμε στο δωμάτιό σου. Κι άσε τα 'ανήλικα' στον κόσμο τους να σκοτώνουν την ώρα με παιδιαρίσματα. Βήμα δεν κάνει ο ένας χωρίς τον άλλο, τι να σου πω! Δηλαδή όσο ο μπαμπάς είναι ξέμπαρκος».

«Τα πιτσουνάκια μας!» αναστέναξε μ' ένα γλυκύτατο χαμόγελο η Λήδα. «Όταν όμως μπαρκάρει ο... ο Παντελής μας, η Σμαράγδα πέφτει του θανατά ίσαμε να πάρει νέα του. Μετά το συνηθίζει πάλι, ας πούμε πως ισορροπεί», κούνησε το όμορφο κεφάλι της κι άρπαξε τον ταξιδιωτικό μου σάκο παρά την έντονη αντίδρασή μου.

Με εγκατέστησαν σε μια άδεια σουίτα από εκείνες που προορίζονται για τους ενοικιαστές του καλοκαιριού, εξοπλισμένη με τα όλα της και με θέα προς το λιμάνι. Με βοήθησαν να τακτοποιήσω τα πράγματά μου στην ντουλάπα, στα συρτάρια, μου εξήγησαν πώς να χρησιμοποιώ το κάθε τι, από συνήθεια, λες και θα έμενα πολύν καιρό εκεί, όπως έκαναν με τους ενοικιαστές. Κι εγώ ο κακόμοιρος δεν είχα παρά πέντε λειψές μέρες στη διάθεσή μου. Κι αυτό γιατί έπεφτε Σαββατοκύριακο. Βγαίνοντας μου είπε με νόημα η Μυρτώ:

«Ξεκουράσου τώρα, κι όταν είσαι έτοιμος, έλα στο λιακωτό, ακριβώς κάτω δεξιά στο ισόγειο. Με την ησυχία σου. Σε περιμένουμε. Τσάο!».

Μένοντας μόνος σ' ένα διαμέρισμα πλήρως εξοπλισμένο, θα ένιωσα όπως, φαντάζομαι, νιώθει ένας άραβας μεγιστάνας, από εκείνους τους παραλήδες που έρχονται στα νησιά μας με το επιτελείο τους και «αραιώνουν τον πλούτο», που λέει ο κόσμος. Μόνο που εγώ δεν είχα ούτε παράδες ούτε επιτελείο. Ένα συνηθισμένο ταξιδιωτικό σάκο με τα εντελώς απαραίτητα και τα σύνεργα των σημειώσεων στην από μέσα θήκη του σάκου μου που ασφαλίζεται με φερμουάρ είχα. Δεν ήθελα να τα δουν οι ξαδέρφες μου και να με περάσουν για ψώνιο, πριν γνωριστούμε και ψαρέψω τα διαφέροντά τους. Οι νεαροί που μου σύστησαν δεν μου γέμισαν το μάτι. Εγώ ήθελα να μου γνωρίσουν το νησί οι ξαδέρφες και ο θείος μου. Έλα όμως που στο λιακωτό με περίμενε η πιο δυσάρεστη έκπληξη!

Φάντης μπαστούνι ο Τέλης, το όρθιο σπληνάντερο, ξαπλωμένος στην αναπαυτική πολυθρόνα με την αρίδα τεντωμένη, χασκογελούσε. Κι ώσπου να συνέλθω από την πρώτη κρυάδα, έφτασε κι ο Χάρης, ο Κρίμα το όνομα, όπως ήταν για μένα ώσπου να μου αποκαλύψουν την ταυτότητά του, συνοφρυωμένος αυτή τη φορά.

«Εδώ είμαστε! Εν απαρτία. Πώς σου φάνηκε το νησί μας, ξάδερφε των κοριτσιών μας;» με ρώτησε συνοδεύοντας την ερώτηση μ' ένα άκρως ειρωνικό χαμόγελο που στόλισε το κακάσχημο πρόσωπό του.

Σήκωσα απαξιωτικά τους ώμους.

«Τι να μου φανεί; Ακόμα δεν πάτησα καλά, καλά το πόδι μου. Καλά είναι», ήταν η απάντησή μου.

Εκείνος σαν να μην άκουσε την απάντησή μου στράφηκε στις ξαδέρφες μου.

«Λοιπόν, κορίτσια, τα κανόνισα όλα. Φρόντισα για τους πάντες και τα πάντα. Μου επιτρέπετε εμένα, πρέπει να φύγω. Τέλη, θα έρθεις μαζί μου;»

Στο άκουσμα του ονόματός του ο άλλος ξενέρωτος πετάχτηκε σαν κουρδισμένος, χαμογέλασε φιλικά σε μένα έτσι όπως δεν τον είχα δει ως τότε και μ' ένα νεύμα συνεννοήθηκε με το φίλο του και τον ακολούθησε.

«Τα λέμε αύριο εκεί... Γεια!» είπαν αφήνοντάς με μόνο με τις ξαδέρφες μου.

«Τα λέμε αύριο, γεια!» απάντησαν κι εκείνες.

«Στο διάολο!» είπα μέσα μου.

Αλλά δεν το ξεστόμισα. Ανάσανα, επιτέλους ελεύθερα. Ωστόσο, οι ξαδέρφες μου κοίταζαν η μια την άλλη και σ' εμένα πετούσαν από κανέναν από σπόντα λόγο δήθεν αδιάφορα, π.χ.να πω τη γνώμη μου για τον καιρό, αν ήμουν ικανοποιημένος από την υποδοχή που μου κάνανε, αν μου αρέσει η παρέα και άλλα, μπορώ να πω...ανάλατα.

Όλα γύρω μου έδειχναν πως κάτι πολύ ύποπτο μαγειρευόταν. Από εγωισμό δεν ήθελα να ρωτήσω τι συμβαίνει και μου φέρνονται περίεργα, προσπαθούσα να μαντέψω από τις κινήσεις τους. Ο θείος Παντελής, κατανοώντας την αμηχανία μου και τη δύσκολη θέση που βρισκόμουν, με πήρε αγκαλιά και μου είπε συνωμοτικά σχεδόν:

«Θα σε πάω κάπου να δεις κάτι που νομίζω πως σ' ενδιαφέρει. Όπως σ' έχω 'κόψει', δηλαδή νομίζω πως θέλεις να μάθεις κάποια πράγματα για το νησί μας».

«Μάντης είσαι, θείε μου!»

«Ε, δεν φημίζομαι για τις μαντικές μου ικανότητες, από ψυχολογία, έτσι κι έτσι. Τόσα χρόνια πλάι στη θεία σου, την ... Ψυχολόγο, κάτι άρπαξα κι εγώ. Έλα πάμε μια βόλτα στην παραλία να απολαύσουμε την κίνηση στο λιμάνι. Αν σ' αφήσω μόνο σου εδώ με τούτες τις παλαβές ξαδέρφες σου, μπορεί να σε τρελάνουν. Πάμε!» είπε.

Χωρίς να δώσει εξηγήσεις, κρατώντας με ακόμα αγκαλιά, βγήκαμε στον δρόμο. Όπως με κρατούσε ακόμα τυλιγμένο με το δεξί του βραχίονα, ένιωθα πως διοχετεύεται μέρος από τη δύναμή του σ' εμένα, σαν να έτρεχε κάτι με το αίμα στις αρτηρίες του σώματός μου.

«Ναι, θείε μου, είμαι πολύ περίεργος»

«Φαίνεται», είπε, «είσαι πολύ συνεσταλμένος, κλειστός και βρίσκεις διέξοδο στο διάβασμα. Καταλαβαίνω, σ' έχουν εγκλωβισμένο με τα *πρέπει* και δεν *πρέπει*, ενώ τα δικά μας τα κορίτσια έχουν ξεσαλώσει. Θα το διαπιστώσεις και μόνος σου. Δεν είδες τίποτα ακόμα».

«Ναι, θείε...» συμφώνησα χωρίς να ξέρω γιατί.

«Ξέρεις, Είναι του Σταυρού αύριο κι εδώ έχομε ένα έθιμο που αναβιώνει κάθε χρόνο... Καλά είναι κι αυτά, αλλά είναι γραφικά. Εγώ είμαι πρακτικός άνθρωπος, είμαι ρεαλιστής. Ωστόσο, δεν με ενοχλεί. Τα χαζεύω τα παιδιά που παίρνουν στα σοβαρά τις αναβιώσεις των εθίμων, είναι μέρος του λαϊκού πολιτισμού μας. Καλά είναι κι αυτά, συντηρούν τη συλλογική μνήμη και ξυπνούν τη συλλογική συνείδηση της συνέχειας του λαού, αν και η ζωή θέλει κότσια, παιδί μου **(Από εδώ έφυγε ένα μέρος)**. Όμως αργήσαμε. Όπου να 'ναι σουρουπώνει. Από δω και πέρα αρχίζουν ....»

«...τα αστεία;» τον διέκοψα.

«Ναι, βεβαίως! Τώρα αρχίζουν τα ωραία, είναι το πιο σωστό. Έχεις να δεις και να μάθεις όσα δεν τα βάζει ο νους σου».

«Ήταν πολύ ωραία η βόλτα μας, θείε μου. Πολύ ωραία», το γύρισα στο σοβαρό.

Δεν είπε τίποτα. Έμεινε λίγο σκεπτικός, χαμογέλασε και με περιέβαλε ξανά με τον βραχιόνά του. Πήραμε τον δρόμο επιστροφής στο σπίτι κρατώντας με πάντα αγκαλιά, σαν να καμάρωνε που τον άκουγα με προσοχή και παρακολουθούσα με ενδιαφέρον όσα μου έλεγε. Όταν φτάσαμε στο κατώφλι του σπιτιού, σταματήσαμε.

«Όπως σου είπα λίγο προτού φτάσουμε εδώ, τώρα, από αύριο αρχίζουν τα ωραία μας και τα φαιδρά. Έχομε να στολίσουμε τον Λειδινό. Βέβαια», είπε σοβαρά.

«Τον Λειδινό; Τι είναι πάλι αυτός, θείε μου, δεν έχω ιδέα».

Έσκυψε συνωμοτικά προς το μέρος μου.

«Ο Λειδινός... Λειδινός σημαίνει Δειλινός, ο...απογευματινός. Ο κόσμος, το έθιμο δηλαδή, τον θέλει αναγραμματισμένο, Λειδινό...»

Φούντωσε η περιέργειά μου να μάθω λεπτομέρειες για να μη μου κάνουν τον έξυπνο οι ξενέρωτοι. Ο θείος μου διηγήθηκε ένα παραμύθι:

«Το Κολατσιό, το Γέμα και το Λειδινό, είναι τρία αδέρφια ομόφυλα, τρίδυμα του ίδιου φύλου δηλαδή. Πρώτο γεννήθηκε το Κολατσιό, δεύτερο το Γέμα, και τρίτο το Λειδινό. Η μητέρα τους, όταν έγιναν τριώ μερώ, τα έβαλε στις Μοίρες και άκουσε τι είπανε γι' αυτά. Μοίραναν λοιπόν οι Μοίρες τον Κολατσιό και τον Γέμα να συντρέχουν τους ανθρώπους σ' όλη τους τη ζωή, να τους φροντίζουν και να είναι αθάνατα. Όταν όμως γύρισαν και είδαν τον Λειδινό, που ήταν ένα καχεκτικό κι αδύναμο μωρό, είπαν:

«Αυτό το 'αποζούζουλο', το νιάνιαρο τι να το κάνουμε; Αυτό γλήγορα θα πεθάνει».

Τότε είπε η μεγάλη Μοίρα:

«Το βλέπω κι εγώ πως γλήγορα θα πεθάνει. Έλα όμως που είναι κι αυτό χρήσιμο στους ανθρώπους και πρέπει να είναι συντρεχτικό σ' αυτούς όπως και τ' άλλα του τ' αδέρφια;»

«Τι να γίνει λοιπόν;» είπαν οι άλλες δύο.

Θα το ονομάσουμε Λειδινό», είπε η πρώτη, «έξι μήνες να ζει, κι έξι μήνες νάναι πεθαμένο γιατί πιο πολύ δεν χρειάζεται. Για τούτο ο ***Λειδινός*** *ζει μονάχα έξι μήνες...»*

«Πολύ ωραίο το παραμύθι, θείε μου. Τι ακριβώς κάνουν εδώ σχετικά με αυτόν το Λειδινό; Θέλω να δω το δρώμενο».

«Ποιο;» ξαφνιάστηκε ο θείος μου με την ερώτησή μου.

«Να, αυτά που συνοδεύουν το έθιμο, εννοώ, τη διαδικασία της τέλεσης, την τελετουργία. Πώς να το πω, αυτά που κάνουν!» επέμεινα δίνοντάς του μια ερμηνεία.

«Α, όχι! Δεν είμαι εγώ μαρτυριάρης. Θέλουν να σου κάμουν έκπληξη τα παιδιά και η θεία σου. Άμα σου τα πω όλα, τότε γράψε αλίμονο! Θα με κατασπαράξουν. Και γι' αυτά που σου είπα, τσιμουδιά! Σου τα κρατάνε μυστικό. Κάνε πως δεν έχεις ιδέα».

«Πέστε μου, καλέ θείε, κι έχετε το λόγο μου πως δεν θα πω λέξη. Ξέρω να κρατάω μυστικά. Είναι κι αυτοί οι νεαροί στο κόλπο;»

«Φυσικά! Ξέρεις, αν και δεν τους πιάνει το μάτι σου, είναι πολύ αξιόλογα παιδιά, με ενδιαφέροντα, και επιπλέον...», είπε ενώ άφησε μετέωρο το *επιπλέον*.

«Α, ναι; Δεν τους φαίνεται, όντως», είπα διφορούμενα αφήνοντας κι εγώ το «επιπλέον» να αιωρείται αναπάντητο.

«Κύριοι, αν ευαρεστήστε, κοπιάστε! Το τραπέζι περιμένει!» η φωνή της θείας Σμαρώς ματαίωσε τα περαιτέρω.

Έκπληξη πρώτη: Μια μεγάλη φρεσκολουστραρισμένη σανιδένια επιφάνεια σχήματος παραλληλογράμμου, που έμοιαζε με παλιά πόρτα, ακουμπισμένη πάνω σε μια στρογγυλή πέτρινη βάση, ήταν το τραπέζι του καθιστικού.

Έκπληξη δεύτερη: Πάνω στο τραπέζι αραδιασμένες πιατέλες με θαλασσινά κάθε λογής, από όστρακα μέχρι γαρίδες, αστακούς, καλαμαράκια, πίνες, καραβίδες, χταποδάκι ξιδάτο, ραπανάκια, μαρουλοσαλάτες, ελιές θρούμπες και ξιδάτες, τουρσιά, αχνιστοί, τροφαντοί γίγαντες, χαλβάς Λήμνου και μακεδονικός με φιστίκι Αιγίνης και χαλβάς βανίλιας.

«Διαλέξτε και πάρετε, από όλα έχει ο μπακτσές!» είπα μέσα μου κι ένα γελάκι χάραξε στην άκρη των χειλιών μου.

«Είναι όλα νηστίσιμα και χωρίς λάδι. Παραμονή του Σταυρού δεν τρώμε ούτε λάδι. Είναι για τον αγιασμό. Έτσι δεν κάνετε κι εσείς στην Αθήνα, αγόρι μου;»

«Ναι, θεία, μάλλον ναι... Αυτό έχει σχέση με το Λει...»

«Ιπποκράτη, δοκίμασε αστακό κρασάτο! Έχεις ξαναφάει;» μου έγνεψε με νόημα ο θείος Παντελής αποστομώνοντάς με. «Είναι πεντανόστιμος. Κι από τα χέρια της θείας σου φτιαγμένος, είναι να γλείφεις τα δάχτυλά σου!»

«Έλα, καλέ μπαμπά, εγώ τον ετοίμασα!» διαμαρτυρήθηκε η Λήδα. «Εσύ νομίζεις πως όλα τα φτιάχνει η Σμαρώ σου. Ά, μα πια!» γέλασε κι έγειρε πάνω μου.

«Καλά, καλά...» έκανε τάχα καταρρακωμένος ο θείος Παντελής.

«Εμένα δεν με λογαριάζετε καθόλου», κλαψούρισε χαδιάρικα η Μυρτώ.

«Άντε, αρχίστε, τρώτε! Όλες βάλαμε ένα χεράκι», είπε αυστηρά η θεία Σμαρώ.

Αν και στην αρχή η θέα του φορτωμένου τραπεζιού μου θύμισε πάγκους Λαϊκής αγοράς, μόνο τα οινοπνευματώδη ποτά έλειπαν, ομολογώ πως τέτοιες ανάλαδες νοστιμιές δεν είχα ξαναδοκιμάσει ποτέ στη ζωή μου.

Ξημέρωσε 14 Σεπτεμβρίου, του Σταυρού. Από τα χαράματα, ακούγονταν πατήματα και σιγανές κουβέντες μέσα στο σπίτι. Κατάλαβα πως είχαν όλοι ξεσηκωθεί για να ετοιμάσουν και να στολίσουν τον Λειδινό, αλλά έκανα τον κοιμισμένο και τον ανίδεο. Κανείς δεν ήξερε, ακόμα και ο θείος Παντελής που μου είχε αποκαλύψει μέσες άκρες, όσο πρόλαβε, το μυστικό τους, πώς ήμουν ενήμερος από διαβάσματα και πως ήταν κι αυτό σκοπός της επίσκεψής μου στο νησί της Αφαίας. Άλλο να μαθαίνεις από τα βιβλία, κι άλλο να βλέπεις με τα ίδια σου τα μάτια τον Λειδινό. Διακαής πόθος μου ήταν να παρακολουθήσω όλο το σκηνικό. Έτσι δεν κρατήθηκα στην απομόνωσή μου.

Σηκώθηκα και μέσα σε λίγα λεπτά παρουσιάστηκα πανέτοιμος μπροστά στον καθρέφτη. Καμάρωσα τον εαυτό μου στην αγουροξυπνημένη του έκδοση, πήρα ύφος πρωτευουσιάνου και, γεμάτος αυτοπεποίθηση και σιγουριά, κατέβηκα τρέχοντας σχεδόν, στο καθιστικό και βρέθηκα μπροστά σ' ένα γυναικομάνι με μοναδικούς εκπροσώπους του ισχυρού φύλου τον θείο μου και τους δυο ξενέρωτους νεαρούς που μου είχαν συστήσει για φίλους τους οι ξαδέρφες μου. Ήταν ακριβώς η στιγμή που θα άρχιζε το... μυστήριο.

«Καλημέρα!» είπα σαστισμένος από τη μάζωξη. «Τι... γίνεται εδώ;»

«Ουάου! Μας τσάκωσε!» ένα ουρλιαχτό που βγήκε από όλων το στόμα πάγωσε στη γένεσή του το χαμόγελό μου και μ' έκανε να χάσω προς στιγμήν το κέφι μου.

«Σας χάλασα, τα σχέδια; Να φύγω, να εξαφανιστώ...» ψέλλισα μισογελώντας.

«...»

Μιλιά. Κανείς δεν άνοιξε το στοματάκι του να πει μια λεξούλα, έστω.

«Να φύγω;» επανέλαβα θορυβημένος νομίζοντας πως έκανα γκάφα.

«Όχι! Μείνε ακίνητος!» με ξάφνιασε η φωνή του Τέλη, του νεαρού που τον είχα πει όρθιο σπληνάντερο.

«Τώρα θα σε φωνάζαμε», μίλησε πιο ήρεμα και ο Κρίμα το όνομα, ο Χάρης.

«Σου τη φέραμε! Σου τη φέραμε!» ξέσπασαν σε τρανταχτά γέλια οι ξαδέρφες μου και η παράσταση έκλεισε με παρατεταμένα χειροκροτήματα.

«Ηλίθιοι ξενέρωτοι, που θ' αφήσω να χαραμιστούν σε σας οι ξαδέρφες οι δικές μου!» είπα μέσα μου. Και τους κεραυνοβόλησα μ' ένα περιφρονητικό βλέμμα.

Οι νεαροί, ωστόσο, δεν μου έδιναν σημασία. Μπερδεύονταν συνέχεια μέσα στο γυναικομάνι, χασκογελούσαν με πολλή οικειότητα, οι ξαδέρφες μου όλο αγκαλίτσες και φιλάκια με όλο τον κόσμο.

Τα είχα κυριολεκτικά χαμένα. Όσο περνούσε η ώρα διαπίστωνα πως δεν υπήρχε ερωτικό ενδιαφέρον από καμιά πλευρά. Οι δυο νεαροί με τρόπο έστρεφαν το ενδιαφέρον τους μάλλον προς άλλες κατευθύνσεις.

Και δεν άργησε να αλλάξει το σκηνικό. Ο θείος προβάλλοντας στην πόρτα μου έγνεψε να τον ακολουθήσω. Κάθισε στον καναπέ τραβώντας κι εμένα κοντά του.

«Άφησέ τους ν' αφηνιάσουν. Εμείς θα παρακολουθούμε», είπε.

«Ναι, θείε μου». Και σκύβοντας στο αφτί του, «τι τους ήθελαν κι αυτούς τους ξενέρωτους», ψέλλισα.

«Θα μάθεις», γρίφος ο θείος, πάλι με το δάχτυλο στο στόμα.

«Θα μάθω... και θα δω...», κουβάριασα την αγανάκτησή μου με τη γλώσσα μου για να μην εκραγώ.

Ανακάθισα λίγο, πλην σαφώς, παρεξηγημένος.

Ο θείος δεν μου έδωσε σημασία. Ή έτσι ήθελα να Είναι.

Από τη σύναξη ως εκείνη τη στιγμή έλειπε η θεία Σμαρώ. Και, ω του θαύματος, να την κι εκείνη με μια αγκαλιά πολύχρωμα κουρέλια και ένα πανέρι με λουλούδια μπήκε μεγαλοπρεπώς σοβαρή και άδειασε τα κουρέλια και τα λουλούδια πάνω στο τραπέζι. Εγώ ήξερα τι θα φτιάσουν, αλλά προσποιούμουν τον ανίδεο και τον περίεργο. Ήμουνα και λιγάκι περίεργος, βέβαια, γιατί ήμουν ο θεωρητικός του πράγματος! Και τότε άρχισε η διαδικασία της κατασκευής του Λειδινού.

«Θα σε χρειαστούμε κι εσένα. Πώς κάθεσαι έτσι στην άκρη σαν παραπονεμένος; Μπας και δεν σ' αφήνει ο γεράκος μου;» γέλασε ειρωνικά η θεία Σμαρώ.

«Εμένα λες γεράκο σου, γριά, σαράντα χρονών άντρακλα;»

«Σαράντα; Χωρίς τα καλοκαίρια! Βάλε λίγο νερό στο κρασάκι σου, Παντελή μου!»

«Ε, ε! Εσάς θ' ακούμε τώρα να παιδιαρίζετε; Έχομε σοβαρή δουλειά», επενέβη η Λήδα. «Άντε, ρε μάνα,βάλε μπροστά τη μηχανή! Τι κάνατε τόσες ώρες εκεί μέσα με τις άλλες;»

Η θεία τής έριξε ένα βλέμμα με νόημα και χωρίς να δώσουν καμιά εξήγηση, στο άψε σβήσε, άλλη από δω, άλλη από κει δίνοντας χρωματιστές λουρίδες από τα πολύχρωμα κουρέλια έφτιασαν την πάνινη κούκλα, τη στόλισαν με λογιών λογιών *λειδινά,* φθινοπωριάτικα λουλουδάκια του αγρού, δηλαδή, και πρασινάδες, και μια ηλικιωμένη γειτόνισσα τη σήκωσε ψηλά.

«Έτοιμος ο Λειδινός! Τον νεκροστολίσαμε πάλι!» είπε. Και στρέφοντας προς το μέρος της κουζίνας φώναξε ρωτώντας τις άλλες γυναίκες που ήταν εκεί: «Έτοιμα τα κόλλυβά του ή ακόμα; Τι κάνετε εσείς εκεί πια;»

«Έτοιμα!» είπαν με μια φωνή από μέσα και πρόβαλαν οι γυναίκες και τα κορίτσια που είχαν αναλάβει τα κόλλυβα κρατώντας ένα μεγάλο δίσκο με βρασμένο σιτάρι και διακοσμημένο με ρόδια, σταφίδες, αμύγδαλα, στραγάλια και λίγα φύλλα μαϊντανό, και τον άφησαν πλάι στον ξαπλωμένο μέσα στο φέρετρό του πεθαμένο Λειδινό.

Τότε άρχισαν όλες μαζί να μοιρολογούν τάχα το Λειδινό:

Λειδινέ μου, Λειδινέ μου, και κλησαρωμένε μου,
όπου σε κλησαρώσανε με την ψιλή κλησάρα,
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου.
Φεύγεις, πάεις, Λειδινέ μου,
κι εμάς αφήνεις κρύους, πεινασμένους, διψασμένους
κι όχι λίγο μαραμένους,
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου.
Πάλι θα 'ρθεις, Λειδινέ μου,
με του Μάρτη τις δροσιές, με τ' Απρίλη τα λουλούδια,
και του Μάη τις δουλειές, Λειδινέ μου, Λειδινέ μου.
Ήρθ' η ώρα να μας φύγεις, πάηνε εις το καλό,
και με το καλό να έρθεις, κι όλους να μας βρεις γερού,
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου, και κλησαρωμένε μου.

Αφού τελείωσε το μοιρολόι, όλη εκείνη η... πένθιμη κουστωδία πήρε σβάρνα τους δρόμους φωνάζοντας:

Λειδινέ μου, Λειδινέ μου, και κλησαρωμένε μου...

και κατά το βραδάκι τον θάψανε στον ίδιο τόπο που είχαν θάψει και το Λειδινό της προηγούμενης χρονιάς κι άρχισαν να ρίχνουν πάνω στον τάφο του χώμα και να του λένε:

Πάψε, φτωχέ το Δειλινό, και άρχοντα τον ύπνο...

«Και τι θα γίνει τώρα; Έχει κι άλλο ακόμα;» ρώτησα δήθεν συνωμοτικά μια όμορφη μικρή που βρέθηκε πλάι μου, όπως ξεμοναχιαστήκαμε... τυχαία οι δυο μας.

«Τον θάψαμε τον καημενούλη για να κοιμηθεί μέσα στη γη έξι μήνες και να μας ξανάρθει την άνοιξη και να μείνει μαζί μας άλλους έξι μήνες, όπως του ορίζουν οι μοίρες που τον μοίραναν!» μου εξήγησε, «και...

Πάλι θα ρθεις, Λειδινέ μου,
με του Μάρτη τις δροσιές,
με τ' Απρίλη τα λουλούδια,
με του Μάη τις δουλειές.
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου...»

Ύστερα όλο το σύναγμα των γυναικών και των κοριτσιών και μαζί κι εμείς με τους δυο ανεπιθύμητους ίσαμε τότε ξενέρωτους νεαρούς, επέστρεφε στο σπίτι για το *συχώριο*. Οι γυναίκες μοίρασαν τα κόλλυβα, τα φάγαμε και συχωρέθηκε ο Λειδινός με χορό και με τραγούδι. Και το... θλιβερό ξεφάντωμα κράτησε ως τα μεσάνυχτα.

Αναφοκοκκινισμένες όλες, μικρές και μεγάλες, ακόμα και δυο ηλικιωμένες που σίγουρα θα ήταν γιαγιάδες, κάθισαν άλλες εδώ κι άλλες

εκεί και σκούπιζαν τον ιδρώτα και ξεφυσούσαν από το ξάναμμα που τους είχε προκαλέσει η ένταση.

«Ο καημένος ο Λειδινός που συχωρέθηκε είναι το Γέμα, δηλαδή το γεύμα, το γιόμα, το μεσημέρι που... πεθαίνει κάθε απόγευμα!» γύρισα κι είπα στην κοπελιά Χωρίς όνομα, που εξακολουθούσε να βρίσκεται πλάι μου.

Δεν πρόφτασε ν' απαντήσει.

«Ώστε... ξέρεις!» πετάχτηκε σαν να της πάτησαν το κουμπί η Λήδα και με άρπαξε από το τσουλούφι. «Ξέρεις και μας κάνεις τον ψόφιο κοριό, ε;» ξανάπε και με απομάκρυνε από την κοπελιά.

«Ξέρω, πώς δεν ξέρω!»

«Σου τα πρόφτασε όλα Αυτός!» έδειξε το θείο σφίγγοντας τις γροθιές.

«Όχι, γλυκιά μου ξαδερφούλα! Ξέρω να σου πω όσα δεν βάζει ο νους σου».

«Δηλαδή;»

«Τι, δηλαδή! Είναι πολύ απλό. Έχω μάθει πολλά από τη Μαντώ, μια άλλη ξαδέρφη από την Κω που είναι λαογράφος, ξέρεις τι θα πει αυτό, Επιστήμων! Έχω παρακολουθήσει τα δικά σας δρώμενα ανήμερα του Σταυρού στην τηλεόραση. Εντυπωσιάστηκα τόσο από τα δρώμενα ώστε αποφάσισα να ασχοληθώ σοβαρά με το... άθλημα».

«Άθλημα! Δρώμενα! Τι είναι αυτά που λες, ξάδερφε;» ρώτησε η Λήδα.

Ακούγοντας «άθλημα» και «δρώμενα» πλησίασαν οι δυο ξενέρωτοι, η Μυρτώ, η κοπελιά *Χωρίς όνομα* που είχαμε μιλήσει χωρίς κανείς να μας συστήσει και ο θείος Παντελής, ενώ οι άλλες γυναίκες και τα κορίτσια σιγά σιγά αραίωναν ώσπου έμεινε μόνο η θεία Σμαρώ να μαζεύει τα πιατάκια και να συγυρίζει το καθιστικό που είχε γίνει «μπάτε σκύλοι αλέστε!» όπως θα έλεγε η γιαγιά η άλλη.

«Αστειεύτηκα. Συνηθίζω να αποκαλώ άθλημα ό,τι γουστάρω, ό,τι μου αρέσει. Όσο για τα δρώμενα, δρώμενα είναι...»

«...αυτά που γίνονται! Αυτά που κάνομε, τα έθιμά μας!» συμπλήρωσε προς έκπληξη όλων η κοπελιά *Χωρίς όνομα.*

«Ακριβώς, δεσποινίς...»

«Θάλεια», αυτοσυστήθηκε αυθόρμητα η κοπελιά.

«Ακριβώς, δεσποινίς Θάλεια. Είσαι κι εσύ του ιδίου φυράματος με μένα;»

«Μπορεί, δεν ξέρω ακόμα τι θ' αποφασίσω στο τέλος. Μου αρέσει πάντως ό,τι έχει σχέση με το παρελθόν, με την παράδοση. Θα δω... Χάρηκα πολύ», είπε απλά και μου έδωσε δειλά το χέρι της.

«Κι εγώ, επίσης!» είπα χουφτώνοντας το τρυφερό δικό της χωρίς να ξέρω πώς και γιατί.

Και ξαφνικά το πανηγύρι τέλειωσε ως δια μαγείας. Όλοι εξαφανίστηκαν από τη σκηνή. Και καθένας, υποθέτω, θα βρέθηκε τούρμπο στο κρεβάτι του, κρίνοντας, φυσικά, από την κατάσταση του εαυτού μου.

Η όλη φασαρία μου δημιούργησε τρομερό πονοκέφαλο. Είχα ένα κεφάλι καζάνι. Ήταν όλα συγκεχυμένα στο μυαλό μου. Πρόσωπα και πράγματα. Ο Λειδινός στο δρώμενο ήταν κάτι το εξωτικό. Όσα κι αν είχα μάθει από

τη Μαντώ, όσα κι αν είχα διαβάσει και κείνα που έμαθα από τον θείο Παντελή, ήταν ελάχιστα μπροστά στην ίδια την τελετουργία στην οποία συμμετείχα πρώτη φορά και μάλιστα παίρνοντας μέρος ενεργά.

Όταν βρέθηκα μόνος, περασμένα μεσάνυχτα, στη «σουίτα» μου, πήρα βαθιά ανάσα. Έπεσα στο κρεβάτι κι άφησα το σώμα μου να χαλαρώσει από την ολοήμερη ένταση. Προσπαθούσα να ηρεμήσω και να ιεραρχήσω τις εντυπώσεις και τα αισθήματά μου.

Η ξάπλα άσκησε ευεργετική επίδραση στα τεντωμένα νεύρα μου. Έτσι όπως ήμουν ξαπλωμένος αισθανόμουν αλαφρωμένος από ένα βάρος περιττών σκέψεων, όπως είχα εκτιμήσει τότε, γιατί αυτό επιθυμούσα να είναι. Μόνο μια αχνή μορφή γυρόφερνε στον ύπνο μου όλη τη νύχτα. Μια μορφή μπερδεμένη μέσα σε πολλά πρόσωπα, λες και άλλαζε διαρκώς προσωπείο.

Όσα φέρνει η ώρα...

Λένε πως τα όνειρα διαρκούν πολύ λίγο. Οκτώ δευτερόλεπτα αρκούν για να δεις το μεγαλύτερο όνειρο της ζωής σου και μάλιστα τις πρωινές ώρες, και συ νομίζεις πως ονειρευόσουν όλη τη νύχτα. Αυτό συνέβη και σε μένα.

«Αγάπη που 'γινες δίκοπο μαχαίρι
κάποτε μου 'δινες μόνο τη χαρά,
μα τώρα πνίγεις τη χαρά στο δάκρυ,
δεν βρίσκω άκρη, δεν βρίσκω γιατρειά».

Το παθιασμένο άσμα από το ραδιόφωνο κάποιου περαστικού αυτοκινήτου που ο οδηγός του το είχε ανοίξει στη διαπασών, μου χάλασε το όνειρο ακριβώς τη στιγμή που το αραχνιασμένο πρόσωπο πήγαινε να πάρει συγκεκριμένη μορφή. Πετάχτηκα αγουροξυπνημένος ενώ το ρολόι έδειχνε δέκα. Πολύ αργά για ένα νεαρό του δικού μου διαμετρήματος. Που είχα μάλιστα βάλει σκοπό να κατακτήσω τον κόσμο.

Πού να φανταζόμουνα εκείνη την ώρα τι αποκαλύψεις μου επεφύλασσε η νέα μέρα στην Αίγινα. Αποκαλύψεις που έφεραν τα πάνω κάτω στις εκτιμήσεις μου για κάποια πρόσωπα και ανέτρεψαν ολωσδιόλου τις απόψεις μου για ορισμένα πράγματα.

«*Όσα φέρνει η ώρα, δεν τα φέρνει ο χρόνος*», λέει μια λαϊκή παροιμία. Και στην περίπτωσή μου είχε απόλυτη εφαρμογή.

«Ξαδερφάκι, ξύπνα! Πάει μεσημεράκι...» μια γνώριμη φωνή τραγουδιστή κι ένα ελαφρό χτύπημα στην πόρτα μου θύμισε πως δεν είμαι ο μοναδικός ένοικος του σπιτιού.

Ήταν η φωνή της Μυρτώς.

Άνοιξα αμέσως προς μεγάλη έκπληξη της ξαδέρφης μου που με βρήκε ντυμένο, έτοιμο για την πρώτη πρωινή έξοδο, και επίσημη παρουσία μου στην πόλη τους.

«Βρε Σαΐνι!» αναφώνησε ξαφνιασμένη. «Σε νομίζαμε κοιμισμένο, ψόφιο από την κούραση και συ...»

«Α, ναι;» προσποιήθηκα τον αδιάφορο. «Εγώ κουρασμένος; Ιδέα σου είναι. Αντέχω εγώ σε ξενύχτια και διαδρομές...»

«Το ξέρω!» χαμογέλασε περιπαικτικά η Μυρτώ. «Σε πειράζω, πρωτευουσιάνε μου! Έλα, πάμε κάτω γρήγορα, μας περιμένουν», είπε και μου πρότεινε το μπράτσο της.

Ανταποκρίθηκα στο κάλεσμά της και την ακολούθησα ασυζητητί. Πράγματι, εμένα περίμεναν όλοι σιωπηλοί με κάποια περίεργη ανυπομονησία που έδειχνε βιασύνη.

«Είμαστε κι εμείς εδώ!» έκανε η Θάλεια προβάλλοντας από μια πλαϊνή πόρτα. «Αλλού προσπαθούν με μαγικές πράξεις, να εξαναγκάσουμε τη Δύναμη που φέρνει τη βροχή να ανοίξει τους κρουνούς του ουρανού, να ποτιστεί το χώμα και να βλαστήσουν οι σπόροι για να δώσει η γη καρπούς. Αυτό γίνεται τον Οκτώβρη, τον όγδοο μήνα του ρωμαϊκού ημερολογίου», μας εξέπληξε όλους η Θάλεια.

Κανείς δεν της το ’χε, έτσι μικροκαμωμένη και λεπτεπίλεπτη, λιγομίλητη και διακριτική που ήταν στη συντροφιά εκείνες τις ημέρες στην Αίγινα.

«Α, μπα!» έκανα ξαφνιασμένος. «Πού... πώς τα ξέρεις εσύ αυτά;»

Κι όπως ήμουν παθιασμένος με τα δρώμενα άρπαξα την ευκαιρία. Πήρα την καρέκλα μου αγκαλιά και πήγα και κάθισα κοντά της, σχεδόν άγγιζαν τα γόνατά μας. Οι άλλοι δεν έδωσαν πολλή σημασία. Ή έκαναν πως αδιαφορούσαν. Ακόμα δεν είχα μάθει ποια ήταν η πραγματική σχέση των ξενέρωτων με τις ξαδέρφες μου, τις δικές ΜΟΥ τις ξαδέρφες.

«Απλούστατα, διαβάζω, είμαι βιβλιοφάγος. Αυτό με τη βροχή είναι πανελλήνιο, θρησκευτικό δρώμενο. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας κάνουν και λιτανείες, ικετεύουν γονατιστοί όλοι οι χωριανοί, προσεύχονται, παρακαλούν τον Θεό να έρθει βροχή όταν πέφτει μεγάλη ξηρασία. Έχω τύχει σε χωριό της Αιτωλίας, έχομε συγγενείς εκεί, να παρακολουθήσω το συγκεκριμένο «δρώμενο» κατακαλόκαιρο. Το έζησα αυτό. Είναι συγκλονιστική εμπειρία. Εγώ είμαι Παριανή», είπε η Θάλεια..

«Συγγενείς στην Αιτωλία, Παριανή εσύ; Και πώς βρέθηκες εδώ;»

«Ήρθα στην Αίγινα στους θείους μου για διακοπές, και με τους δυο φοιτητές, τους σοβαρούς κυρίους εκεί πέρα, είμαστε πρώτα ξαδέρφια», είπε κι έδειξε τους δυο ξενέρωτους, «όλα τα παιδιά, κατά κάποιον τρόπο, είμαστε πρώτα ξαδέρφια!»

«Αυτοί εκεί οι...» δάγκωσα τη γλώσσα μου, παραλίγο να πω ‘ξενέρωτοι’ και να ρεζιλευτώ. «Ώστε Είναι ξαδέρφια δικά σου;»

«Ναι. Είναι πρώτα μου ξαδέρφια ο Τέλης και ο Χάρης. Και με τις ξαδέρφες σου είναι επίσης πρώτα ξαδέρφια. Δεν το ήξερες; Δεν σου το είπε κανείς; Καλά δεν συστηθήκατε;»

Έπεσα κυριολεκτικά από τα σύννεφα.

«Ναι, βέβαια, αλλά ξέρεις με την αναμπουμπούλα του Λειδινού μπερδεύτηκα και νόμιζα πως είναι τα αγόρια τους. Μου τους σύστησαν ως φιλαράκια τους», είπα και ντράπηκα για τη γκάφα μου.

«Σοβαρά; Έτσι σου είπαν; Ο Τέλης και ο Χάρης αγόρια των κοριτσιών; Πλάκα σου έκαναν! Γι’ αυτό συνωμοτούσαν, τα χρυσά μου. Καλά το είχα καταλάβει πως κάτι σου σκάρωναν», είπε το κορίτσι κουνώντας με νόημα το κεφάλι.

«Τέλος πάντων! Δεν έχει σημασία», είπα κι ακούμπησα το χέρι μου στον ώμο της.

«Θα σου εξηγήσω άλλη φορά, αν μας δοθεί ευκαιρία. Αρκετά έχεις βιώσει ως εδώ», είπε με νόημα η Θάλεια.

«Και βρέχει με αυτά τα δικά τους τα δρώμενα;» ρώτησα ξαναφέρνοντας την κουβέντα μας στο προκείμενο.

Η Θάλεια σήκωσε διφορούμενα τους ώμους.

«Βρέχει! Οι παλιοί διηγούνται πως τότε που τα πίστευαν αυτά οι άνθρωποι έβρεχε κι έπινε και χόρταινε η γη νεράκι... Εγώ πάντως τρελαίνομαι μ’ αυτά τα έθιμα, βρέξει δεν βρέξει. Τότε στην Αιτωλία, έβρεξε, ήμουν εκεί. Μόλις τελείωσε η λιτανεία, έβρεξε ‘καρεκλοπόδαρα’. Όπως και να συμβαίνει, ‘είναι θετικό να πιστεύουν οι άνθρωποι σε μια ανώτερη Δύναμη’, μου αρέσει που εξακολουθούν να γίνονται αναβιώσεις,

να υπάρχουν με κάποιο τρόπο στην καθημερινότητά μας τα έθιμα, να θυμούμαστε την παράδοση. Έχει πολύ μεγάλη σημασία για τη ζωή μας».

Έπαθα την πλάκα της ζωής μου.

«Μη μου πεις πως παίρνεις μέρος, μικρή;»

«Μικρή; Μπα, έτσι σου φαίνομαι; Καλοσύνη σου, μεγάλε! Είσαι τζίνι στις εκτιμήσεις, πιάνεις πουλιά στον αέρα», γέλασε. «Και βέβαια παίρνω μέρος. Ήρθα στην Αίγινα με σκοπό να παρακολουθήσω και να καταγράψω τα δρώμενα, τον Λειδινό», είπε και χωρίς να χάσει την ψυχραιμία και το κέφι της πρόσθεσε: «Αυτά τα έθιμα τ' απολαμβάνει κανείς μόνο παρακολουθώντας τα δρώμενα».

Με κατακεραύνωσε. Με αποδυνάμωσε, κοντολογίς, με εξόντωσε επιστημονικά.

«Για φαντάσου, φίλε μου!» είπα στον εαυτό μου κοιτάζοντας πατόκορφα τη Θάλεια, «και τη θεωρούσα μικρή λόγω... αναστήματος», εγώ ο τρομερά μεγάλος.

Η υποτιθέμενη μικρή είχε την ίδια περίπου ηλικία μ' εμένα, κάτι μήνες ήταν η διαφορά μας. Ήταν μικροκαμωμένη και δίπλα σ' εμένα τον γίγαντα έδειχνε μικρή. Αλλά, πολλές φορές τα φαινόμενα μας απατούν.

«Αυτό είναι δύσκολο», της είπα κάπως αδέξια για να θολώσω τα νερά.

«Ποιο Είναι δύσκολο;»

«Να, το να τα παρακολουθήσει κανείς από κοντά όλα τα δρώμενα. Αυτό».

«Ίσως έχεις δίκιο. Αλλά δεν ξέρεις, καμιά φορά έρχονται τα πράγματα βολικά και μάλιστα από εκεί που δεν το περιμένει κανείς. Πού ξέρεις; Μπορεί καμιά φορά να βρεθείς στην Αιτωλία. *Κοινή γαρ η τύχη και το μέλλον αόρατον!*» ήρθε η δεύτερη κατραπακιά από τη Θάλεια.

Έκανα πως δεν κατάλαβα το υπονοούμενο. Και συνεχίσαμε τη συζήτηση. Χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε, είχαμε απομακρυνθεί από το παρόν και είχαμε εντελώς αποκοπεί από τους άλλους. Ούτε πήραμε είδηση πότε σηκώθηκαν κι εξαφανίστηκαν. Μπορεί και να το είχαν κάνει επίτηδες για να μας αφήσουν μόνους. Μάλλον αυτό θα πρέπει να είχε συμβεί αν κρίνει κανείς από τη συνέχεια. Εκείνη, ωστόσο, η συνάντηση και η κουβέντα με τη Θάλεια έδειχνε πως έμελλε να παίξει σημαντικό ρόλο στη μετέπειτα πορεία της ζωής μας.

Η Θάλεια ήταν ανοιχτό βιβλίο. Ήταν τόσο καλά ενημερωμένη γύρω από τα θέματα της παράδοσης που με εξέπληξε. Ομολογώ πως εγώ που νόμιζα ότι κατέχω τα πάντα για τα δρώμενα, την άκουγα εμβρόντητος καθώς μιλούσε, θαρρείς και διάβαζε τις σελίδες λαογραφικού βιβλίου.

«Είναι πολύ ωραία όλα αυτά, αλλά σήμερα που ο ρεαλισμός, τα θαυμαστά επιτεύγματα της τεχνολογίας, η πληροφορική με τις τεράστιες δυνατότητες που παρέχει στον άνθρωπο να διερευνά και να μελετά τα πάντα γύρω του, οι αποκαλύψεις της επιστήμης, οι προκλήσεις του νέου τρόπου ζωής, ο διαφορετικός τρόπος διασκέδασης, έχουν κλέψει το ενδιαφέρον των νέων κυρίως, έχουν ανατρέψει τα πάντα, τι ρόλο μπορεί να παίξουν τα έθιμα και οι παραδόσεις ενός λαού που αγωνίζεται για την επιβίωσή του», αντέταξα.

Το είχα κάνει με τόση σοβαρότητα λες και ήμουν η φωνή της επιστήμης, της τεχνολογίας και της λογικής. Η Θάλεια σώπασε για λίγο. Και οι δυο σωπάσαμε. Έπαιξε με τα δάχτυλά της ταμπούρλο πάνω στο τραπέζι.

«Και τι σ' εμποδίζει να ζεις στην εποχή σου και να δέχεσαι κι αυτά τα πράγματα, που είναι βιώματα γενεών; Εδώ, δεν κατάφεραν ολόκληροι αιώνες και χιλιετίες ακόμα να τα σβήσουν από τη συνείδηση του κόσμου. Ούτε ο Χριστιανισμός δεν κατάφερε να τα εξαλείψει. Κι επιβιώνουν ως τις μέρες μας, όπως επιβιώνουν, και θα εξακολουθούν να επιβιώνουν για αιώνες. Ύστερα, μήπως ο ρεαλισμός και η τέλεια απογύμνωση της ζωής από το παραμύθι και το όνειρο, από την ποίηση, ωφέλησε ή πρόσφερε τίποτα σημαντικό στον σύγχρονο άνθρωπο; Μήπως έδωσε λύση στα προβλήματα που τον απασχολούν, μήπως έδωσε απάντηση στην υπαρξιακή του αγωνία; Μήπως τον έκανε ευτυχέστερο, όταν του στέρησε το δικαίωμα στο όνειρο;» μας καθήλωσε με τρανταχτά επιχειρήματα μια γιαγιά που παρακολουθούσε τη συζήτηση αθέατη από τα παρασκήνια καιπαρενέβη στη συζήτηση απρόσκλητη.

«Σε τίποτα», είπαμε μηχανικά και οι δυο.

Έσκυψα στο αφτί της Θάλειας.

«Ποια είναι πίσω από το...παραβάν;» ρώτησα σιγά.

«Μια θεία των κοριτσιών, η διάσημη κυρία Αθηνά Αιγινήτη. Είναι συνταξιούχος καθηγήτρια, φυσικός, βιοχημικός, πολύ διαβασμένη από όσο ξέρω. Παίρνει μέρος σε συνέδρια, μιλάει σε διεθνή σεμινάρια σχετικά με τη ζωή στο σύμπαν», μου εξήγησε.

Είχαμε όμως πολύ ξεμακρύνει στο χρόνο και στο χώρο τόσο με τα εθιμικά δρώμενα όσο και με την παρέμβαση της διάσημης κυρίας Αθηνάς Αιγινήτη. Για κάμποση ώρα είχαμε χάσει την επαφή με την πραγματικότητα και τους άλλους της παρέας. Υποθέτω, τώρα που το σκέφτομαι από απόσταση, ότι σκόπιμα μας είχαν αφήσει τα εκατέρωθεν ξαδέρφια μας για ευνόητους λόγους...

«Πάμε να τους βρούμε. Θα είναι στο πίσω λιακό, μας παράτησαν, τους είδες;» είπε η Θάλεια και σηκώθηκε πρώτη.

Την ακολούθησα. Και βαδίζοντας πλάι της, παραπάτησα κι έμεινα λίγο πίσω της. Τότε πρόσεξα πόσο αρμονικά ήταν τα μέλη του αγαλματένιου σώματός της, θαρρείς σμιλεμένα, και πόσο χαριτωμένο ήταν το λικνιστό βάδισμά της. Κάτι αλλιώτικο σάλεψε μέσα μου, κάτι που, ίσως, χρόνια αργότερα θα της αποκάλυπτα. Ίσως

Όταν ξαναβρεθήκαμε μόνοι οι δυο μας, την παραμονή της μέρας που θα έφευγα από την Αίγινα, άνοιξα τους κρουνούς των γνώσεών μου κι άφησα εμβρόντητη την έξοχη Θάλεια. Η ευρυμάθεια και το ταλέντο να αφηγούμαι την κατέπληξαν. Φαντάζομαι. Και δεν είναι μόνο δημιούργημα της φαντασίας μου αυτό, στηρίζεται σε μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα: Όσο μιλούσα εγώ, εκείνη με άκουγε με κάτι μάτια τεράστια, σαν την καλδέρα της Νισύρου, που έλαμπαν από ικανοποίηση, για να μην πω από θαυμασμό για το άτομό μου.

Μοιάζει υπερβολικό αυτό; Μπορεί. Είναι κύριο, χαρακτηριστικό στοιχείο του χαρακτήρα μου, *είναι στοιχείο ατομικότητας* του σογιού ο εγωισμός. Η

αυταρέσκεια. Εμείς βλέπομε τα πάντα όπως κι από όπου μας αρέσει και μας συμφέρει. Θέλομε τον κόσμο στα μέτρα μας και τον δημιουργούμε έτσι. Ή μήπως αυτό είναι φυλετικό χαρακτηριστικό και δεν είναι μόνο του ένδοξου (!) δικού μου σογιού;

Ίσαμε του χρόνου...

Τη φαεινή ιδέα την έριξε στο τραπέζι η Λήδα. Προνοητική και βιαστική να τα προφτάσει όλα και να μην αφήνει τον καιρό και τις ευκαιρίες να φεύγουν μέσα από τα χέρια της, το πρόφτασε κι αυτό:

«Αγόρια, κορίτσια, ξαδερφάκια, δεν θα ήτανε καταπληκτικό να πάμε κάπου όλοι μαζί του χρόνου το καλοκαίρι διακοπές μετά τις εξετάσεις μας;»

«Του χρόνου το καλοκαίρι; Ίσαμε του χρόνου το καλοκαίρι, είναι πολύ μακριά. 'Ζήσε, Μάη μου, να φας τριφύλλι!' Πολλά πράγματα μπορεί να συμβούν, να μην είναι τίποτα ίδιο, το πιθανότερο, να αλλάξουν όλα. Μετά τις Πανελλαδικές, μερικοί από μας, ο Τέλης π.χ, αν περάσει στο πανεπιστήμιο ή σε κάποια σχολή, θα ετοιμάζει τα μπογαλάκια του»,

«Για άλλα λιμάνια, για ξένους τόπους»,

της έκοψε τη φόρα ο Χάρης.

«...Βίρα τις άγκυρες και βάλε πλώρη
Μακριά απ' το έρημο το φτωχοχώρι...»

συμπλήρωσε, συμπτωματικά τη φράση του Χάρη με τη στεντόρεια, φάλτσα φωνή του ο ελαφρολαϊκός τραγουδιστής από το ραδιόφωνο περαστικού αυτοκινήτου.

«Είδατε; Κι αυτός μαζί μας είναι. Κι ας είναι ντεμοντέ το τραγούδι. Καλά το σκέφτηκα», γέλασε ο Χάρης.

«Ένας λόγος παραπάνω! Επειδή θα χωρίσουν, ίσως, οριστικά οι δρόμοι μας, ένας λόγος παραπάνω, επαναλαμβάνω, προσέξτε με, σας παρακαλώ, μόλις τελειώσουν οι εξετάσεις να εκδράμουμε όλοι μαζί, για έναν προορισμό ουδέτερο», πετάχτηκε ξύνοντας το κούτελό του ο Τέλης.

«Γι' άλλα λιμάνια, για ξένους τόπους,
να δουν τα μάτια μας κι άλλους ανθρώπους...»

σιγοτραγούδησε η Μυρτώ. «Δεν είναι κι άσχημη η ιδέα του Τέλη», συμπλήρωσε με άκρα σοβαρότητα.

«Το σκέφτηκα κι εγώ αυτό», είπε η Θάλεια.

«Και τι έχετε να προτείνετε, δεσποινίς;» ρώτησα.

«Να κανονίσουμε από τώρα που είμαστε όλοι μαζί να πάμε κάπου του χρόνου μετά τις Πανελλαδικές, όπως είμαστε τώρα, λίγες μέρες διακοπές, να γνωριστούμε καλύτερα μεταξύ μας. Στη βράση κολλάει το σίδερο», πετάχτηκε ξανά σαν... ο Τέλης, ο όρθιο σπληνάντερο, και δεν του το 'χα.

«Προσφέρομαι για δωρεάν μεταφορές!» είπε ο Χάρης σηκώνοντας τον δείκτη του αριστερού χεριού του, καθότι τυγχάνει αριστερόχειρας.

Ο Χάρης, ο κρίμα το όνομα, ήταν ο μεγαλύτερος της παρέας, φοιτητής ιατρικής, τριτοετής ήδη, με δίπλωμα και άδεια οδήγησης αυτοκινήτου στο

πορτοφόλι του κι ας μην τον έπιανε το μάτι μου στην αρχή. Μετρίου αναστήματος, «κοντοστούπης» σε σύγκριση με... μένα, φυσικά, που θεωρούσα τον εαυτό μου τότε πρώτο μπόι.

«Ο Χάρης είναι καλός οδηγός και ως γιατρός μάς είναι απαραίτητος», πρόσθεσε σοβαρά ο Τέλης. «Οδηγεί προσεκτικά, είναι πολύ καλός οδηγός».

Από αστεία και φαιδρά, τα πράγματα σοβάρεψαν. Έπεσε για λίγο σιγή.

«Έχω πρόταση που θα σας αρέσει, είμαι σίγουρη. Από χτες την επεξεργάζομαι. Και δεν πρόκειται για μένα, εγώ έτσι κι αλλιώς, εκεί θα καταλήξω, αλλά θα είναι ευκαιρία για όλους μας να κάνουμε όλοι μαζί του χρόνου διακοπές στην Πάρο», πρότεινε με κάποια συστολή η Θάλεια τσαλακώνοντας την προσωρινή γαλήνη του τοπίου.

«Πώς;» Όλοι έμειναν άναυδοι αφήνοντας το ερωτηματικό «πώς;» να αιωρείται λίγα μόνο δευτερόλεπτα ακυβέρνητο.

Το χαώδες νεφέλωμα διαφορετικών απόψεων, προτάσεων κι εκτιμήσεων, διέκοψε η δική μου παρέμβαση.

«Γιατί στην Πάρο; Γιατί εκεί και όχι κάπου αλλού πιο κοντά;» αντέτεινα.

«Απλά, υπάρχει εκεί ένα μεγάλο σπίτι. Έχομε δικό μας σπίτι στην Πάρο, στις Λεύκες. Πρόκειται για το πατρογονικό της μητέρας και *μου* ανήκει», το πέταξε το ηρωικό *μου* η Θάλεια. «Αναπαλαιώνεται και αναδομείται αυτό τον καιρό, γίνεται τριώροφο με προδιαγραφές να λειτουργήσει μελλοντικά σαν μικρή επιχείρηση, ξενώνας, πανσιόν πιο σωστά, για λίγους εκλεκτούς πελάτες, όπως του λόγου σας! Από τον Ιούνιο και ίσαμε το ερχόμενο φθινόπωρο θα είναι έτοιμο. Θα εγκατασταθούν εκεί μόνιμα οι γονείς μου, είναι εκπαιδευτικοί, σε λίγο που βγαίνουν στη σύνταξη και θα το εκμεταλλευτούν ως μικρή επιχείρηση οι ίδιοι».

«Υπέροχα! Είσαι θεά!» Έσκυψα και της ψιθύρισα κρυφά στο αφτί.

«Κόψε λίγο μπόι, κατέβα μερικούς πόντους παρακάτω», γέλασε πονηρά εκείνη. Και στρέφοντας στους άλλους, «συμφωνείτε, κυρίες, κύριοι, για Πάρο του χρόνου; Είστε όλοι φιλοξενούμενοι δικοί μου στην πανσιόν *ΘΑΛΕΙΑ*, να μου κάνετε και ποδαρικό! Το κλείσαμε από τώρα;»

«Σοβαρολογείς;» ρώτησαν οι δύο ξενέρωτοι, που δεν ήταν καθόλου ξενέρωτοι, «από του χρόνου θα έχεις πανσιόν στο όνομά σου; Και το ρωτάς; Από τώρα λέμε 'ναι' εμείς. Ε, κορίτσια;».

Οι δυο αδερφές σήκωσαν συναινετικά τα χέρια.

«Κι εμείς μαζί σας», έκανα σηκώνοντας και τα δυο μου χέρια.

Πίσω από την πλάκα που δεν έγινε κατανοητή εκείνη τη στιγμή, στη σκέψη μου υπήρχε η Μαντώ, η άλλη πρώτη μου ξαδέρφη η λαογράφος που, ανάλογα με την περίπτωση και τη διάθεσή μου, άλλοτε την έβλεπα μεγαλύτερή μου και ανώτερή μου κι άλλοτε την κατέβαζα στα μέτρα μου, όπως με βόλευε. Αλλά δεν είπα τίποτα. Δεν μπορούσα να προεξοφλήσω τη δική της συμμετοχή χωρίς τη συγκατάθεσή της. Μόνο γι' αυτό.

Όσο για τη Μαρίνα, το κορίτσι από τη Νίσυρο, ήταν μια τρυφερή, αλλά πολύ μακρινή, για να μην πω, θολή ανάμνηση που την είχα παραμερίσει

και αφήσει στην αναμονή για το Πανεπιστήμιο, αν τύχαινε να περάσουμε το κατώφλι του και να ξαναβρεθούμε ποτέ. Οι καλοκαιρινές συναντήσεις και οι αναμνήσεις που αφήνουν, πολύ σπάνια μένουν για πολύ στο προσκήνιο. Τα ωραία πράγματα δεν διαρκούν πολύ. Καλά το είχε πει η κυρία Δώρα.

«Όπως μου τη φέρατε με τους ξενέρωτους, θα σας τη φέρω κι εγώ του χρόνου με τη Μαντώ, να δείτε!» είπα μέσα μου. Και στην παρέα: «Το κλείνουμε από τώρα, λοιπόν, παίδες Ελλήνων;»

«Το κλείσαμε!» έβαλε την τελεία ο Χάρης, ο μέλλων νευρολόγο ψυχίατρος.

Και οι κοινές επόμενες καλοκαιρινές διακοπές, μετά τις Πανελλαδικές εξετάσεις προγραμματίστηκαν. Αλλά, σε όλους τους προγραμματισμούς υπάρχει πάντα ένα «αλλά»...

Αλλά ήταν αμφίβολο αν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν οι πολυπόθητες κοινές διακοπές. Μάλλον τις είχαμε όλοι ξεχάσει για δικούς του λόγους ο καθένας στο διάστημα που μεσολάβησε ως τις Πανελλαδικές με τα καθημερινά φροντιστήρια και τις ατέλειωτες ώρες παρακολούθησης, σαν μην έφτανε το διάβασμα για το σχολείο. Είχαν μπερδευτεί τόσα πράγματα, γεγονότα και πρόσωπα στο δρόμο μου πού καιρός για διακοπές. Σκεφτόμουνα με λύπη εκείνες τις θρυλικές που δεν είχαν γίνει τον Ιούλιο μετά τις Πανελλαδικές στην Πάρο κι ας τις είχαμε τόσο καλά οργανώσει. Προέκυψε το θερινό φροντιστήριο όσων είχαμε εκκρεμότητες με τις ξένες γλώσσες και χάθηκαν όλα. Ποιος να τολμούσε να σκεφτεί διακοπές μπροστά στο επιβεβλημένο καθήκον.

Σε καμιά αποφράδα ελεύθερου χρόνου, ζούσα με τη φαντασία μου τα περασμένα και σταματούσα για να περιεργάζομαι τα πρόσωπα που με είχαν προβληματίσει ή συγκινήσει: Τη Θάλεια, πρώτη και καλύτερη, τη Μαντώ, τη Μυρτώ, τη Λήδα, την Ινώ και την Ίο, τον Τέλη και τον Χάρη. Έκανα σχέδια, προγράμματα «για του χρόνου», φανταζόμουνα και τη ζούσα νοερά τη σκηνή της συνάντησης όλης της παρέας μετά τις εξετάσεις σ' έναν ουδέτερο πια προορισμό κοινών διακοπών που θα είχαμε ήδη από κοινού επιλέξει και προσδιορίσει. Μακριά από σόγια και δρώμενα αυτή τη φορά. Μπορούσαμε να περάσουμε ένα δεκαήμερο, έστω, διακοπών χωρίς την ανάμειξη των μεγάλων. Μας φανταζόμουν όλους μαζί, ένα τσούρμο έφηβοι, οιονεί «*περιοδεύων θίασος*», κι ένα τρελό, ανεπανάληπτο καλοκαίρι σε... κάμπινγκ!

Για τις ξαδέρφες μου, δεν το συζητώ. Είναι ξαδέρφες μου, αίμα μου. Όμως η Θάλεια, διεκδικούσε την προτίμησή μου. Η Έντονη παρουσία της είχε εντελώς απωθήσει την εικόνα της Μαρίνας, είχε εξαφανίσει την πανέμορφη Μαρίνα που την είχα παρομοιάσει με τη «Μαρίνα των βράχων» του Ελύτη και του Έλιοτ. Δεν ξέρω αν ήταν το όνομα, η ομορφιά ή τα ενδιαφέροντα της Θάλειας που με είχαν κατακτήσει γιατί ήταν ίδια με τα δικά μου.

«Το μέλλον θα δείξει!» είπα κάποια στιγμή και ρίχτηκα με τα μούτρα στο διάβασμα. Όφειλα να αποδείξω σε όλους ότι αξίζω, ότι μπορώ να γίνω... όχι πια λαογράφος, αρκούσε μια λαογράφος στην οικογένεια, αλλά

αρχαιολόγος. Αυτό μου προέκυψε ως ζητούμενο, ως μελλοντική επιδίωξη, όταν είδα στο Εθνολογικό Αρχαιολογικό Μουσείο τα ανασκαφικά ευρήματα της Θήρας. Άνοιξαν, κυριολεκτικά, τα μάτια μου. Απλώθηκε μπροστά μου ένα τεράστιο πεδίο δράσης και εξερεύνησης.

Με την οίηση που είχα στην παντοδυναμία της κατακτητικής εφηβείας, νόμιζα πως ήμουν ικανός να καταβροχθίσω τη γνώση και να κατατροπώσω τον κόσμο και τον εσμό των αρχαιολόγων, με τις δικές μου ανασκαφικές εργασίες επιλεγμένων αρχαιολογικών περιοχών που θα είχα εντοπίσει και με τις δικές μου αποκαλύψεις. Εκ των προτέρων, όσον αφορά τις ανασκαφικές μου εργασίες σε αρχαιολογικούς χώρους, θεωρούσα τα πάντα δεδομένα και ιδιαζόντως ενδιαφέροντα. Στο βάθος του μυαλού μου υπήρχε μια πολύ φιλόδοξη προσδοκία: Ότι θα είμαι κι εγώ παρών εκεί ως αρχαιολόγος στις προσεχείς, όποτε αρχίσουν, ανασκαφικές εργασίες στην Αμφίπολη Σερρών που είχαν ήδη αρχίσει το 1956, σταμάτησαν, ξανάρχισαν τη δεκαετία του ογδόντα και σταμάτησαν πάλι, μπορεί... για χάρη μου.

Είχα μαγευτεί όταν είδα στο Αρχαιολογικό Μουσείο σκηνές από τον ιδιωτικό βίο και την καθημερινότητα των Θηρασίων, όπως είναι αποτυπωμένες στις τοιχογραφίες των αρχοντικών που έμειναν απείραχτες, καταπλακωμένες από τη λάβα του ηφαιστείου μετά τον σεισμό που προηγήθηκε και συγκλόνισε τον αρχαίο κόσμο ίσαμε τις Σκανδιναβικές χώρες, όχι μόνο γύρω από τη Μεσόγειο (1627-1600 π. Χ.). Προκαλούν δέος όπως έχουν συντηρηθεί και αποκατασταθεί σε φυσική κατάσταση κι έχουν μεταφερθεί, εκεί. Αλλά και τα απολιθωμένα τρόφιμα, ποτά και δημητριακά, μαρτυρούν πολλά για τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού πριν κάποιες εκατοντάδες χρόνια. Αλλά και για τη χλωρίδα και την πανίδα του νησιού πριν το καλύφει η λάβα, όπως χελιδόνια και χελιδονοφωλιές π. χ. Σήμερα δεν υπάρχουν στη Θήρα χελιδόνια και χελιδονοφωλιές γιατί τα χελιδόνια δεν βρίσκουν λάσπη να χτίσουν φωλιές, η θηραϊκή γη δεν προσφέρεται. Έτσι εξηγούν το φαινόμενο οι επιστήμονες.

Αλλά και οι αυθεντικές όσο και οι μονταρισμένες σκηνές από τη ζωή των κατοίκων της Πομπηίας, που καταπλακώθηκε από τη λάβα του ηφαιστείου του Βεζούβιου, σχετικά πρόσφατα, με απολιθωμένα αντικείμενα καθημερινής χρήσης, ζευγάρια αγκαλιασμένα που η πύρινη λαίλαπα τους πέρασε έτσι στην αιωνιότητα, δεν έφευγαν στιγμή από το μυαλό μου. Κυρίως από τότε που αποφάσισα συνειδητά να ακολουθήσω Αρχαιολογία, ο νους μου ήταν στις ανασκαφές.

Γ
Άλλος για Πάρο!

20 Αυγούστου. Δέκα μέρες έμεναν μακριά από φροντιστήρια, είχαν τελειώσει και τα θερινά τμήματα των ξένων γλωσσών, να ξεκουραστώ, να ετοιμάσω το πρόγραμμά μου, να δω πώς θα μπορούσα να διαχειριστώ τον χρόνο μου. Και να με δουν και οι γονείς μου μέσα στο σπίτι, «να με χορτάσουν», όπως έλεγε η μάνα μου. Λίγες μέρες έμεναν ως την έναρξη του τελευταίου μου σχολικού έτους.

Κάθισα στο γραφείο μου και μόλις άνοιξα τον υπολογιστή μου, έφτασε το μήνυμα-τελεσίγραφο από τη Θάλεια και θρονιάστηκε στην οθόνη «σαν στο σπίτι του»:

«Από 25 Αυγούστου έως 5 Σεπτέμβρη
είστε όλοι φιλοξενούμενοι στον ξενώνα ΘΑΛΕΙΑ,
Λεύκες Πάρου.
Πρώτο δρομολόγιο του ΠΑΡΟΣ
λιμάνι Παροικιά
άφιξη 25 Αυγούστου ώρα 11π.μ
Κοινοποιηθεί παρέα.
Θάλεια»

«Αμάν! Τι κάνουν τώρα, Ιππόκρατες; Πίσω μου σ' έχω. Θάλεια, είσαι διάολος μεταμορφωμένος», είπα. Κι άρχισα να σιγοτραγουδάω:

«...Στην Πάρο και στη Νάξο
Τον αέρα μου θ' αλλάξω...»

Νόμιζα πως το είχε ξεχάσει. Στην πραγματικότητα, δεν πίστευα ότι επρόκειτο να έχει συνέχεια η ανεμελιά. Τα ωραία πράγματα μια φορά συμβαίνουν, συνήθως, δεν επαναλαμβάνονται. Ωστόσο είχα πέσει έξω. Μήτε για τον ίδιο μου τον εαυτό δεν είχα σκεφτεί τότε που τα κανονίζαμε πώς θα αντιδρούσα όταν, και αν, θα έφτανε κάποτε η ώρα και η στιγμή της απόφασης που ήμουν αναγκασμένος να πάρω, εν όψει πραγματοποίησης του σχεδίου. Αλλά όταν πήρα το μήνυμα, κάθε σοβαρή σκέψη και πρακτικός προγραμματισμός, πήγαν περίπατο. Αντέδρασα αστραπιαία. Αυτομάτως, την ίδια στιγμή, προώθησα το μήνυμα στους άλλους και της απάντησα λακωνικά από τη βιασύνη μου να ανταποκριθώ σ' ένα τόσο δελεαστικό μήνυμα και μάλιστα από τη Θάλεια:

«Έγινε! 25 Αυγούστου,
ώρα Ελλάδος 11π. μ. στο Λιμάνι στην Παροικιά!
Ιπποκράτης»

Αυτό ήταν! Έφυγε αμέσως το μήνυμα ηλεκτρονικά. Κι από τη χαρά μου, άρπαξα τον εκδρομικό μου σάκο και, σαν να επρόκειτο να ταξιδέψω την ίδια ώρα, άρχισα να συμμαζεύω και να μπάζω μέσα του όσα από τα

πράγματά μου θα χρειαζόμουν στις ολιγοήμερες διακοπές. Η μάνα μου μόλις με είδε να «μπαζώνω» τον σάκο με τόση βιασύνη κόντεψε να τρελαθεί.

«Πάει, ξεμυαλίστηκε το παιδί μου! Σε λίγο αρχίζουν τα μαθήματα και πρέπει να συγκεντρωθείς, να αφοσιωθείς στα μαθήματά σου και να βάλεις τα δυνατά σου να ανταποκριθείς στις απαιτήσεις των Πανελλαδικών, εσύ τα παρατάς όλα σύξυλα κι ετοιμάζεσαι πάλι για ξεπόρτισμα! Δεν είμαστε καλά! Τρελάθηκες, παιδάκι μου;» είπε τέλος ξέψυχα.

Σωριάστηκε, κυριολεκτικά, σε μια πολυθρόνα που βρέθηκε πίσω της, ευτυχώς, έχωσε το πρόσωπό της στη φούχτα της και μυξόκλαιγε.

Έμεινα ψύχραιμος. Την άφησα να ξεσπάσει, να ηρεμήσει, να χαλαρώσει και μετά χαλαρά, αλλά χωρίς να υποκύψω μπροστά στον συναισθηματικό της φόρτο που προσπαθούσε με τον τρόπο της να μου μεταδώσει και να με κάμψει, της εξήγησα σαν «άντρας» που νόμιζα πως είχα κιόλας γίνει:

«Μητέρα, δεν είμαι πια το παιδάκι που το κρατούσες από το χεράκι και δεν έχω σκοπό να παρατήσω τίποτα. Αλλά μήτε να με κρατάς από τώρακαι στο εξής από το ζωνάρι, όπως κάνουν οι περισσότερες μανάδες με τους μοναχογιούς. Πίστεψέ με, αυτό το δεκαήμερο που θα πάμε διακοπές όλα τα ξαδέρφια μαζί, όπως το είχαμε σχεδιάσει, μεταξύ σοβαρού και αστείου, στην Αίγινα πέρυσι, φέτος, φαίνεται να γίνεται πραγματικότητα. Θα με ξεκουράσει, θα είναι ένα αναβάπτισμα. Θα δεις...».

Κούνησε με δυσπιστία, τάχα μου, το κεφάλι της, γιατί αμέσως κάπου πήγε ο νους της, κάτι θα σκάρωσε πάλι για να μου τη φέρει πισώπλατα. Με μια χαρακτηριστική κίνηση του χεριού μού έγνεψε πως με αφήνει ελεύθερο.

«Κάνε όπως νομίζεις. Σηκώνω τα χέρια», είπε τέλος έτοιμη να με παρατήσει.

Αυτό έκανε πάντα, σε παρόμοιες περιπτώσεις από εγωισμό. Την ξέρω καλά πώς αντιδρά όταν δεν θέλει να κατεβεί από το βάθρο της μητρικής εξουσίας.

«Ωραία! Είσαι η πιο γλυκιά, η πιο τρυφερή, η πιο μυαλωμένη μαμά του κόσμου», της είπα. «Και μην με αμφισβητείς! Έχε μου, σε παρακαλώ, εμπιστοσύνη».

«Σου έχω εμπιστοσύνη. Αφού θα είσαι και με τα ξαδέρφια σου, καλά τότε. Ποιος μπορεί να τα βγάλει πέρα μαζί σου», ψέλλισε μουδιασμένα.

Κι άφησε το βλέμμα της να ταξιδεύει πίσω στο παρελθόν, στα δικά της μαθητικά χρόνια, υποθέτω, όντας μπροστά στο δικό μου το μέλλον, που μόλις άρχισε να συνειδητοποιεί πως μου ανήκει. Δεν πήγε ο νους μου παραπέρα. Όταν όμως δυο μέρες πριν την αναχώρησή μου είδα με έκπληξη και χαρά απερίγραπτη να καταφτάνει στον υπολογιστή μου μήνυμα από τη Μαντώ πως έρχεται με τις δίδυμες, τις εξ αγχιστείας ξαδέρφες, τότε κατάλαβα γιατί συναίνεσε με τόση, για τα μέτρα της, ευκολία η μάνα μου, η προνοητική κι αξιοθαύμαστη για τον τρόπο που διαχειρίζεται τις μπερδεμένες καταστάσεις.

«Έπεσε σύρμα!» της είπα, «αλλά έκανες πολύ καλά! Η Μαντώ είναι η πιο αγαπημένη μου ξαδέρφη και οι μικρές είναι να... 'τρως και να θες!' Μπράβο, μάνα, σε παραδέχομαι!» ξεφώνισα.

Την είχα φλομώσει με του κόσμου τα θαυμαστικά. Η καημένη ταράχτηκε.

«Εγώ; Τι είναι αυτά που λες, παιδάκι μου; Εγώ δεν έκανα τίποτα. Μπορεί να είναι τυχαίο, σύμπτωση...» ψέλλισε μουδιασμένα.

Δεν την πίστεψα. Συνέχισα να την πιλατεύω με τις αμφιβολίες μου.

«Είσαι προνοητική. Όλα τα πιάνεις στο φτερό. Μάντεψες τις επιθυμίες μου κι έχωσες πάλι την ουρίτσα σου. Κάλεσες την Μαντώ για να με προστατέψεις. Έτσι δεν είναι; Αλλά, όπως βλέπεις, δεν θα έρθει μόνη...» της πέταξα.

Νόμισα πως την έπρηξα και περίμενα να εκραγεί για να διασκεδάσω με την αντίδρασή της. Όμως εκείνη ανοιγόκλεισε τα μάτια της και κοίταξε στα μάτια τον πατέρα μου.

«Ορίστε! Χώνει παντού ύπουλα την ουρά του και παριστάνει τον ανίδεο», γύρισε και μου είπε με κάποια δόση ζήλιας. «Εγώ, πάντως, όχι», πρόσθεσε αμήχανα. «Σ' αυτήν, τουλάχιστο, την περίπτωση δεν κούνησα ούτε το δακτυλάκι μου...» γέλασε πονηρά.

Ο πατέρας έκανε πως ήταν αμέτοχος, έδειχνε πως δεν καταλάβαινε τι λέγαμε. Μιλάω συχνά για τη μάνα μου, γιατί εκείνη είχε το πάνω χέρι στο νοικοκυριό της. Και, όπως φαίνεται, ήμουν κι εγώ ένα κάτι τις στον κύκλο των προστατευόμενων αντικειμένων του νοικοκυριού της.

Ο πατέρας μου ήταν πιο ελαστικός μαζί μου. Δεν επενέβαινε στις διενέξεις που είχα με τη μητέρα μου. Φαινομενικά τουλάχιστον, ήταν με το μέρος μου. Τώρα που φέρνω στο νου μου τα γεγονότα εκείνης της εποχής, κάτι μου λέει πως μπορεί να ήταν δική του σκέψη και κρυφή ενέργεια να έρθουν οι τρεις όμορφες ξαδέρφες μαζί μου. Μπορεί να θεωρούσε λίγη τη Θάλεια για την πάρτη μου. Αλλά κι εγώ το είχα παρακάνει μιλώντας συνέχεια με κάθε ευκαιρία για την ταλαντούχα μικρόσωμη κυρία.

Στις 25 Αυγούστου, ώρα Ελλάδος 6 π. μ. τα τέσσερα ξαδέρφια από την Αίγινα με το αυτοκίνητό τους ήταν στο λιμάνι του Πειραιά πανέτοιμοι για Πάρο.

Οι ξενέρωτοι, που δεν ήταν καθόλου ξενέρωτοι, η Λήδα και η Μυρτώ ήρθαν με το πρώτο δρομολόγιο από την Αίγινα και με το Τζιπ του θείου μας που οδηγούσε ο Χάρης. Ταυτόχρονα σχεδόν αφίχθην εγώ σέρνοντας το βαλιτσάκι με τις αποσκευές μου.

«Να 'μαστε κι εμείς, σας προφτάσαμε», έκανε η Μαντώ και με αγκάλιασε.

«Τι..., πώς βρέθηκες εσύ εδώ;» ψέλλισα, τάχα ανίδεος. «Ιδέα δεν έχω», κοίταξα τους άλλους από την Αίγινα για να δικαιολογήσω την έκπληξή μου.

«Εντελώς τυχαία!» μου απάντησε η Μαντώ. «Για αδιευκρίνιστους λόγους, δεν είχε απευθείας καράβι για Πάρο και μας έστειλαν στον Πειραιά να συνεχίσουμε με τα ίδια ναύλα. Το σαραβαλάκι το έφερα για

τις μετακινήσεις μας. Σκέφτηκα πως θα είναι απαραίτητο», εξήγησε χαϊδεύοντας τη μούρη του τροχοφόρου της . «Είμαι η Μαντώ από την Κω, πρώτη ξαδέρφη του Ιπποκράτη μας. Από δω οι δίδυμες ξαδερφούλες μου Ινώ και Ίω», έκανε βιαστικά τις αναγκαίες συστάσεις η Μαντώ, «υπέροχα, θα ταξιδέψουμε παρέα! », πρόσθεσε.

«Εντελώς τυχαία βρέθηκες σήμερα εδώ με τις μικρές, ξαδερφούλα μου;» της πέταξα αγκαλιάζοντάς την.

«Φυσικά. Εμείς, εγώ δηλαδή, θα σου εξηγήσω αργότερα, γιατί πάω στην Πάρο».

«Είμαι πολύ περίεργος να μάθω ποιος από τους δυο...» έκανα να της πω.

Αλλά η Μαντώ είχε ήδη στρέψει την προσοχή της στις «μικρές» που οι δυο νεαροί Αιγινήτες είχαν κιόλας αρχίσει να τις πολιορκούν ασύστολα. Περίμεναν να συναντήσουν μόνο εμένα και είδαν να με πλαισιώνουν τρεις πανέμορφες, φτυστές Καρυάτιδες. Τρέξανε τα σάλια τους, κυριολεκτικά. Ο γιατρός κοίταζε τη Μαντώ, την ξαδέρφη μου, την έτρωγε με τα μάτια, ενώ ο Τέλης είχε πάρε δώσε με τις δίδυμες. Τσακίστηκε να τις βοηθήσει χωρίς να μπορεί να ξεχωρίσει την Ινώ από την Ίο. «Τα ’παιξαν» και οι δυο Αιγινήτες με τις δίδυμες ωσότου μάθουν, πολύ αργότερα, να τις ξεχωρίζουν από το σημάδι που τις ξεχώριζε και η μαμά τους.

Το λιμάνι του Πειραιά κατάμεστο. Κόσμος σε ουρές στις αποβάθρες, αλυσίδες ανθρώπινες, έμπαιναν, έμπαιναν, άλλοι κατάφταναν καταϊδρωμένοι, ασθμαίνοντες, παραπέρα άλλα πλοία ξεφόρτωναν, έβγαινε κόσμος, απέραντο μωσαϊκό τα ατελείωτα «κομβόι» ανθρώπων και οχημάτων μπροστά στις αποβάθρες των καραβιών. Εδέησε, παρά ταύτα και μπήκαμε στο καράβι οι τρεις από την Αίγινα και τέσσερις εμείς επτά τραβώντας ο ένας τον άλλο στο ανέβασμα της σκάλας.

Όταν φτάσαμε στο σαλόνι και πιάσαμε ένα στρογγυλό τραπέζι, εκεί έγινε το «έλα να δεις!». Ακόμα και η Μαντώ συντονίστηκε με μας κι ας μας χώριζαν πάνω από εφτά οχτώ χρονάκια. Είχε αφήσει στην Κω το σοβαρό υπηρεσιακό της πρόσωπο. Μπροστά στη γοητεία που ασκούσε πάνω της ο μέλλων γιατρός νευρολόγος ψυχίατρος, λησμόνησε να πάρει μαζί της και τα χρόνια που τους χώριζαν. Δεν δυσκολεύτηκε καθόλου να προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση. Απαλλάχτηκε από το προσωπείο και το στιλιζαρισμένο, επίσημο ύφος της πανεπιστημιακής καθηγήτριας Λαογραφίας, και «υπό το κράτος της Ψυχολογίας του Όχλου», προσαρμόστηκε πλήρως προς το νεανικό περιβάλλον κι αντιδρούσε περιστασιακά σαν έφηβος.

«Ξαδερφούλα, σου πάει πολύ το καινούριο φόρεμα», έσκυψα να της πω, αλλά το μετάνιωσα. «Δεν θα σου το χαλάσω. Μου αρέσεις, είσαι πιο όμορφη έτσι. Πού είσαι, κυρά Αδαμαντία να μας δεις...» μουρμούρισα.

Χαιρόμουνα που την έβλεπα να συμπεριφέρεται σαν παιδούλα. Δεν ήταν και τόσο μεγάλη όσο έδειχνε με το επίσημο επιστημονικό ύφος. Ούτε τριάντα δεν ήταν ακόμα. Η κυρά Αδαμαντία, με τα «παλιά μυαλά» τη θεωρούσε «κόρη της παντρειάς» και βιαζόταν να τη δει νυφούλα. Φοβόταν μην μείνει στο ράφι όπως η θεία μας η Κούλα που περίμενε τον καπετάνιο

κι εκείνος ο «ανεπρόκοπος» παντρεύτηκε μια ξερακιανή μεξικανή κι έμεινε εκεί. Μαραζώνει που την ακούει να τραγουδάει κρυφά:

«Ένας φίλος ήρθε απόψε απ' τα παλιά...»

Η θεία μας η Κούλα πιστεύει, είναι σίγουρη πως θα γυρίσει ο Νικόλας και θα την παντρευτεί, όπως γίνεται στα παραμύθια και στα μυθιστορήματα, καμιά φορά.

«Ε, και να τα έφτιαχναν ο γιατρός με τη Μαντώ στην Πάρο και να γινόμασταν πραγματικό σόι με τους ξενέρωτους!» χαμογέλασα.

Κι αμέσως γύρισα το πρόσωπό μου αλλού για να μην με πάρουν είδηση και χαλάσω το τρελό κέφι της παρέας. Η Μαντώ έγινε άλλος άνθρωπος. Έκανε σαν κοριτσάκι. Γελούσε, αστειευόταν, συμπεριφερόταν όπως δεν την είχα δει ποτέ πριν.

«Μπράβο, Χάρη! Ασκείς τόση γοητεία στα κορίτσια! Και δεν σου το 'χα, Κοντοστούπη», είπα από μέσα μου. Και στρέφοντας φασκέλωσα κρυφά το πρόσωπό μου με τις παλάμες μου:«Να πάρε τα και με τα δέκα! Είδες επιτυχίες ο ξενέρωτος;».

Γινόταν τόση φασαρία στο τραπέζι μας που τραβήξαμε την προσοχή των γύρω. Άλλοι μας χάζευαν, άλλοι στραβομουτσούνιαζαν, άλλοι γελούσαν με τα αστεία και τα πειράγματα που εκτοξεύονταν πανταχόθεν. Ίσα που δεν ήρθε κάποιος από το πλήρωμα να κάνει παρατήρηση. Φαίνεται πως όλοι διασκέδαζαν μαζί μας. Άλλωστε, προφανώς, διακοπές πηγαίνανε, αν όχι όλοι, οι περισσότεροι και απολαμβάνανε τσάμπα παράσταση, με το αζημίωτο...

Όλα έγιναν όπως τα είχαμε κανονίσει. Η Θάλεια μας περίμενε, στημένη στο λιμάνι από τις δέκα. Είχε παρκάρει το φορτηγάκι της σε μιαν άκρη και δεν έβλεπε την ώρα που θα έφτανε το πλοίο στον προορισμό του.

Στις 11 πρόβαλε στ' ανοιχτά του πελάγου, 11 και 20΄ το πλοίο *ΑΠΟΛΛΩΝ* κατέβαζε μπουκαπόρτα κι ένα πολύχρωμο, ανομοιογενές πλήθος πολύγλωσσο «ξεμπούκαρε» και κατευθυνόταν αγεληδόν προς την έξοδο.

Εμείς βγήκαμε από τους πρώτους, οι Αιγινήτες με το τζιπ που οδηγούσε ο Χάρης και οι υπόλοιποι με το σαραβαλάκι της Μαντώς. Είχαμε φροντίσει να είμαστε σε σημείο που δεν θα υποψιαζόταν η Θάλεια. Θέλαμε να της κάνουμε έκπληξη, να νομίσει πως δεν ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμά της.

Η καημένη! Στεκόταν με τα μάτια προσηλωμένα στην μπουκαπόρτα και τα χέρια στη μέση, κοίταζε από δω, κοίταξε από κει, έψαχνε μέσα στο ανώνυμο πλήθος να μας εντοπίσει, αγωνιούσε να μας δει να βγαίνομε από το καράβι και αδημονούσε, ξεφυσούσε, σηκωνόταν στις μύτες των δακτύλων της. Περιεργαζόταν τον κόσμο που έβγαινε, καθένας με τις έγνοιες του: άλλοι νυσταγμένοι τραβώντας τον ταξιδιωτικό τους σάκο, άλλοι σέρνοντας βαλίτσες με ροδάκια, άλλοι σήκωναν θεόρατες τσάντες· αχθοφόροι κάθε λογής και χρώματος, φορτωμένοι σαν βαγόνια τρένου,

έτρεχαν να προλάβουν και δεύτερη, ίσως, και τρίτη μεταφορά· γυναίκες με κοιμισμένα ή γκρινιάρικα, αγουροξυπνημένα μωρά στην αγκαλιά, έγκυες, παιδιά μικρά και μεγαλύτερα· ζευγάρια και ζευγαράκια που προτίμησαν το νησί καθένας για δικούς του λόγους. Έμεινε καρφωμένη εκεί μέχρι να βγουν και οι τελευταίοι επιβάτες. Κι ενώ ετοιμαζόταν να φύγει, τότε, μάλλον από ένστικτο έστρεψε το βλέμμα της προς το μέρος μας.

«Θα σας καρυδώσω!» φώναξε κάνοντας την κίνηση με τα χέρια της. «Κόντεψα να τρελαθώ από την αγωνία. Έχω εκτεθεί τόσο πολύ εδώ για να εξασφαλίσω ιδανικές διακοπές κι εσείς μου σπάσατε τα νεύρα», πήγαινε ροδάνι η γλώσσα της, μα βλέποντας τις δίδυμες χάζεψε. «Αμάν, δύο κορίτσια σε ένα ή ένα σε δύο;» έκανε κατεβάζοντας τον τόνο της φωνής της.

«Πειράζει;» Της έκοψα τη φόρα. «Έχει σημασία;» ξαναρώτησα για να προλάβω την παρεξήγηση που θα μπορούσε να δημιουργήσει ρήγματα.

«Όχι καθόλου! Ίσα ίσα! Το αντίθεο. Καλώς ήλθατε, κορίτσια, στο νησί μου, στο νησί του Αρχιλόχου, καλύτερα. Αυτοί εδώ φταίνε που με τρόμαξαν...» είπε στις δίδυμες κι έδειξε τους Αιγινήτες «Τους κυρίους τους ξέρω από πρώτο χέρι τι μαφία είναι».

Και ξέσπασε σε τρανταχτά γέλια. Μετά έγινε το σώσε. Αγκαλιές, φιλιά, γέλια, συστάσεις, ξεφωνητά, χαλάσαμε πάλι τον κόσμο.

Όπως μας έλεγε μετά, είχε και τα ωραία της και τα κωμικοτραγικά η αναμονή. Παρατηρητική όπως είναι δεν της ξέφυγε τίποτα. Είχε καταγράψει τα πάντα. Όμως το πιο αξιοσημείωτο και πιο αστείο θέαμα παρουσίαζαν κάτι νεάζοντα «εκατόχρονα» παλικαράκια που έβγαιναν σέρνοντας με δυσκολία τα γέρικα πόδια τους. Αλλά το τσιμπλιάρικο ματάκι έπαιζε ναζιάρικα προκαλώντας τις ασυνόδευτες τουρίστριες που αποτελούσαν το πλέον ενδιαφέρον θέαμα για τους λιγούρηδες κι έκλεβαν την παράσταση. Δημιουργούσαν, ωστόσο, πρόβλημα στο πλήθος των καθυστερημένων παραθεριστών του Αυγούστου που βιάζονταν να αποβιβαστούν. Το νησί της Θάλειας κόντευε να βουλιάξει από τον κόσμο.Το πρόσταγμα, φυσικά, από εκεί και πέρα το είχε σχεδόν αποκλειστικά η Θάλεια. Και πήρε ευθύς αμέσως την πρωτοβουλία για τις κινήσεις μας στο νησί της.

«Έτσι όπως είμαστε, λέω να αφήσουμε τα αυτοκίνητα με τις αποσκευές σας εδώ στην άκρη, δεν πρόκειται να τα πειράξει κανείς και να περπατήσουμε λίγο μέσα στην πόλη να πάρετε μια ιδέα από την Παροικιά μας. Δεν πιστεύω να είστε κουρασμένοι. Τι λες Ιππόκρατες;» πέταξε το γάντι σε μένα.

«Πάμε όπου νομίζεις. Εσύ έχεις το πρόσταγμα εδώ από τώρα και πέρα», της είπα.

«Πάμε, λοιπόν, να σας ξεναγήσω στην πόλη», πρότεινε η Θάλεια.

Και πήρε στα σοβαρά το ρόλο της ξεναγού. Το έκανε με τόση υπευθυνότητα σαν καπετάνιος που απευθυνόταν στο πλήρωμα του σκάφους και δεν σήκωνε αντίρρηση.

«Τον έχεις στο αίμα σου τον θαλασσινό αέρα. Θα μπορούσες να γίνεις ναυτικός, να σταδιοδρομήσεις στη θάλασσα και να φτάσεις στο ανώτατο

αξίωμα, να γίνεις και αρχιπλοίαρχος. Έχεις όλα τα προσόντα», της είπα κάποια στιγμή μεταξύ σοβαρού και αστείου καθώς προχωρούσαμε οι δυο μας. Οι άλλοι ακολουθούσαν.

«Μπα, εγώ ναυτικός και καπετανλίκια; Θάλασσες και ωκεανοί, εξωτικά νησιά; Να μου λείπουν. Πώς σου πέρασε από το μυαλό αυτή η ιδέα; Προτιμώ να πατώ στο έδαφος, να μυρίζω το χώμα, όχι την αρμύρα των ωκεανών. Αρχαιολογία σκοπεύω να σπουδάσω. Το ξέχασες, αγόρι μου», γέλασε.

«Σ' εμένα το είπες; Είμαι το αγόρι σου;» ψέλλισα ενώ ήμασταν πια μπροστά σ' έναν περίεργο περίβολο.

Η Θάλεια όμως έκανε πως δεν άκουσε, ετοιμαζόταν να ξεκινήσει την ξενάγηση. Αλλά την πρόλαβε η Μαντώ. Σε κάποιες περιοχές η ξενάγηση ήταν αποκλειστικά αρμοδιότητα της λαογράφου μας η οποία, σημειωτέον, σ' εκείνες τις καλοκαιρινές διακοπές που σχεδόν είχαμε γίνει «περιοδεύων θίασος, τη λαογράφο σπάνια τη θυμόταν. Επιπλέον, αυτή την ειδικότητα της αγαπημένης μου ξαδέρφης, την αγνοούσε παντελώς η Θάλεια, όπως δεν γνώριζε πριν και την ίδια τη Μαντώ. Έτσι όπως τη σύστησα απλά με το μικρό της όνομα, και μικροσκοπική που την είδε με τα νάζια και την κοριτσίστικη αναμελιά, θα νόμισε πως ήταν το πολύ φοιτήτρια. Ή συμφοιτήτρια του Χάρη, που οποιοσδήποτε τον νόμισε «κολλητό» της. Τόσο κοντά είχαν έρθει. Κι εγώ πανηγύριζα μέσα μου.

«Τι θαύμα είναι αυτό! Δεν μπορούσα να τη φανταστώ κλεισμένη σε κάστρο την Εκατονταπυλιανή, να δω φυλακισμένο ένα τόσο ιερό μεγαλείο», ανάκραξε η Μαντώ. «Θεέ μου! Υπέροχα! Παιδιά, εδώ μέσα βρίσκεται ένας θησαυρός, ζωντανή ιστορία αιώνων. Είμαστε όλοι περίπου ακαδημαϊκοί πολίτες μιας χώρας που καυχιέται, και δικαίως για τον πολιτισμό της. Πολύ χαίρομαι που ήρθα μαζί σας. Ήθελα να δω την ξακουστή, την ιστορική ετούτη εκκλησία και να προσκυνήσω την εικόνα της Παναγιάς. Η Εκατονταπυλιανή της Πάρου, παιδιά», είπε μπαίνοντας αμέσως στο ρόλο της καθηγήτριας, «έχει μεγάλη ιστορία και σπουδαία παράδοση αιώνων. Είμαι πολύ συγκινημένη που βρίσκομαι έξω από το κάστρο της. Η εκκλησία δεν φαίνεται. Αυτό συμβαίνει μόνο εδώ. Και μέσα διαφέρει από τις εκκλησίες που ξέρομε. Η...»

«...να μας τα πείτε άλλη φορά, να δείτε πρώτα την πόλη», τη διέκοψε η Θάλεια.

«Τίποτα δεν γίνεται τυχαία», συμφώνησε η Μαντώ, «έχεις δίκιο, η ώρα δεν είναι κατάλληλη. Κάποια άλλη στιγμή που θα είμαστε πιο χαλαροί...»

«Η ξενάγηση στην Παροικιά μπορεί να γίνει τώρα, είμαστε που είμαστε εδώ. Η Παροικιά δεν είναι μεγάλη πόλη. Να αλλάξουμε και παραστάσεις, να γνωρίσετε μια σύγχρονη νησιώτικη πόλη και μετά φαγητό και ό,τι προκύψει», είπε η Θάλεια.

«Πρώτα να τσιμπήσουμε κάτι εδώ κοντά και μετά περίπατος στην πόλη» πρότεινε ο Τέλης.

«Κι εγώ αυτό θα πρότεινα, αλλά με πρόλαβες, Τέλη», είπε η Θάλεια.

«Ό,τι νομίζετε. Είναι καλύτερα έτσι», είπαν όλοι.

Και σήκωσαν το χέρι σαν μικροί μαθητές. Η ψυχολογία του όχλου πανταχού παρούσα σε όλο της το μεγαλείο. Λέω τώρα.

Η Παροικιά

Η Παροικιά δεν είναι καμιά φανταχτερή πόλη. Από μακριά βλέπεις απλωμένη μια ήρεμη άσπρη, κάτασπρη έκταση που ξεκινάει από το λιμάνι να ανεβαίνει ανάλαφρα προς τους λόφους. Πλησιάζοντας, αρχίζεις να συνειδητοποιείς πως μπαίνεις σε λιλιπούτεια, παραμυθένια, χαμηλόστεγη πόλη που τη φρουρούν οι ανελέητοι άνεμοι του Αιγαίου. Η Θάλεια ξαφνικά, ενώ βρισκόμασταν στην αρχή ενός στενού δρόμου «πάμε, τώρα επί το έργον, φίλες και φίλοι, ακολουθείστε με!» είπε.

Μπήκαμε στη σειρά δυο, δυο, τρεις δεν χωρούσαμε και να θέλαμε, και την ακολουθούσαμε στα γραφικά στενά της λιλιπούτειας πόλης. Κουκλίστικα σπιτάκια, κάτασπρα μας καλοδέχονταν κι από τις δυο μεριές των δρόμων, μερικά ενώνονταν με ιδιότυπες γέφυρες που μόνο σκύλοι και γάτες και βροχόνερα μπορούσαν να περνούν από κάτω. Και συμπαθητικά μαγαζάκια και βιτρίνες με τουριστικά είδη, μπιζού και ενθυμήματα, ντόπιες λιχουδιές και μικροαντικείμενα πήλινα και μαρμάρινα, προϊόντα παριανά, όλα σε μικρογραφία.

Νόμιζες πως βρίσκεσαι σε κάποιον παραμυθένιο χώρο άλλης εποχής. Ωστόσο οι κάτοικοι δεν είχαν καμιά σχέση με παραμυθένιες και λιλιπούτειες πολιτείες, ήταν κανονικοί, κανονικότατοι άνθρωποι και ωραίοι.

Περπατώντας γυρίσαμε όλη την μικροκαμωμένη Παροικιά, όπως φαίνεται στο πρώτο αντίκρισμά της από το λιμάνι, η πρωτεύουσα του νησιού. Πήραμε μια ιδέα από το Αρχαίο κοιμητήριο με τις τεφροδόχους που έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη, περάσαμε από το μουσείο με τα σπάνια ευρήματα, υπολείμματα του αρχαίου κόσμου, ενδεικτικά του πολιτισμού που είχε ακμάσει εκεί αλλά και σημάδια από το πέρασμα των επιδρομέων και της Ενετοκρατίας, κυρίως.

Ένας από τους στενούς δρόμους μας έβγαλε στη νοτιοδυτική άκρη της πόλης όπου στέκει ακόμα κι ανεμοδέρνεται, χειμώνα καλοκαίρι, «το κάστρο», ένα τόσο διαβρωμένο απομεινάρι ενετικού κάστρου.

«Το συντηρούνε για να αντιστέκεται στο χρόνο και να σημαδεύει στο πρόσωπο της ιστορίας το άπλωμα της Ενετοκρατίας στα αιγαιοπελαγίτικα νησιά», εξήγησε εν συντομία η Θάλεια.

«Αυτό το σακατεμένο από τους ανέμους απολειφάδι Βενετσιάνικου κάστρου μου θύμισε την *Ωραία Ελένη των γαϊδάρων*, ένα βιβλίο που είχα διαβάσει πολύ μικρός κι αναφερόταν στην Ενετοκρατία στα νησιά του Αιγαίου», είπε ο Τέλης.

«Σοβαρά; Και δεν σου το ‘χα!» του πέταξε η Λήδα για να τον τσιγκλήσει.

«Γιατί δεν μου το ’χες; Επειδή είμαι ψηλός;»

«Μπορεί γι’ αυτό...» απάντησε η Λήδα, έτοιμη για καυγά.

Η Ινώ τράβηξε διακριτικά την Ίω από το μπράτσο.

«Η ξαδέρφη του τον ζηλεύει εξαιτίας μας. Πρόσεχε, μην μιλήσεις. Η ατμόσφαιρα είναι φορτισμένη», της ψιθύρισε με τρόπο στο αφτί.

Αντί να της απαντήσει εκείνη, σκαρφάλωσε σαν αιλουροειδές σ' ένα κομμάτι που έχει απομείνει από κάποιο αρχαίο κάστρο, το οποίο προφανώς περιέκλειε την πόλη.

«Ατενίζω την πόλη από περιωπής! Είναι υπέροχα. Πώς σας φαίνομαι; Μπορώ να βουτήξω στη θάλασσα από... περιωπής. Και το εννοώ», φώναξε κι έκανε τάχα πως ξεντύνεται.

Τα δυο ξαδέρφια που ήταν έτοιμα να περάσουν από τη λογομαχία στον καυγά, πάγωσαν, φοβήθηκαν πως μπορεί να κάνει καμιά τρέλα. Κοίταζαν με δέος μια την Ίω ανεβασμένη εκεί πάνω, μια την Ινώ που έμενε αδιάφορη.

«Κατέβα αμέσως κάτω!» της φώναξε η Μαντώ.

Αυτό ήταν. Η παρά λίγο ηρωίδα σαιξπηρικής τραγωδίας, κατέβηκε με την ίδια ευκολία που σκαρφάλωσε στο κάστρο και ούτε γάτα, ούτε ζημιά.

Ως εκείνη τη στιγμή, δεν είχα σκεφτεί ούτε μπορούσα να φανταστώ πως με τρεις λέξεις μπορείς να βάλεις τα πράγματα στη θέση τους. Η μάνα μου, π. χ. για να φέρει εμένα σε λογαριασμό, όταν παρεκτρεπόμουν, επιστράτευε του κόσμου άλλοτε τις απειλές κι άλλοτε τα παρακάλια, χωρίς να πετύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

«Κοίτα να δεις, φίλε μου, τι μπορεί να καταφέρει μια τόσο νέα καθηγήτρια όταν ξέρει να επιβάλλεται», γύρισα κι είπα στον Χάρη.

Δεν μπόρεσα να κρατηθώ. Ο Χάρης, ο Κρίμα το όνομα, χαμογέλασε διακριτικά και με ένα του βλέμμα όλο τρυφερότητα αγκάλιασε τη Μαντώ που εξακολουθούσε να παριστάνει την αυστηρή καθηγήτρια λαογραφίας. Και πανεπιστημιακή, μάλιστα.

«Να δεις που αυτοί οι δυο τα έχουν κιόλας βρει μεταξύ τους», είπα μέσα μου. «Κοίτα ρέντα στις όμορφες ο Χάρης! Αυτόν τον κοντοπίθαρο βρήκες να ερωτευτείς ολόκληρη καθηγήτρια Λαογραφίας και πανεπιστημιακή;» ολοκλήρωσα όχι χωρίς ζήλια τη σκέψη μου εκείνη την ώρα.

Παρά ήμουνα τότε εκλεκτικός για να χαραμίσω την ξαδέρφη μου σ' έναν κοντό μόνο και μόνο επειδή ήταν τελειόφοιτος φοιτητής ιατρικής,υποψήφιος γιατρός νευρολόγος ψυχίατρος.

«Σπουδαία τα λάχανα! Γιατροί να φάνε κι οι κότες!» συμπλήρωσα τους αφορισμούς με δυο λαϊκές φράσεις.

Ποιος ξέρει πότε κι από πού τις είχε αρπάξει το αφτί μου. Όλο άλλαζα διάθεση και συμπεριφορά. Πότε μου άρεσε ο Χάρης και ευχόμουν να τα «φτιάξουν» με τη Μαντώ, πότε θύμωνα στη σκέψη και μόνο πως μπορούσε να συμβεί κάτι τέτοιο.

Από τον σκοτεινό θάλαμο που είχα βυθιστεί μ' έβγαλε η Θάλεια.

«Που αρμενίζεις, αγόρι μου;»

«Πουθενά, εδώ...» ψέλλισα μηχανικά.

«Τέλος η ξενάγηση στην Παροικιά μας. Ό,τι προφτάσατε να δείτε, είδατε. Ανηφορίζομε στο χωριό. Την έκπληξη την κρατάω για το τέλος. Είναι κρυμμένη εκεί πάνω! Για φαγητό, δεν το συζητάω, υπάρχουν στο χωριό καταπληκτικά εστιατόρια και ταβέρνες», είπε κι έδειξε με το δάχτυλο το βουνό προς το μέρος των Λευκών.

Στις Λεύκες

Η Θάλεια ως ξεναγός προτίμησε να μπει στο σαραβαλάκι της ξαδέρφης μου και της έδωσα τη θέση του συνοδηγού για να κατευθύνει την πορεία της εξόδου από την πόλη προς τα όρη. Και, τι τύχη αγαθή! Κάθισα στο πίσω κάθισμα ανάμεσα στις δίδυμες. Εκείνες με έβαλαν στη μέση. Κι εγώ άλλο που δεν ήθελα. Έπειτα, έτσι ήταν το σωστό, είχαμε τόσα πολλά να θυμηθούμε από την Κω.

Μπροστά εμείς με το αυτοκίνητο της Μαντώς και πίσω μας οι Αιγινήτες με οδηγό τον Χάρη, ξεκινήσαμε για το χωριό της Θάλειας. Αφήσαμε πίσω μας το λιμάνι και την Παροικιά και ανηφορίζαμε περνώντας ανάμεσα από λόφους με χαμηλή ή καθόλου βλάστηση, διασχίζαμε μικρές κοιλάδες και χωράφια με κήπους, χλωρές πεδιάδες ανάμεσα σε συμπαθητικούς λόφους, αλλού γυμνούς, αλλού γαρνιρισμένους με διάσπαρτα χαμηλά κέδρα και συνηθισμένους θάμνους.

Καθώς ανεβαίναμε τον φρέσκο ασφαλτοστρωμένο δρόμο, συναντούσαμε εδώ κι εκεί όμορφα χωριά στο εσωτερικό του νησιού, βλέπαμε επιγραφές σε πινακίδες με άγνωστα σ' εμάς αρχαία ονόματα χωριών, και άλλες που έδειχναν κατευθύνσεις προς αρχαιολογικούς χώρους. Σε κάθε τέτοιο σημείο η Μαντώ σταματούσε ή έκοβε λίγο ταχύτητα και η Θάλεια εξηγούσε. Συχνά παρενέβαινε η Μαντώ και τη διόρθωνε ή τη συμπλήρωνε με τις επιστημονικές της γνώσεις

Κάποτε, παίρνοντας μια μεγάλη στροφή του ανηφορικού δρόμου, από την άλλη πλευρά του βουνού, μας περίμενε η έκπληξη: Οι Λεύκες, «όνομα και πράμα» που λέει κι η παροιμία, κάτασπρο, ολόλευκο σαν περιστέρι, το χωριό. Το μισό σκαρφαλωμένο στην πλαγιά του επιβλητικού βουνού και το άλλο απλωμένο σαν κατάλευκο σεντόνι σ' ένα πλάτωμα ανάμεσα σε πλαγιαστές λεπτομέρειες λόφων.

Όσο πλησιάζαμε οι εικόνες άλλαζαν ανάλογα με τις διαφοροποιήσεις του εδάφους ώσπου βρεθήκαμε μπροστά σε τρεις γαλάζιες πινακίδες με άσπρα γράμματα. Η μία έδειχνε με το βέλος πάνω δεξιά κι έγραφε: *Πανσιόν ΘΑΛΕΙΑ.* Η δεύτερη έγραφε: *Σπίτι Λογοτεχνίας Λευκών Πάρου* κι έδειχνε αριστερά και μπροστά, και η τρίτη έγραφε: *Lefkes Village*, και κάτω από αυτήν: *Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Λευκών.* Φως φανάρι πως είχαμε φτάσει στο σωστό μέρος, στις Λεύκες, στο χωριό της Θάλειας,που ομολογουμένως είναι το πιο όμορφο από τα γραφικά χωριά της Πάρου.

«Οι Λεύκες ήταν η παλιά πρωτεύουσα του νησιού», εξήγησε η Θάλεια.

Σε λίγο ο ολόφρεσκος ξενώνας της Θάλειας πρόβαλε μέσα από τα πυκνά πεύκα. Μια συμπαθητική ταμπέλα στην πρόσοψη του σπιτιού πάνω από την είσοδο έγραφε: *Πανσιόν ΘΑΛΕΙΑ.* Σταματήσαμε και βγήκαμε από τα αυτοκίνητά μας.

«Φτάσαμε! Αυτό είναι το φτωχικό μου», είπε συνεσταλμένα η οικοδέσποινα.

«Αυτό το μέγαρο λες φτωχικό; Αυτό είναι παλατάκι, κορίτσι μου», της είπα. «Και μας έφερες να μείνουμε εδώ φιλοξενούμενοί σου;»

«Ε, ναι. Δεν τα είπαμε αυτά; Να μου κάνετε και ποδαρικό, Ιππόκρατες!» γέλασε. «Ελάτε τώρα, πάρτε τα πράγματά σας και πάμε στο καλυβάκι μου».

Την ακολουθήσαμε όλοι αμίλητοι. Είχαμε βουβαθεί από την έκπληξη. Δεν μπορούσαμε να φανταστούμε σε τι παράδεισο μας έφερε η Θάλεια για δέκα μέρες δωρεάν διακοπές. Μας πήγε τον καθένα στο δωμάτιό του κι εγκατασταθήκαμε πρώτοι ένοικοι στα φρεσκοβαμμένα δωμάτια. Οι τοίχοι, τα έπιπλα και τα σεντόνια μοσχοβολούσαν από καθαριότητα, φρεσκάδα και αρχοντιά.

Σχεδόν αμέσως κατεβήκαμε σ' ένα σαλόνι πολύ συμπαθητικό, κουκλίστικο, θα έλεγα. Τους τοίχους του κοσμούσαν καλλιτεχνικές φωτογραφίες τοπίων, στιγμές από την τρέχουσα πραγματικότητα, σταματημένες εδώ κι εκεί και πίνακες ζωγραφικής παλιών και σύγχρονων καλλιτεχνών, τοποθετημένοι με καλαισθησία, μαρμάρινα αγαλματίδια στις γωνιές, πετσοκομμένοι στίχοι του Αρχαίου ποιητή «*Αρχιλόχου του Πάριου*», σε χαρακτηριστικά πλαίσια. Και μοναχικό το πορτρέτο του πασίγνωστου κι αγαπημένου αοιδού Γιάννη Πάριου, αναρτημένο σε περίοπτη θέση.

«Όλα αυτά που στολίζουν τους τοίχους της αίθουσας, είναι στοιχεία από τα πολλά *πρόσωπα* του νησιού σε εξελισσόμενη τοιχογραφία, αποτυπώνουν τη μυθική και ιστορική μοίρα του νησιού, την πολιτιστική και πολιτισμική του πραγματικότητα και, παράλληλα, συνθέτουν τη σύγχρονη φυσιογνωμία της Πάρου», μας ξάφνιασε πάλι η Μαντώ.

«Όχι που θα έχανες την ευκαιρία, Μεγάλη», ψέλλισα εγώ.

«Τι σημαίνει '*Σπίτι Λογοτεχνίας*' που γράφει εκείνη η ταμπέλα;» ρώτησε η Λήδα.

«Ελάτε πάμε, θα σας εξηγήσω, αξίζει τον κόπο να πάρετε μια γεύση κιαπό αυτό», είπε η Θάλεια.

Κανείς δεν είχε αντίρρηση. Αφήσαμε το παλατάκι της Θάλειας στη δροσερή αγκαλιά των πεύκων και βγήκαμε να περπατήσουμε. Κατηφορίσαμε αγεληδόν ως την πλακόστρωτη κεντρική οδό που βγάζει στο κέντρο του χωριού. Στα μισά του δρόμου, δεξιά μια ταμπέλα σε περίοπτη θέση στον αυλόγυρο πληροφορούσε: ***Σπίτι Λογοτεχνίας Λευκών Πάρου.*** Περάσαμε τη μεγάλη σιδερένια αυλόπορτα και με κομμένη την ανάσα ανεβήκαμε μια σχεδόν κατακόρυφη μαρμάρινη σκάλα ίσαμε τον ξενώνα των λογοτεχνών. Πρόσχαρη και χαμογελαστή, με ανοιχτή αγκαλιά για τη Θάλεια, μας υποδέχτηκε μια γλυκιά, λίγο τροφαντή, χαμογελαστή νέα κυρία.

«Κυρία Κατερίνα μου, έφερα τους φίλους μου, που σου έλεγα τις προάλλες, να γνωρίσουν το Σπίτι Λογοτεχνίας Λευκών Πάρου. Η ωραία κυρία με την ξανθιά κοτσίδα είναι λαογράφος, καθηγήτρια πανεπιστημίου, ξαδέρφη όλων των παιδιών, όλοι οι άλλοι είναι μαθητές και φοιτητές, φιλοξενούμενοί μου».Και στρέφοντας σε μας συνέχισε: «Η κομψή κυρία που βλέπετε, κυρίες, κύριοι, είναι η κυρά του σπιτιού, η μοναδική υπάλληλος και υπεύθυνη, 'η ψυχή' του Σπιτιού Λογοτεχνίας Λευκών. Είναι αρμόδια για την απρόσκοπτη λειτουργία του Σπιτιού. Χειρίζεται άριστα

τα πάντα εδώ μέσα, από τον υπολογιστή, τα τηλέφωνα, την επικοινωνία με τους υποψήφιους να φιλοξενηθούν λογοτέχνες και μεταφραστές Έλληνες και ξένους, φοιτητές, μελετητές και απλούς «περιπατητές», ίσαμε την καθημερινή φροντίδα και την καθαριότητα», είπε απαντώντας στην εύλογη περιέργειά μας.

«Υπερβολή! Τα παραλές, Θάλεια. Τη δουλειά μου κάνω. Καλώς ήρθατε στο σπίτι μας. Από δω», έδειξε αριστερά, «η βιβλιοθήκη και το αναγνωστήριο, από εκεί», έδειξε δεξιά, «η τραπεζαρία μας και πίσω η κουζίνα. Όποιος θέλει μπορεί να μαγειρεύει, υπάρχει όλη η υποδομή. Για μας πληρώνουν ένα συμβολικό πόσο οι...»

«...οι λογοτέχνες, θέλεις να πεις, κυρία Κατερίνα. Τα παιδιά από δω, δεν είναι το γκρουπ που περιμένουμε, είναι καλεσμένοι δικοί μου. Εγκαινιάζω τον ξενώνα μου».Και στρέφοντας σ' εμάς «κάνω και την ξεναγό, κατά περίπτωση», εξήγησε.

Η πανέξυπνη γυναίκα μπήκε αμέσως στο νόημα.

«Περιμένω ένα γκρουπ σήμερα ξένους σπουδαστές. Και νόμισα πως είναι εκείνοι. Τέλος πάντων. Ήθελα να εξηγήσω στα παιδιά ότι οι λογοτέχνες με δέκα ευρώ την ημέρα πληρώνουν για όλα: διαμονή, καθημερινή καθαριότητα, φως, νερό, εκτός από διατροφή. Με αυτό τον τρόπο συμβάλλουν στη συντήρηση και διατήρηση του Σπιτιού για να μπορεί ο Δήμος να το κρατήσει ανοιχτό. Δεν υπάρχουν πια κρατικές επιχορηγήσεις», εξήγησε.

«Ήταν από πάντα *Σπίτι Λογοτεχνίας* το συγκρότημα αυτό;» ρώτησε η Ινώ.

«Όχι, ήταν ένα από τα *ΞΕΝΙΑ*, τα μικρά ξενοδοχεία του ΕΟΤ, αλλά δεν βάσταξε πολύ. Ο Δήμος Πάρου το κρατάει σε λειτουργία και με την οικονομική συμμετοχή των ανθρώπων των γραμμάτων που φιλοξενούνται εδώ, συνδυάζοντας διακοπές και πνευματική εργασία, εκμεταλλευόμενοι την ηρεμία και τις ομορφιές του χωριού μας», είπε με υπερηφάνεια για το χωριό της.

Ιδανικές συνθήκες για όσους πηγαίνουν πραγματικά για πνευματική εργασία και μαζί για σχεδόν ανέξοδες διακοπές, αλλά για μια παρέα νέων που το 'σκασαν για λίγο από τη ρουτίνα της καθημερινότητας, αυτό ήταν ακατανόητο, όπως κρίνω τώρα.

«Μοιάζει με μοναστήρι το σπίτι», είπε η Ίω δήθεν αστεία στη Θάλεια.

«Με ησυχαστήριο δεν λες καλύτερα», πρόσθεσε η αδερφή της.

«Η πολλή ησυχία, παιδιά, βλάπτει σοβαρά την υγεία», πέταξε μεταξύ σοβαρού και αστείου η Μυρτώ.

«Παρακαλώ πολύ! Κορίτσια, αρκετά, φτάνουν τα αστεία», επενέβη η Μαντώ.

«Έχετε απόλυτα δίκιο. Περνάνε πολύ ωραία εδώ στις εξοχές!» της είπε η Λήδα.

Τα δυο ξαδέρφια από την Αίγινα αλληλοκοιτάχτηκαν με νόημα. Έπεσε σιγή.

Η Θάλεια που ήταν δίπλα μου με πάτησε τόσο δυνατά στο πόδι που λίγο έλειψε να ουρλιάξω από τον πόνο. Ούτε νύφη δεν θα πάτησε ποτέ

τόσο δυνατά το πόδι του γαμπρού, όσο το δικό μου η Θάλεια εκείνη τη στιγμή.

«Σας έφερα εδώ κυρίως, γιατί είχα την εντύπωση ότι θα σας ενδιέφερε να πάρετε μια γεύση από το πώς και γιατί λειτουργούμε το Σπίτι Λογοτεχνίας, μήπως γίνετε, πώς να το πω, πρεσβευτές και διαφημιστές μας, ο καθένας στον τόπο του», γέλασε με αρκετή δόση ειρωνείας η Θάλεια.

Αισθάνθηκα την ανάγκη, ως υπεύθυνος τυπικά, ουσιαστικά άλλοι τα είχαν κανονίσει, για τη συμμετοχή στις επεισοδιακές εκείνες διακοπές της Μαντώς και των εξ αγχιστείας ξαδερφάδων μου, να καθαρίσω εγώ για λογαριασμό τους.

«Οι ξαδέρφες μου, κυρία Κατερίνα, έχουν πολύ χιούμορ, τους αρέσουν πολύ οι πλάκες, δεν μιλούσαν σοβαρά», της είπα προσπαθώντας να τα μπαλώσω.

«Το αντιλήφθηκα, πως έχουν πολύ χιούμορ τα κορίτσια», μου απάντησε με νόημα εκείνη.

Οι μικρές κατάλαβαν τη γκάφα που είχαν κάνει και δεν είχαν πού να κρύψουν το πρόσωπό τους από την ντροπή. Ευχαριστήσαμε την ευγενέστατη οικοδέσποινα και φύγαμε.

Είχε πια βραδιάσει. Ο ήλιος είχε κρυφτεί πίσω από τους μελαγχολικούς λόφους και η νύχτα σερνόταν στα πλάγια με τους δικούς της ρυθμούς και κάλυπτε τα πάντα μ' έναν σκοτεινό πέπλο μυστηρίου. Δειπνήσαμε σε μια γραφική ταβέρνα του χωριού, σχεδόν βουβοί. Το κέφι είχε εγκαταλείψει άδοξα την παρέα μας και η ατμόσφαιρα είχε πολύ βαρύνει, ακολουθώντας τον σιωπηλό βηματισμό της νύχτας.

Ήταν κάπως αργά όταν φύγαμε από την ταβέρνα. Περασμένες έντεκα φτάσαμε στην πανσιόν *ΘΑΛΕΙΑ* που μας φιλοξενούσε και σταθήκαμε λίγο στο σαλόνι που μας υποδέχτηκε, τρόπος του λέγειν, με ανοιχτή αγκαλιά και χαρούμενη διάθεση. Είναι σίγουρο πως τα πράγματα και ο κόσμος κάθε φορά σημαίνουν αυτό που εμείς επιθυμούμε. Συμπεραίνω τώρα.

«Κορίτσια, αγόρια, αύριο πρωί, στις οκτώ ακριβώς όλοι εδώ να πάμε έξω για πρωινό», είπε η Μαντώ με τον τρόπο που ήξερε να επιβάλλεται και στο πιο δύστροπο νεανικό κοινό.

«Σ' ένα 'Καφέ' με καταπληκτική θέα», συμπλήρωσε η Θάλεια

«Φυσικά. Εσύ γνωρίζεις τα κατατόπια εδώ. Το πρωινό δικό μου, δηλαδή, εγώ πληρώνω το πρωινό», δήλωσε η Μαντώ.

Και σηκώθηκε πρώτη να πάει στο δωμάτιό της.

Όλοι έγνεψαν «ναι» με ένα συνεσταλμένο κούνημα του κεφαλιού.

«Κι εγώ μαζί σου είμαι στο λογαριασμό», είπε ο μέλλων γιατρός, ως υπεύθυνος για την υγεία όλων, «αν με εγκρίνεις, βέβαια», πρόσθεσε.

«Η προσφορά δεκτή», του χαμογέλασε η Μαντώ με νόημα.

Και με μια άνευρη, κατακουρασμένη, σχεδόν ξερή«καληνύχτα», χωρίσαμε. Η κούραση της ημέρα από τη μια και η άπρεπη συμπεριφορά των διδύμων προς την οικοδέσποινα του Σπιτιού Λογοτεχνίας μας είχε επηρεάσει όλους αρνητικά. Όλες οι προσδοκίες για υπέροχες διακοπές φάνηκε πως θα πήγαιναν στράφι.

«Τίποτα δεν πάει καλά, όταν γίνεται με προγραμματισμούς», μονολόγησα μόλις βρέθηκα μόνος στο δωμάτιό μου. «Αλλά οι εξ αγχιστείας και οι Αιγινήτισσες ξαδέρφες μου πρέπει να πάρουν ένα καλό μάθημα. Και θα τους το δώσω εγώ. Αύριο κιόλας», συμπλήρωσα.

Εκείνη την ώρα, τη φορτισμένη από τις εξυπνακίστικες παρατηρήσεις μερικών της παρέας, το εννοούσα. Άσχετα αν δεν πραγματοποίησα ποτέ την απειλή μου. Οι καταστάσεις και οι διαθέσεις των ανθρώπων αλλάζουν από τη μια στιγμή στην άλλη.

Οι φωνές των γλάρων

Δεν είχε καλά ξημερώσει, όταν βγήκα στο κοινό μπαλκόνι. Βρήκα μισοκοιμισμένη τη Μαντώ σε μια πάνινη πολυθρόνα με το κεφάλι γερμένο πίσω.

«Πώς κοιμάσαι έτσι, θα στραβολαιμιάσεις», της ψιθύρισα ακουμπώντας την ελαφρά στον ώμο.

«Εσύ γιατί δεν κοιμάσαι;» μουρμούρισε.

«Για τον ίδιο λόγο με σένα», της είπα σιγά. «Οι μικρές, πρέπει να πάρουν ένα πολύ καλό μάθημα», πρόσθεσα.

Τράβηξα μια πολυθρόνα και κάθισα πλάι της. Η θέα από το μπαλκόνι ήταν υπέροχη.

«Αυτό σκέφτομαι κι εγώ, αλλά εσύ δεν θα κάνεις τίποτα. Δεν θα βγάλεις κιχ. Εγώ τις πήρα μαζί μου, δικές μου ξαδέρφες είναι, εγώ θα της βάλω στη θέση τους. Κατάλαβες;» μου είπε

«Κατάλαβα. ό,τι πεις! Η επιστήμη έχει τον πρώτο λόγο», είπα.

«Τότε, πήγαινε στο κρεβάτι σου και συνέχισε τα όνειρα που έκανες για διακοπές με τη Θάλεια», μου είπε μάλλον σοβαρά.

«Έγινε. Εσύ ξέρεις καλύτερα», της απάντησα.

Αλλά δεν έφυγα. Ήταν τόσο ωραίο το πρωινό θέαμα! Ακόμα και γι' αυτό το θαύμα άξιζε τον κόπο που πήγα στην Πάρο και, κυρίως, στις Λεύκες. Με επηρέασε πολύ το «εξαίσιο άγγιγμα της φυσικής πραγματικότητας», κατά τη ρήση της Μαντώς.

Αυτή τη ρομαντική άποψη της λαογράφου, της αγαπημένης μου ξαδέρφης, την έβρισκα τόσο αληθινή. Η άμεση επαφή με το καθαρό φυσικό περιβάλλον του νησιού με συνέφερε, ξαναβρήκα την καλή μου διάθεση, τη χαμένη μου ορατότητα, γιατί το άχαρο προηγούμενο βράδυ με είχε απορυθμίσει.

«Εδώ είσαι ακόμα;» ρώτησε η Μαντώ χωρίς να ανοίξει τα έξυπνα μάτια της και δίχως να γυρίσει να με κοιτάξει.

«Αυτό δεν το χάνω με τίποτα», ψέλλισα δήθεν αδιάφορα.

«Το ποιο;»

«Το...εξαίσιο άγγιγμα της φυσικής πραγματικότητας».

«Δεκτό. Με αυτό που είπες μου άλλαξες τη διάθεση», είπε μόνο και συνέχισε να λαγοκοιμάται στην ίδια πάντα θέση.

Σηκώθηκα διακριτικά, έβαλα την πάνινη πολυθρόνα στη θέση της και μπήκα στο δωμάτιό μου. Η ώρα ήταν ακόμα έξι παρά είκοσι ξημερώματα. Ως τις οκτώ που θα παίρναμε το πρωινό, προσφορά της Μαντώς, είχα πάνω από δυο ώρες στη διάθεσή μου. Μπορούσα να κάνω ένα σωρό πράγματα. Επέλεξε να έρθω σε άμεση επαφή με τη φυσική πραγματικότητα. Η σχέση με τη λαογράφο μας από τότε που πήγα στην Κω και η συχνή επικοινωνία μαζί της τελευταία, με είχε επηρεάσει πολύ.

Βγήκα στο δρόμο κι ακολούθησα την ανηφόρα για να περπατήσω μέσα στο πευκοδάσος που καλύπτει μια αρκετά μεγάλη έκταση πάνω από το χωριό, να απολαύσω «το εξαίσιο άγγιγμα της φυσικής πραγματικότητας».

Δύο ολόκληρες ώρες γύριζα ολομόναχος μέσα στο δάσος και στο χωριό από τη μια ως την άλλη άκρη, χωρίς να σκέφτομαι τίποτα. Μόνο έβλεπα και άγγιζα. Εκείνο το πρωί έζησα μόνος μέσα στη φύση. Άγγιξα με όλες μου τις αισθήσεις τη φυσική πραγματικότητα. Ακουμπούσα, χάιδευα, μύριζα, άκουγα την ανάσα των πραγμάτων, αισθανόμουν τα πάντα.

Είδα ολοζώντανες ομηρικές εικόνες. Είδα με τα μάτια μου τη ροδοδάκτυλη αυγή να αναδύεται από την καταχνιά του πόντου, όπως ακριβώς περιγράφει τη σκηνή ο τυφλός ποιητής. Εγώ την είδα με τα ίδια μου τα μάτια. Καθώς το αυγινό φως παραμέριζε με τις ρόδινες παλάμες του τα άραχλα σύννεφα, έβλεπα την αυγή πανέμορφη κορασιά, να βγαίνει χαμογελαστή, πανέμορφη, ονειρική ναϊάδα στην κορυφογραμμή, ντυμένη στα λευκορόδινα *και γοργά να κατεβαίνει απ' το βουνό,* να απλώνεται παντού στην τεράστια έκταση του σύμπαντος, να γίνεται ένα με τη φύση που ξυπνούσε φορώντας τα δικά της χρώματα κι ανανεωνόταν ακολουθώντας τον ρυθμό των πραγμάτων και τον σιγανό βηματισμό του φωτός πάνω στον κόσμο της αυγινής σιωπής.

Εκείνη την ώρα ένιωσα λιγάκι ποιητής. Έτρεξα στο δωμάτιό μου, άνοιξα τον φορητό υπολογιστή κι έκατσα και έγραψα τσάτρα πάτρα μερικούς στίχους:

Εδώ μπορείς ν' αναπαυτείς,
ν' αφουγκραστείς τους αναστεναγμούς της γης,
των θάμνων τη νυχτερινή πνοή
συνταιριασμένη με των τρελών ανέμων τους ρυθμούς,
τη μελωδία των διαβατικών πουλιών,
το θρόισμα των δακρυσμένων φύλλων.

Ν' ακούσεις τις φωνές των νοσταλγών αμαδρυάδων,
να μυηθείς στων άστρων περιηγητών την ευλαμπία,
να δεις το φως που αναδίνουνε τα χώματα
στην πρώτη επαφή τους με τη μέρα.

Εωθινός να μυηθείς στων γλάρων μπιστικών την ικεσία,
να συναντήσεις το αιγαίο άναρχο φως στη γένεσή του,
καθώς προβάλλει θαλερό από την καταχνιά του πόντου.
Να δεις τον ήλιο καθώς θα ανατέλλει αυγινός
να σπάει των νερών την ίσαλη γραμμή εκεί
που σμίγει θάλασσα και ουρανός
εκεί που η ζωή κι ο θάνατος φιλιώνουν.

Αποφορτίστηκα. Έκλεισα γρήγορα τον υπολογιστή να κρύψω σαν τον άρπαγα τον κλέφτη, στιγμές από το φως, από την ομορφιά που άξαφνα ένιωσα πως έκλεψα από τη φύση κι από των ποιητών τη δόξα. Κοίταξα το ρολόι μου. Είχα ακόμα δέκα ολόκληρα υπέροχα λεπτά που μπορούσα να τα εκμεταλλευτώ, να φρεσκαριστώ και να κατεβώ σαν κύριος στην

τραπεζαρία όπου, ήμουν σίγουρος, θα με περίμεναν με αγωνία. Τους βρήκα όντως σιωπηλούς, εκτός από τη Μαντώ που σιγοτραγουδούσε:

Ένας φίλος ήρθε απόψε απ' τα παλιά...»

το τραγούδι της θείας Κούλας. Η Θάλεια δεν είχε κατεβεί ακόμα. Πριν προφτάσω να πω καλημέρα στην παρέα που με περίμενε, χτύπησε το τηλέφωνό μου. Στο καντράν ο αριθμός της Θάλειας. Πάτησα το σήμα κι άφησα ανοιχτή την ακρόαση προς αποφυγήν σχολίων με κίνδυνο να εκτεθώ, αν η Θάλεια ήθελε να μου πει κάτι σχετικό με τις δίδυμες.

«Από ΚΑΤ Αθήνας τηλεφωνώ, από χτες το βράδυ είμαι εκτάκτως με ελικόπτερο Αθήνα, (λυγμοί), οι γονείς μου από άσχημο τροχαίο...» σιωπή και σε λίγο«Η κατάστασή τους κρίσιμη...» η φωνή της Θάλειας σπασμένη σε χίλια δυο κομμάτια.

Έπεσε παγερή σιωπή. Πάει κι ο σκοπός που μουρμούριζε η Μαντώ για να φαιδρύνει την ατμόσφαιρα, πάει ο οίστρος ο δικός μου να σχολιάσω τα πεπραγμένα και οι τυχόν προθέσεις των άλλων για εξομάλυνση ή όξυνση στις μεταξύ μας σχέσεις.

Αυτομάτως, ανατράπηκαν όλα.

«Τι κάνουμε τώρα;» έριξα μια ερώτηση μηχανικά στο κενό.

«Θα περιμένουμε για νεότερα», είπε η Μαντώ, κοιτάζοντας με νόημα τον γιατρό.

«Ακριβώς. Πάμε κάπου έξω να πάρουμε πρωινό. Και να είμαστε αισιόδοξοι περιμένοντας αίσια έκβαση. Αυτή τη στιγμή δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα εμείς από δω. Τα άλλα αφήστε τα σε μένα», ο γιατρός ήταν σαφής και κατηγορηματικός.

Ένα αυθόρμητο ανακουφιστικό «ουφ», μας έκανε όλους να ξεσπάσουμε σε νευρικά γέλια μέχρι δακρύων. Στην πραγματικότητα να κλάψουμε θέλαμε. Κι απότομα γίναμε ξανά σοβαροί και φοβισμένοι. Προσωπικά, τα είχα εντελώς χαμένα. Είχαμε κουβαληθεί σ' ένα νησί στο οποίο μόλις την προηγούμενη είχα πατήσει το πόδι μου. Την κατάσταση έσωσε η Μαντώ.

«Ας μην απελπιζόμαστε από το ξέσπασμα της Θάλειας», είπε η Μαντώ. «Αν τα πράγματα ήταν πολύ σοβαρά θα είχε βουίξει το χωριό. Στις μικρές κοινωνίες γίνονται αμέσως γνωστά, κυρίως, τα άσχημα νέα. Κι όπως φαίνεται στο χωριό δεν κουνιέται φύλλο. «Πάμε στην καφετέρια περιμένοντας νέα από τη Θάλεια. Εκεί θα μάθουμε λεπτομέρειες».

Πήγαμε σε μια καφετέρια και καθίσαμε στην εξέδρα που έβλεπε προς τη θάλασσα. Το θέαμα ήταν υπέροχο. Από εκεί, με το φως του ήλιου να δίνει άλλη όψη στα πράγματα έβλεπα τον κόσμο διαφορετικό, ντυμένο άλλα χρώματα. Από αγωνία μάλλον και για διέξοδο από το αδιέξοδο που είχαμε βρεθεί άρχισα να μιλάω δυνατά, ασταμάτητα, να απαγγέλλω στίχους, να σιγοτραγουδάω. Είχα αρχίσει να γίνομαι ενοχλητικός στους άλλους που έπαιρναν το πρωινό τους. Κάποιος μάλιστα, μου φάνηκε, πως ήταν έτοιμος να εκραγεί.

Η Μαντώ τους έκανε νόημα πως αναλαμβάνει να κατευνάσει τα πνεύματα.

«Ζητάμε συγνώμη για την αναστάτωση. Μόλις πληροφορηθήκαμε κάτι πολύ άσχημο για τη φίλη μας τη Θάλεια που...»

«Τι πού...» τη διέκοψε ένας ψηλός, ίσα με δυο μέτρα μπόι, μελαχρινός κύριος, που έπινε τον καφέ του μόνος λίγο πιο πέρα, «τι έπαθε η Θάλεια;» ρώτησε πολύ ανήσυχος.

Η Μαντώ του έδειξε εμένα.

«Η ίδια, ευτυχώς, δεν έπαθε τίποτα. Οι γονείς της είχαν χτες τη νύχτα σοβαρό τροχαίο και μεταφέρθηκαν εσπευσμένα με ελικόπτερο στο ΚΑΤ. Καταλαβαίνετε...» τον ενημέρωσα με το ανάλογο περίλυπο και τρομαγμένο ύφος.

Ο κύριος έμεινε άναυδος. Η στάση του μου έδωσε την εντύπωση πως η Θάλεια σήμαινε πολλά για τον ψηλό μελαχρινό. Ομολογώ, ζήλεψα λιγάκι. Δίπλα του θα ήμουν νάνος. Εμένα θα πρόσεχε η Θάλεια, αν επρόκειτο να επιλέξει ανάμεσά μας; Ευτυχώς, ο Ψηλός μάλλον κατάλαβε ότι κάτι μου συνέβαινε και με απάλλαξε ευθύς εξαρχής από τις υποψίες και τους φόβους μου.

«Με τη Θάλεια γνωριζόμαστε από τότε που ήταν στην πρώτη Δημοτικού. Είμαστε φίλοι. Έχει διαβάσει όλα μου τα βιβλία για μικρά παιδιά και...»

«...και; Εσείς είστε ο αγαπημένος συγγραφέας της Θάλειας;»

«Κάπως έτσι, για να το λέει η Θάλεια, γι' αυτό έρχομαι εδώ κάθε χρόνο, ένα μήνα περίπου. Εδώ είναι το ησυχαστήριό μου, το Σπίτι Λογοτεχνίας. Η Θάλεια μού έχει μιλήσει για κάποιον, μάλλον από την παρέα της, που θέλει να μου συστήσει, έναν..., πώς τον λένε... Ιπποκράτη, αν δεν κάνω λάθος».

«Όχι, δεν κάνετε λάθος. Με τον υποφαινόμενο. Ιπποκράτης ο Κώος, όχι βέβαια ο αρχαίος, αλλά όπως ήρθαν τα πράγματα τώρα... φαίνεται πως πάνε όλα στράφι», χαμήλωσα τον τόνο της φωνής μου.

Ο Ψηλός με κοίταξε από πάνω ίσαμε κάτω. Μπορεί να με συνέκρινε με τη Θάλεια να δει αν της κάνω, δύο τρίτα μπόι άνθρωπος μπροστά στο δικό του. Και με το αετίσιο βλέμμα του αγκάλιασε την παρέα μου που περίμεναν με κομμένη ανάσα.

«Άκου φίλε, μην χάνετε την ψυχραιμία σας. Μπορεί να μην είναι τόσο τραγικά τα πράγματα. Είναι φυσικό να φοβάται η Θάλεια. Αν ήταν πολύ σοβαρό το ατύχημα, η είδηση θα είχε φτάσει ως εδώ πάνω. Ηρεμήστε, τώρα αμέσως θα επικοινωνήσω με την ίδια τη Θάλεια. Δεν χρειάζεται να πανικοβάλλεστε. Περιμένετε λιγάκι», είπε απευθυνόμενος σε όλους μας.

«Εσείς ξέρετε καλύτερα», είπα.

Με ακούμπησε ελαφρά στον αριστερό ώμο.

«Μη φοβάσαι, θα δεις ότι δεν έχει συμβεί κάτι πολύ σοβαρό», μου είπε ο ψηλός, δύο μέτρα συγγραφέας για να με καθησυχάσει και γύρισε στο τραπέζι του.

Όταν απομακρύνθηκε ο φίλος της Θάλειας μου φάνηκε πως είχα ψηλώσει δέκα πόντους ακόμα. Νόμιζα πως η συνάντηση μ' έναν συγγραφέα θα με έκανε «διάσημο» στους φίλους μου και προπαντός μπροστά στις συμμαθητές μου στην Αθήνα. Και στην παρέα μου όταν θα μάθαιναν με ποιον μιλούσα.

Μπροστά σε μια τέτοια εκδοχή, φούντωσε η φαντασία μου, έτρεξα πολλά έτη φωτός σε λεωφόρους δόξας, όλες οι λέξεις και οι φράσεις έφυγαν μονομιάς από τη μνήμη μου, άδειασε το μυαλό μου. Ευτυχώς για λίγα μόνο δευτερόλεπτα. Ύστερα ανάκτησα την ψυχραιμία μου, προσγειώθηκα στην πραγματικότητα, εξήγησα απλά στους δικούς μου με ποιον μιλούσα, και περίμενα την αρνητική αντίδρασή τους. Ευτυχώς, δεν με ειρωνεύτηκαν, όπως φοβόμουν, επηρεασμένοι, υποθέτω, από την αγωνία για την τύχη των γονιών της Θάλειας. Διαφορετικά θα με είχαν κράξει.

Πάνω στην κρίσιμη ώρα, ένα τηλεφώνημα του «Ψηλού» στη Θάλεια, άλλαξε ευθύς τα δεδομένα.

«Τι πάθατε; Πού είσαι, κοριτσάκι, τους κοψοχόλιασες όλους εδώ πέρα. Τα παιδιά, οι φίλοι σου, έχουν τρελαθεί από την αγωνία. Όλα καλά; Δεν ήταν τόσο σοβαρά τα πράγματα. Δόξα τω Θεώ. Πότε έρχεστε; Αύριο ή μεθαύριο; Ωραία. Να μην το κουνήσουν από δω είπες; Φυσικά θα το πω σε όλους. Άλλωστε μας ακούν κι άρχισε να γυρίζει το κανονικό χρώμα στα μάγουλά τους. Τι λες τώρα; Είχαν παγώσει τα παιδιά. Θα τα πείτε αργότερα με τον φίλο σου τον Ιπποκράτη; Εντάξει. Τα είπαμε με το φίλο σας τον Ιπποκράτη. Ναι, βέβαια, γνωριστήκαμε. Τέλος καλό, όλα καλά. Φιλιά».

Ο Ψηλός έκλεισε το τηλέφωνο και πλησίασε στο τραπέζι μας. Με δυο τεράστια μπράτσα αγκάλιασε της ώμους μου.

«Άκουσες, ακούσατε όλοι τι μου είπε η Θάλεια. Ωραία. Ησύχασες τώρα; Φίλοι;» ρώτησε.

«Και το ρωτάς;» ήθελα να του πω,

Αλλά μου είχε κοπεί η μιλιά από το σοκ που έπαθα. Ποιος το περίμενε να με ρωτάει ένας ολόκληρος συγγραφέας εμένα τον νάνο αν θέλω να είμαστε φίλοι. Δεν θα ξεχάσω ποτέ αυτό που έπαθα όταν τελείωσε εκείνο το πρωινό των εκπλήξεων και γυρίζοντας στην πανσιόν κλείστηκα στο δωμάτιό μου να συμμαζέψω τα κομμάτια μου. Είχα εντελώς αποκοπεί από την πραγματικότητα. Νόμιζα πως είμαι ένας σε τρεις εκδοχές και με έβλεπα απέναντί μου νάνο, διάσημο ψηλό, δύο και βάλε μέτρα μπόι – στην πιο φιλόδοξη εκδοχή – και στις πραγματικές μου διαστάσεις. Χάζεψα. Κυριολεκτικά.

«Ο Ιπποκράτης Θαλασσινός εις τριπλούν! Αν πάρουν είδηση τι σκέφτομαι τα παιδιά θα με κράξουν», μονολόγησα.

Έπεσα, θυμάμαι, ανάσκελα στο κρεβάτι με κλειστά μάτια και ξέσπασα σε νευρικά γέλια. Γελούσα τόσο δυνατά που τρόμαξαν οι ξαδέρφες και μαζεύτηκαν όλες έξω από το δωμάτιό μου να δουν τι μου συμβαίνει.

«Σταμάτα να γελάς! Θα μας κάνεις ρεζίλι των σκυλιών στο χωρίο, μ' ακούς. Σταμάτα κι άνοιξε την πόρτα», φώναξε η Μαντώ.

Η φωνή της ξαδέρφης μου ήχησε τόσο δυνατά που με τρόμαξε. Ποτέ δεν την είχα ακούσει να φωνάζει. Από όσο την ήξερα, πάντα ήταν γλυκιά και πολύ τρυφερή. Πετάχτηκα έντρομος κι άνοιξα την πόρτα.

«Τι... πάθατε εσείς;» ψέλλισα.

«Χα! Εμείς τι πάθαμε;» πετάχτηκαν σαν κουρδισμένες οι δυο ξαδέρφες μου από την Αίγινα.

Οι εξ αγχιστείας ξαδέρφες περιορίστηκαν σε μορφασμούς αποδοκιμασίας.

«Σαν δεν ντρέπεσαι! Σοβαρέψου. Με τα αστεία σου, μας τρόμαξες», μου είπε όσο πιο αυστηρά μπορούσε η Μαντώ.

«Δεν το έκανα επίτηδες. Έπαθα την πλάκα μου με κάτι...Να σου εξηγήσω...»

«Τι να μου εξηγήσεις! Θα σου εξηγηθώ εγώ εδώ και τώρα», είπε η Μαντώ.

Με πλησίασε και μου άστραψε δυο χαστούκια που μου άλλαξε τα φώτα. Είδα τις Λεύκες ευκαλύπτους και την Πάρο υπερωκεάνιο με καπετάνιο τον συγγραφέα και φουγάρα σαν τις καπνοδόχους των διυλιστηρίων Σκαραμαγκά να κάνει κύκλους στο Αιγαίο. Παρά ήταν βαρύ το χέρι της. Νομίζω πως με πονάει ακόμα.

«...Υπό το κράτος...»

Εκείνο το επεισοδιακό πρωινό μαζί με όσα διαδραματίστηκαν τη νύχτα εν αγνοία μας, την περιπέτεια με το αυτοκινητιστικό ατύχημα των γονιών της Θάλειας εννοώ, ήταν ένα ορόσημο, όχι μόνο σχετικά με τη συνέχιση των πολλά υποσχόμενων διακοπών, αλλά σημάδεψε και τις διαπροσωπικές μας σχέσεις.

Είναι αλήθεια, πως αν δεν ήταν μαζί μας η αγαπημένη μου ξαδέρφη, η Μαντώ η λαογράφος, το πιθανότερο είναι να είχαμε σκορπίσει «σαν του λαγού τα παιδιά» που λέει ο λόγος και οι κοινές διακοπές να είχαν τελειώσει το ίδιο εκείνο πρωινό. Αλλά, η Μαντώ πήρε αυτοβούλως πρωτοβουλία και ως ιθύνων νους μας κράτησε ενωμένους και με ψυχραιμία δημιούργησε καινούριες προοπτικές.

Η κυρία καθηγήτρια, «Υπό το κράτος» των απρόοπτων γεγονότων και των απρόβλεπτων εξελίξεων που μπορούσε να ακολουθήσουν, χρησιμοποίησε όλη την οργανωτική της δεινότητα, την εκπαιδευτική πείρα και την πανεπιστημιακή της ιδιότητα και έκανε όλους να την εμπιστευτούμε. Ως υπεύθυνη, αποκάλυψε τότε το δικό της μυστικό.

«Δεν ήρθα μαζί σας για να σας χαλάσω τις ανέμελες διακοπές. Μου δόθηκε η ευκαιρία να εκπληρώσω μια δική μου επιθυμία που αφορά την επιστήμη που υπηρετώ, τη λαογραφία. Δεν σκόπευα να συνεχίσω διακοπές μαζί σας. Σκοπός μου ήταν να επισκεφτώ το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Λευκών που στεγάζεται στην πρότυπη ξενοδοχειακή μονάδα *Lefkes Village*. Ούτως ή άλλως, θα ερχόμουν εδώ. Έτυχε να μάθω από τον θείο μου, τον πατέρα του Ιπποκράτη, τα σχέδιά σας και βρέθηκα όλως τυχαία μαζί σας», είπε και με κοίταξε με νόημα.

Ώστε, είχα πέσει έξω. Άδικα την υποψιαζόμουν ως συνεργό στη σκευωρία της μητέρας μου για να την έχει φύλακα άγγελό μου.

«Δηλαδή, δεν ήρθες με προτροπή της...» ψέλλισα.

«Εννοείς με προτροπή της μητέρας σου; Όχι βέβαια! Πώς σου πέρασε από το μυαλό πως θα δεχόμουν έναν τέτοιο ρόλο; Σήμερα κιόλας θα διαχώριζα την πορεία μου από τις ανέμελες διακοπές σας. Αλλά με πρόλαβαν τα γεγονότα που με υποχρεώνουν να μείνω μαζί σας, τουλάχιστο μέχρι να επιστρέψει η Θάλεια με τους γονείς της, για όσο διάστημα χρειαστεί. Και μετά...»

«Και μετά τι; ‘Θα την έκανες’ μετά; Κι εμάς δεν μας σκέφτηκες καθόλου;» της πέταξε, μεταξύ σοβαρού και αστείου, ο Χάρης.

«Αντιθέτως. Μπορεί και γι’ αυτό», του απάντησε υπομειδιώντας.

Ο Χάρης φάνηκε να ικανοποιήθηκε. Αυτή την εντύπωση μου έδωσε. Με τον τρόπο τους αποκάλυψαν, σ’ εμένα τουλάχιστο, τι συνέβαινε μεταξύ τους ή τι επρόκειτο να συμβεί αν δεν είχε ακόμα δημιουργηθεί κανένα αισθηματάκι. Και πολύ με χαροποίησε αυτό. Είχα συμπαθήσει τον Χάρη και σωστά νόμιζα πως θα έκανε ευτυχισμένη την ξαδέρφη μου κι ας τον περνούσε κάποια χρόνια. Στον έρωτα δεν μετράνε τα χρόνια. Μα πιο πολύ από μένα θα χαιρόταν η γιαγιά και η μαμά της, και η θεία μας η Κούλα

που περίμενε τον «καλό» της άδικα. Ο «ανεπρόκοπος» έμεινε στο Μεξικό με την ξερακιανή.

Για τις δίδυμες που κουβάλησε μαζί της και είχαν αρχίσει να δημιουργούν προβληματάκια, δεν είπε τίποτα. Τι θα τις έκανε; Θα τις έστελνε στην Κω; Θα τις έπαιρνε μαζί της ή θα μας τις άφηνε για να τις αναλάβει ο Τέλης; Φανταζόμουν την τριάδα να κυκλοφορούν σαν ζυγαριά με τα τάσια της: Στη μέση το Τηλεγραφόξυλο, αριστερά του η Ινώ και δεξιά του η Ίω! Κι εκείνος να στρέφει πότε δεξιά, πότε αριστερά μην μπορώντας να κάνει τη σωστή επιλογή. Αυτό που είχα πάθει κι εγώ στην Κω, τότε που κάναμε παρέα. Και ήταν τόσο καλές!

«Πώς άλλαξαν έτσι ξαφνικά εδώ αυτά τα υπέροχα στον τόπο τους πλάσματα;» αναρωτιόμουν.

Τις κοίταζα, προσπαθούσα να μπω στη θέση τους για να μπορέσω να εξηγήσω τη συμπεριφορά τους, αλλά δεν κατάφερνα. Η Μαντώ έδωσε απάντηση στις ενδόμυχες σκέψεις μου. Όλα τα μυριζόταν η αγαπημένη μου ξαδέρφη, η πανούργα λαογράφος. Με ξεμονάχιασε με τρόπο και μου εξήγησε όσο μπορούσε καλύτερα την αλλόκοτη συμπεριφορά των διδύμων.

«Η πρώτη μου αντίδραση ήταν να τις πάρω και να φύγουμε αμέσως, άλλαξα όμως γνώμη. Είναι μικρές κι έχουν χάσει τα νερά τους. Είναι κορίτσια με κοφτερό μυαλό και τα ενδιαφέροντά τους ξεπερνούν την ηλικία τους. Με τον Τέλη, που φαίνεται να τον διεκδικούν και οι δύο, τα έχουν 'παίξει'. Το ίδιο δεν είχαν πάθει και με σένα;» με κάρφωσε στο ευαίσθητο σημείο.

«Σοβαρά; Ήταν και οι δύο υπέροχες τότε. Γι' αυτό απορώ πώς κάνουν έτσι με τον *Όρθιο άντερο*», της πέταξα.

«Τον...ποιο;» έκανε μιλώντας μου στην ίδια γλώσσα.

«Τον Τέλη, εννοώ. Έτσι τον είδα όταν μου τον σύστησαν σαν φίλο οι κακούργες οι ξαδέρφες μου, τότε που πήγα στην Αίγινα, θαμπωμένος από ζήλια που είναι τόσο ψηλός. Μια χαρά είναι το παιδί. Κύριος με τα όλα του, άψογος», της εξήγησα.

«Τον άλλο πώς τον είπες;»

«Εννοείς τον Χάρη; Κάτι ανάλογο: Ο... *Κρίμα το όνομα, Κοντοστούπη...* Λόγω αναστήματος, δεν τον έπιανε το μάτι μου. Τώρα όμως έχω αναθεωρήσει πλήρως τις εκτιμήσεις μου. Κιο Χάρης είναι...».

Η Μαντώ μου έκοψε τη φόρα. Δεν πρόφτασα να την ψαρέψω. Με μια απότομη στροφή του κορμιού της, γύρισε προς την αντίθετη κατεύθυνση παρασέρνοντας μαζί της κι εμένα.

«Το βλέπεις αυτό εκεί κάτω;» είπε κι έδειξε ένα άσπρο κτηριακό συγκρότημα με πισίνα.

«Το βλέπω. Θα είναι το *Lefkes Village* που δείχνει η ταμπέλα στον δρόμο, υποθέτω. Κάποιο ξενοδοχείο, προφανώς», της είπα.

«Ακριβώς. Αυτό είναι ο δικός μου στόχος. Αυτό είναι το μυστικό της δικής μου συμμετοχής στις διακοπές σας. Αν πρόσεξες, εκτός από *Lefkes Village,* γνωστοποιεί ότι λειτουργεί εκεί Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Λευκών Πάρου», μου εξήγησε.

«Ά, έτσι πες μου».

«Εγώ, Ιπποκράτη μου, ήρθα εδώ για δουλειά. Και ταξίδι αναψυχής πες το, και διακοπές. Δεν έχει σημασία. Μου έλειπε το κομμάτι αυτό, τα λαογραφικά των νησιών του Αρχιπελάγους. Δυστυχώς το «Λαογραφικό Μουσείο» του χωριού, είναι κλειστό. Αν μπορέσουμε να μας ανοίξουν, θα το επισκεφτούμε. Φυσικά και με ενδιαφέρει. Και πολύ μάλιστα. Αλλά δεν εξαρτάται από μένα. Από τα βιβλία που έχει γράψει ο επιχειρηματίας της '*πρότυπης ξενοδοχειακής μονάδας'* ήξερα ότι λειτουργεί εδώ και '*ιδιωτικό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης*'. Λοιπόν, μια επίσκεψη σ' αυτό θα μου είναι πολύτιμη για ολοκλήρωση του θέματος που με απασχολεί στο βιβλίο που ετοιμάζω. «Τα λαογραφικά μου», είναι ο προσωρινός τίτλος. Έχω, φυσικά, επικοινωνήσει με τον ίδιο τον επιχειρηματία, σχεδόν έχω κλείσει ένα ραντεβού μαζί του και...»

«Και... γιατί δεν μας τα είπες αυτά, κυρία καθηγήτρια πανεπιστημίου. Είχες κρυμμένο άσο στο μανίκι», παραπονέθηκα.

«Πότε να προλάβαινα; Έγιναν τόσο γρήγορα όλα, ακολούθησαν οι ανατροπές, ήρθαν τα πάνω κάτω και τώρα που μάλλον φαίνεται πως ομαλοποιείται η κατάσταση, ελπίζω να πραγματοποιηθεί και ο δικός μου στόχος. Και να βρω ευκαιρία να δω και τη Δέσποινα, μια καλή φίλη από τη Λήμνο που είναι παντρεμένη με Παριανό και μένει στην Παροικιά. Είμαι προϊδεασμένη, όσον αφορά τον επιχειρηματία που θα επισκεφτούμε, από όσα έχω διαβάσει. Περισσότερο από την περιγραφή του από τη Δέσποινα. '*Είναι πολύ απλός, ωραίος άνθρωπος, σαν αρχαίος Έλληνας. Κάθε φορά που κυκλοφορεί στην αγορά, νομίζεις πως βρίσκεσαι σε άλλη εποχή. Συναναστρέφεται όλο τον κόσμο, περπατάει στους δρόμους φορώντας απλά ρούχα, σαντάλια κι ένα ταγάρι στον ώμο, φαίνεται ίδιος με τον Ιάσονα'*», μου απάντησε καθηλωτικά και με αποστόμωσε.

Δεν της είπα τίποτα. Οι υποψίες μου για μηχανορραφίες της ξαδέρφης με τη μάνα μου με είχαν θυμώσει λίγο. Πού να φανταζόμουν όλα αυτά. Μου χρειαζόταν εκείνα τα χαστούκια για να καταλάβω τι μου γίνεται, να σοβαρευτώ και να σταθώ στο ύψος των περιστάσεων. Κυρίως, να συνειδητοποιήσω πόσο δύσκολο είναι να συντονιστούν άτομα διαφορετικής νοοτροπίας, ηλικίας και προελεύσεως και πόσο πολύπλοκο είναι το έργο των υπεύθυνων, όταν μάλιστα έχει να κάνει με παιδιά διαφορετικής ηλικίας που προέρχονται και από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα.

Ο επιχειρηματίας, ένας ευγενέστατος κύριος με γαλανά μάτια, ελαφρώς κυρτωμένη ράχη, γκρίζα, αραιωμένα μαλλιά και φροντισμένο μούσι, ψηλός, γεροδεμένος, λιγομίλητος, ωστόσο άνετος, μας υποδέχτηκε φιλικά ενώ συνέχιζε να ετοιμάζει μόνος του το βραδινό μενού για ένα γκρουπ ιταλών επισκεπτών που περίμενε να ξεναγήσει στο μουσείο του. Διατηρώντας με έναν ιδιαίτερο, δικό του τρόπο μια λογική απόσταση ασφαλείας από μας, ενίσχυε περισσότερο την κυρίαρχη θέση του στον χώρο και τη σχέση του με το πολιτιστικό αντικείμενο, τον ***λαϊκό πολιτισμό των νήσων του Αρχιπελάγους***. Παρήγγειλε στη ρεσεψιόν να μας φιλέψουν.

Μετά τις αναγκαίες εξηγήσεις που του έδωσε η Μαντώ σχετικά με τον σκοπό της επίσκεψής μας, μας μίλησε για τις δραστηριότητές του όσον αφορά ιδιαίτερα τον λαϊκό πολιτισμό των αιγαιοπελαγίτικων νησιών.

«Δεν είναι συνηθισμένο, παιδιά, ένας τακτοποιημένος επαγγελματικά άνθρωπος, σπουδαίος επιστήμονας, καλλιτέχνης στον τομέα του κι επιτυχημένος επιχειρηματίας με πρότυπη ξενοδοχειακή μονάδα στο ωραιότερο από τα γραφικά χωριά της Πάρου, στις Λεύκες και θα μπορούσε να ασχολείται μόνο με τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, να αφιερώνει πολύτιμο χρόνο για τον πολιτισμό, αλλά... »,

«αλλά», της έκοψε διακριτικά τη φόρα ο οικοδεσπότης, χωρίς να σταματήσει την απασχόλησή του, ενώ μια κυρία μας κερνούσε γλυκό του κουταλιού και αναψυκτικά,

«μπορείτε να επισκεφτείτε το Μουσείο Λαϊκής Κυκλαδίτικης Τέχνης και την έκθεση φωτογραφίας. Σε λίγο μπορείτε επίσης να παρακολουθήσετε μια ξενάγηση Ιταλών που δεν μπορώ να αναβάλω»,είπε και συνέχισε την απασχόλησή του χωρίς να αφήσει περιθώρια για περιττές κουβέντες.

Ήταν σαφής και κατηγορηματικός. Αυτό έδινε την ευκαιρία στη Μαντώ να λειτουργήσει ως λαογράφος σ' ένα χώρο που τον γνώριζε καλά από τα βιβλία του επιχειρηματία και να κινηθεί ελεύθερα. Ήταν, υποθέτω, ένας τρόπος να δουν μερικοί, μερικοί, ένας δηλαδή, ο Χάρης, ότι γνωρίζει καλά το αντικείμενο των σπουδών και της δουλειάς της. Ότι είναι επιστήμων! Λέω τώρα εγώ.

Όταν μπήκαμε στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, μαθητές και φοιτητές, μείναμε άναυδοι: ένα σύνολο από διαφορετικά αντικείμενα, προϊόντα λαϊκής τέχνης που βγήκαν από χέρια άγνωστων, αυτοδίδακτων λαϊκών καλλιτεχνών άλλων εποχών, ήταν τοποθετημένα σε περίοπτη θέση το καθένα έτσι, ώστε να αποτελούν ενότητα, μια πολυσυλλεκτική καλλιτεχνική απεικόνιση της πραγματικότητας, μια μικρογραφία της καθημερινής ζωής στα νησιά του Αρχιπελάγους. Σε συνδυασμό με τις καταπληκτικές φωτογραφίες από τη σύγχρονη καλλιτεχνική και κοινωνική ζωή και τις δραστηριότητες των πολιτιστικών συλλόγων και απλών κατοίκων των νησιών και από χαρακτηριστικά μνημεία της φύσης, στοιχεία ατομικότητας κάθε νησιού, συνθέτουν ένα υπέροχο «*οδοιπορικό στον τόπο και στον χρόνο*», αποτελούν καλλιτεχνικό γεγονός όχι μόνο για τις Λεύκες και την Πάρο.

Είχε ήδη σουρουπώσει όταν πήραμε τον ανηφορικό δρόμο που βγάζει στην πλακοστρωμένη δημοσιά. Πήγαμε κατευθείαν στην ίδια ταβέρνα για το βραδινό μας τσιμπούσι ελαφρώς κουρασμένοι, αλλά με ευχάριστες εντυπώσεις από την εγκάρδια υποδοχή και την ξενάγηση στο ιδιωτικό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης που στεγάζεται σε ιδιαίτερο χώρο του συγκροτήματος *Lefkes Village*.

«Έχομε να λέμε στους φίλους μας στην Αθήνα», μουρμούρισα όταν τεντώθηκα σε μια αναπαυτική πολυθρόνα.

Με άκουσε η Μαντώ, παράτησε για λίγο διακριτικά τον αχώριστο συνοδό της, τον Χάρη, και ήρθε ανήσυχη κοντά μου. Χούφτωσε με τα δυο της χέρια τους ώμους μου και με ταρακούνησε.

«Τι σου συμβαίνει, ξάδερφε;» ρώτησε.

«Γιατί, έπρεπε να μου συμβαίνει κάτι;» της απάντησα ρωτώντας την.

«Λέω μήπως κουράστηκες, μήπως βαρέθηκες;» έκανε σαν απολογούμενη.

«Έλα τώρα, Μεγάλη! Παιδιά είμαστε;» ειρωνεύτηκα.

«Ναι, καλέ, το ξέχασα», έκανε δήθεν ένοχα.

Έχωσε τα μακριά δάχτυλά της στα πυκνά μαλλιά μου, τα ανακάτωσε τόσο πολύ που με ζάλισε κι έτρεξε χοροπηδώντας και θρονιάστηκε, πού αλλού; Στην πολυθρόνα που κρατούσε για χάρη της ο μέλλων νευρολόγος ψυχίατρος.

«Βρήκε ο Φίλιππος τον Ναθαναήλ», είπα μέσα μου.

Σκόπευα να της κάνω μεγάλο χουνέρι, αλλά δεν πρόλαβα. Ήρθαν οι νοστιμιές που μας κερνούσε η Μαντώ και όλες οι φάρσες που έκλωθα στο μυαλό μου για την αγαπημένη μου ξαδέρφη και το αμόρε της, έμειναν ανεκτέλεστες. Μήπως άφηνε περιθώρια σε άλλον να κάνει κάτι; Συνέχιζε κι εκεί να ασχολείται με τα λαογραφικά της, το έργο που ήξερε. Όταν γυρίσαμε στην πανσιόν *ΘΑΛΕΙΑ*, μας κράτησε στο σαλόνι και μας έκανε ορισμένες, απαραίτητες, όπως είπε, διασαφηνίσεις, ευτυχώς επί τροχάδην, ξεφυλλίζοντας τα βιβλία που της χάρισε με αφιέρωση ο συγγραφέας τους.

«Εδώ μέσα βλέπεις και μαθαίνεις για το κάθε τι που φυτρώνει, ζει, κινείται και αναπτύσσεται και ό,τι συμβαίνει στο νησί. Μιλάει με τους ανθρώπους. Συμμετέχει στα δρώμενα. Αναφέρεται σε όλα με αγάπη και θαυμασμό, με καλοσύνη. Από την πανίδα, ζώα και πουλιά· τη χλωρίδα που τον σταματάει και απαθανατίζει τα υπέροχα τοπία, φτιάχνει άνθινους πίνακες ζωγραφικής· τους περιστερώνες, το μάζεμα της ελιάς, τους ελαιώνες με τις δροσερές αλλά και τις γραφικές γέρικες ελιές με τους διαβρωμένους κορμούς, ίσαμε τα ηλιοβασιλέματα, το ψάρεμα, τα πανηγύρια, τη νησιώτικη αρχιτεκτονική των σπιτιών, τα μοναστήρια, τις εκκλησίες, τις καλλιτεχνικές επεμβάσεις σε εγκαταλειμμένα νταμάρια μαρμάρου. Για τα πάντα έχει έναν καλό λόγο να πει και να βρει σε κάθε γωνιά», είπε τέλος κι απόμεινε για λίγο σκεπτική.

Μου φάνηκε πως θυμήθηκε κάτι που την τρόμαξε.

«Τον γνώριζες τον κύριο;» τη ρώτησα για να της φτιάξω τη διάθεση.

«Φυσικά. Από τη φήμη και κυρίως από τα βιβλία του. Τι λαογράφος θα ήμουνα αν δεν ήμουνα ενημερωμένη. Έτσι θα...»

Εσπερινός εφιάλτης

«Έτσι θα...»

Δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τη φράση της. Ένας παρατεταμένος χτύπος του κινητού τής έκοψε τη φόρα. Όπως το είχε πάνω στο τραπέζι, πάτησε το κουμπί και το ακούμπησε στο αριστερό της αφτί.

«Πότε έγινε αυτό; Μόλις τώρα; Ναι, φυσικά, θα το φροντίσω εγώ, οπωσδήποτε, κλείνω τώρα, καταλαβαίνεις, ναι, ναι, θα το τακτοποιήσω, τώρα αμέσως με το νυχτερινό δρομολόγιο. Ναι, ναι, θείε μου, έχει απευθείας. Κλείνω και το φροντίζω αμέσως με τα κορίτσια, φυσικά...» είπε τέλος άτονα στο τηλέφωνο και σ' εμάς, «θα σας εξηγήσω, πρόκειται για οικογενειακή υπόθεση, προέκυψε κάτι πολύ σοβαρό...».

Και αμέσως σχημάτισε άλλον αριθμό στο καντράν του τηλεφώνου, η γραμμή που καλούσε ανταποκρίθηκε αμέσως.

«Έχει νυχτερινό δρομολόγιο από δω για Κω; Τι ώρα ακριβώς φεύγει; Α, σε μία ώρα από τώρα. Παρακαλώ τρεις θέσεις στο όνομα Μαντώ Ασλάνογλου, όπου να 'ναι, είναι πολύ επείγον. Στις δέκα είπατε; Εν τάξει. Σας ευχαριστώ. Ουφ!» ξανάσανε με ανακούφιση προσπαθώντας να κρατήσει την ψυχραιμία της.

Με αργές κινήσεις έκλεισε το τηλέφωνο, αλλά δεν το έβαλε στην τσάντα της ούτε το άφησε στο τραπέζι. Το κρατούσε σφιχτά στην παλάμη της και με το άλλο χέρι έσφιγγε γύρω του τη γροθιά της. Έδειχνε ανήσυχη και προβληματισμένη. Μάλλον δυσκολευόταν πολύ να μιλήσει «για την οικογενειακή της υπόθεση» και προσπαθούσε να κρύβει από μας την αγωνία, αλλά η στάση της την πρόδιδε.

Η Μαντώ η λαλίστατη, δεν μπορούσε να αρθρώσει λέξη σαν να είχε χάσει τα λόγια της, το ροδαλό χρώμα του προσώπου της είχε αντικατασταθεί από εκείνο το πελιδνό της ξεθωριασμένης ώχρας. Το πρόσεξα και τρόμαξα. Κατάλαβα πως έμαθε κάτι πολύ δυσάρεστο. Το μυαλό μου πήγε στη γιαγιά μας, την Αδαμαντία. Πάγωσα. Με είδε και με μια κίνηση των ματιών της μου έδειξε τις δίδυμες. Το πρόβλημα, επομένως, είχε σχέση με τις εξ αγχιστείας ξαδέρφες μας.

Ευτυχώς, τα δυο κορίτσια όλη εκείνη την ατελείωτη στιγμή των δύο τριών λεπτών που κράτησε η τηλεφωνική συνομιλία της ξαδέρφης μου και η παρέμβαση η δική μου, είχαν σοβαρή συζήτηση με τον Τέλη και δεν πήραν είδηση.

«Πρόκειται για τον άλλο παππού μας, τον πατέρα του πατέρα των κοριτσιών και του δικού μου. Είναι από χτες τη νύχτα σε κώμα. Τα κορίτσια τού έχουν μεγάλη αδυναμία. Πρέπει να τον προλάβουμε ζωντανό. Πρέπει να βρω τρόπο να τους το πω», είπε και κοίταξε με νόημα τον Χάρη.

Ο μέλλων γιατρός και δη νευρολόγος ψυχίατρος κάτι της ψιθύρισε στο αφτί.

«Αυτό δεν μπορεί να γίνει τώρα» του είπε. Και στα κορίτσια, «εμείς φεύγουμε απόψε για Κω, ο παππούς μας, των διδύμων και δικός μου, δεν είναι και τόσο καλά στην υγεία του. Στενοχωρήθηκε που τον αφήσαμε και

φύγαμε. Πρέπει να φύγουμε αμέσως για Κω, απόψε, σε μία ώρα φεύγει το καράβι απευθείας για Κω. Πάμε, παίρνομε τα μπογαλάκια μας και πάμε. Μπορεί να μας δείτε πάλι αύριο εδώ... Τσάο!» μου έκλεισε με νόημα το μάτι.

Και χοροπηδώντας δήθεν από χαρά που θα ταξίδευαν νύχτα, άρπαξε τις μικρές ξαδέρφες της αγκαλιά, πριν προλάβουν να μάθουν τι έγινε, κι εξαφανίστηκαν, χωρίς καν να μας αποχαιρετήσουν. Όλα έγιναν τόσο γρήγορα, τόσο ξαφνικά.

Ο Χάρης φάνηκε πιο ψύχραιμος. Έμεινε λίγο σιωπηλός. Ύστερα, απευθυνόμενος σε μένα μίλησε σαν ο αρχηγός της παρέας.

«Εσύ, Ιπποκράτη, μείνε εδώ με τις ξαδέρφες μας. Με τον Τέλη θα συνοδέψουμε τα κορίτσια στο λιμάνι. Ο Τέλης τις μικρές για να μην πάρουν είδηση τι συνέβη κι εγώ τη Μαντώ, και θα γυρίσουμε έπειτα με το αυτοκίνητό μου ο Τέλης κι εγώ. Κατάλαβες;» μου πέταξε το μπαλάκι κι έτρεξαν να τις προλάβουν.

Ο Τέλης, άλλο που δεν ήθελε. Να βρεθεί στο αυτοκίνητο ολομόναχος με τις δίδυμες, το καλύτερό του. Έδειχνε πως είχε κάνει την επιλογή: Έκλινε προς την Ίο. Μολονότι είχε έρθει δεύτερη στη γέννα η Ίο, στην προτίμηση του Τέλη ήταν η επικρατέστερη.

«Κατάλαβα, πώς δεν κατάλαβα!» μουρμούρισα.

Η Λήδα και η Μυρτώ κοίταξαν η μια την άλλη.

«Λες να έγινε κάτι με καμιά από τις μικρές με τον Τέλη;» είπε η Μυρτώ στην αδερφή της, δήθεν συνωμοτικά. «Πολύ ατίθασες δεν σου φάνηκαν οι ξαδέρφες της ξαδέρφης μας;»

«Όλο ανοησίες έκαναν. Και ο Αθηναίος τις είχε εκθειάσει σε μας, θυμάσαι, όταν είχε έρθει στην Αίγινα», είπε με αρκετή δόση υποχθόνιας ζήλιας η Λήδα.

Και μην μπορώντας να δώσουν εξήγηση μόνες τους στράφηκαν σ' εμένα:

«Τι έγινε, πώς έφυγαν έτσι άξαφνα χωρίς να μας χαιρετήσουν; Δεν σου είπε κάτι η Μεγάλη;» με ρώτησαν εννοώντας τη Μαντώ.

Έτυχε να με ακούσουν που την αποκάλεσα έτσι κάποια στιγμή αστειευόμενος και δεν έχασαν την ευκαιρία να το ξεφουρνίσουν την κατάλληλη στιγμή.

«Ναι, η Μαντώ μου είπε κάτι. Όχι ευχάριστο, κάτι που δεν μας αφορά. Ο ένας από τους παππούδες τους έπεσε σε κώμα ύστερα από εγκεφαλικό. Αυτό κατάλαβα. Δεν ήθελε να το ακούσουν οι μικρές. Φαντάζομαι θα τους το πει κατά τον πλου στο καράβι. Ευτυχώς που πρόλαβε και βρήκε εισιτήρια. Ας κάνουμε λίγη υπομονή ώσπου να γυρίσουν τα ξαδέρφια μας», είπα.

«Τώρα, σωθήκαμε! Αυτοί και οι δυο θα γυρίσουν σαν εγκαταλειμμένοι σύζυγοι», πέταξε η Λήδα.

«Αν δεν ξεχάσουν να γυρίσουν και πάνε μαζί τους στην Κω», συμπλήρωσε η άλλη χαιρέκακα.

Και ξέσπασαν και οι δυο σε νευρικά γέλια. Είδα κι έπαθα να τις ηρεμήσω. Δεν έπαιρναν ούτε με το καλό ούτε με το άγριο. Μήπως τις

ήξερα κι εγώ καλά; Το ξέσπασμά τους μ' έβαλε σε σκέψη. Ίσως ήξεραν κάτι που δεν γνώριζα εγώ. Στην Αίγινα μου τους σύστησαν σαν φίλους και τώρα αφήνουν υπονοούμενα για τον χαρακτήρα τους. Άρχισα να αμφιβάλλω αν θα γυρίσουν. Αλλά δεν πρόλαβα να πανικοβληθώ. Το τζιπ με τους Αιγινήτες φοιτητές έκανε αισθητή την επιστροφή τους με τα αγκομαχητά, τις μανούβρες και τα μαρσαρίσματά του στον ανηφορικό πλακόστρωτο, διαψεύδοντας παταγωδώς τις Πυθίες.

Ωστόσο, δεν είχαν και πολύ άδικο οι ξαδέρφες μου. Ήταν και οι δυο νεαροί ένα μάτσο χάλια. Μιλιά δεν έβγαλαν. Δεν είχαν καμιά διάθεση να δώσουν εξηγήσεις.

«Πρόσεξε μην σε δαγκώσουν! Είναι φαρμάκι το σάλιο τους», είπε περιπαικτικά η Μυρτώ.

Η Λήδα με μια απότομη στροφή της έφραξε το στόμα με την παλάμη της,

«Πάψε, δεν είναι ώρα για αστεία. Τα παιδιά μπορεί να ξέρουν ότι συνέβη το αναπότρεπτο. Ο παππούς τους μπορεί να έχει πεθάνει κι εμείς εδώ το ρίξαμε στο σορολόπ», της απάντησε σοβαρά.

Και είχε δίκιο. Ο Τέλης, δεν έβγαλε μιλιά. Κούνησε μόνο λυπημένα το κεφάλι.

«Τελείωσε ο άνθρωπος, ενενήντα τόσων χρόνων και βάλε. Μακάρι να φτάσουν και οι εγγονές του στα χρόνια του», εξήγησε θλιμμένα, πολύ επιστημονικά και ψύχραιμα ο Χάρης. Και πρόσθεσε: «Έτσι είναι η ζωή. Ωστόσο, άντε, σηκωθείτε, πάμε για ύπνο, αύριο ξημερώνει μια καινούρια μέρα», πρόσθεσε.

Ο Χάρης, ο Μέλλων γιατρός και δη νευρολόγο ψυχίατρος ψυχίατρος, είχε τον τρόπο να δίνει στις καταστάσεις στη σωστή διάσταση. Εκείνες οι πολυσυζητημένες διακοπές, ευθύς εξαρχής έδειξε ότι θα πήγαιναν στράφι. Έφτιαξαν λίγο τα πράγματα με την επιστροφή της Θάλειας, αλλά δεν κράτησε πολύ. Δεν υπήρχε πια εκείνη η χαρά, ο ενθουσιασμός, η ευφορία του ξεκινήματος.

Τότε μου ήρθαν στο νου οι στίχοι από ένα ποίημα που είχα διαβάσει κάποτε σε μια εφημερίδα, περιοδικό ήταν, κάπου τέλος πάντων είχα διαβάσει ένα σχετικό ποίημα, κι άρχισα να τραγουδάω μουρμουρητά τους στίχους από εκείνο, όπως μου έρχονταν ανάκατα με δικούς μου στο νου:

Μας έπαιξε άσχημα παιγνίδια ο καιρός,
χάσαμε τον ρυθμό στο ενδιαίτημα.
Ο δρόμος είναι άδειος, μισερός
και μείναμε λειψοί τέλος στο μέτρημα.

Των διακοπών ο θαυμαστός σχεδιασμός
σκόνταψε ανήμερα στο πρώτο κίνημα
και συντελέστηκε του κόσμου ο χαλασμός.
Κι όμως ήταν γενναίο το ξεκίνημα.

Έτσι έγραφα έναν έμμετρο επίλογο της φαρσοκωμωδίας που κατέληξε να είναι εκείνες οι από τόσον καιρό σχεδιασμένες επεισοδιακές διακοπές στην Πάρο. Όντως, ήμασταν λειψοί. Πέντε ξαδέρφια, είχαμε μείνει στην ταβέρνα το δεύτερο μόλις βράδυ στις Λεύκες. Τα δύο αγόρια ήταν πρώτα ξαδέρφια με τις δύο πρώτες μου ξαδέρφες Και σύμφωνα με τον νόμο της Λογικής: τα προς τρίτον ίσα, είναι και μεταξύ τους ίσα, άρα κι εγώ ως πρώτος ξάδερφος των κοριτσιών, ήμουνα ξάδερφος και με τα δύο αγόρια! Δεν είχαμε να διευθετήσουμε τίποτε άλλο, εκτός από το να δούμε πώς θα διαχειριστούμε τη νέα κατάσταση.

Το αναμενόμενο θα ήταν να μαζέψουμε κι εμείς, τα πέντε πρώτα ξαδέρφια, τα μπογαλάκια μας και να του δίνουμε Κι αυτό ήμασταν έτοιμοι να κάνουμε χωρίς να περιμένουμε την επιστροφή της Θάλειας.

Είχαμε και οι τρεις άντρες (!) τα χάλια μας. Ο Χάρης, χωρίς την ξαδέρφη μου, για πολλή ώρα δεν έβγαζε άχνα από το στόμα του. Ο Τέλης έμοιαζε με στύλο ζυγαριάς χωρίς βαρίδια στα τάσια, τώρα που έλειπαν οι δίδυμες κι εγώ, χωρίς τη Θάλεια δίπλα μου, ένιωθα μέσα μου άδειος. Η Λήδα και η Μυρτώ σαν ουδέτερες, παρίσταναν τις άσχετες, μάλλον διασκέδαζαν με τα μαύρα μας τα χάλια. Και γρήγορα βαρέθηκαν να μας υπομένουν. Αυτό απέδειξε κι ο τρόπος με τον οποίο μας παράτησαν, οι άκαρδες, και πήγαν για ύπνο αγκαλιασμένες τραγουδώντας χαιρέκακα, συντονίζοντας μάλιστα χορευτικά τον ρυθμό του άσματος με την κίνηση των βημάτων τους:

Πάμε για ύπνο, Κατερίνα,
πάμε ν' αλλάξουμε ζωή,
να δούμε όνειρα από κείνα
που τελειώνουν το πρωί.

Αυτό ήταν! Μας ξεσήκωσαν. Από αντίδραση στην ίδια μας την ακεφιά πήραμε το άσμα από την αρχή:

Πάλι κι απόψε πίναμε και πίναμε
και στην ταβέρνα μόνοι απομείναμε.
Τα όνειρά μας σαν τα κάρβουνα σβηστά
και η ζωή μας ένα πέλαγο μπροστά.

Πάμε για ύπνο, Κατερίνα,
πάμε ν' αλλάξουμε ζωή,
να δούμε όνειρα από κείνα
που τελειώνουν το πρωί.

Μας κυνηγήσαν και μας κατηγόρησαν,
δέκα φορές, δέκα φωτιές μάς χώρισαν.
Κι αν σε λατρεύω τώρα, κι αν με αγαπάς,
όνειρα είναι πια τα όνειρα για μας.

Πάμε για ύπνο, Κατερίνα,
πάμε ν' αλλάξουμε ζωή,
να δούμε όνειρα από κείνα
που τελειώνουν το πρωί.

Τους δώσαμε να καταλάβουν εκείνοι που κουτσόπιναν στα άλλα τραπέζια πόσο φάλτσα τραγουδούσαμε. Και για κακή μας τύχη, άρχισε κι ένας όνος να επιδεικνύει στεντόρεια τη μελωδική του φωνή, ύστερα κι άλλος, τον ακολούθησε και τρίτος και η συναυλία των γαϊδάρων μεταδόθηκε σε όλο το φιλόμουσο κοινό της ταβέρνας, κάηκε το πελεκούδι! Είχε τέτοια επιτυχία το φάλτσο που μπορούσε να ξεριζώσει τα εναπομείναντα σγουρά μαλλιά του ο συνθέτης, να βουβαθούν οι πρώτοι εκτελεστές του άσματος και να τρίξουν τα κόκαλα, του στιχουργού της θρυλικής«Κατερίνας».

Τα είχαμε τσούξει κι εμείς λιγουλάκι. Τι λιγουλάκι, δηλαδή, στουπί είχαμε γίνει. Αμάθητοι όπως ήμασταν, με δυο τρία ποτηράκια θολώσαμε. Και μισομεθυσμένοι, σαν μεταμεσονύκτιοι γλεντζέδες τζέντλεμαν, ξοφλήσαμε τις οφειλές για λογαριασμό όλης της παρέας και εγκαταλείψαμε την ταβέρνα.

Αγκαλιασμένοι, στραπατσαρισμένοι, παραπατώντας, τρεκλίζοντας, στηρίζοντας ο ένας τον άλλο ανηφορίσαμε για την Πανσιόν. Ευτυχώς η πανσιόν *ΘΑΛΕΙΑ* ήταν ακόμα στη θέση της, δηλαδή είχαμε πάει στη σωστή διεύθυνση. Τη στιγμή που θα χωρίζαμε, ο Χάρης σαν μελλοντικός θεράπων ψυχών και σωμάτων, μέσα από τη θολούρα του, ψέλλισε μια, προφανώς δανεική, εξόχως παρηγορητική φράση:

«Αύριο, ξαδερφάκια, ξημερώνει μια καινούρια μέρα για τον κόσμο! Καληνύχτα!»

«Καληνύχτα, γιατρέ ξάδερφε! Όνειρα γλυκά!» του ευχήθηκε ο Τέλης.

Η δική μου «καληνύχτα» δεν θεώρησα πως ήταν απαραίτητη, λέω τώρα, και δεν ευχήθηκα. Αυτομάτως, «λύσαμε τους ζυγούς» κι ο καθένας έψαχνε με τα δάχτυλα στην πόρτα του δωματίου του να εντοπίσει την κλειδαριά και να βάλει το κλειδί στην υποδοχή της.

Πώς αλλάζουν οι καταστάσεις!

Όντως, η άλλη μέρα ξημέρωσε διαφορετική. Στο σαλόνι μας περίμενε χαμογελαστή, ήρεμα αυστηρή, μια Θάλεια εντελώς αλλιώτικη από την τρυφερή κι ευαίσθητη που είχα γνωρίσει στην Αίγινα, αλλά μια Θάλεια κομμένη και ραμμένη στα μέτρα εκ πεποιθήσεως επαγγελματία, έτοιμη και αποφασισμένη να αναλάβει τη διαχείριση της οικογενειακής επιχείρησης.

«Πόσο γρήγορα αλλάζουν οι άνθρωποι, από τη μια στιγμή στην άλλη! Μόλις βρεθούν μπροστά σε δύσκολες καταστάσεις βγάζουν προς τα έξω τον αληθινό τους χαρακτήρα», σκέφτηκα.

Ήταν η πρώτη μου εκτίμηση. Και ήμουν σίγουρος ότι δεν έκανα λάθος. Η ανάγκη να σώσει την οικογενειακή επιχείρηση και την οικογένειά της από επικείμενη καταστροφή, μέσα σε μια νύχτα την είχε μετατρέψει, φαινομενικά τουλάχιστο, σε στυγνή, όπως εκτίμησα τότε, επιχειρηματία.

«Μπορεί, ωστόσο», σκεφτόμουν «η αληθινή Θάλεια να είναι αυτή που προέκυψε από την ανάγκη. Κι εγώ τότε στην Αίγινα είχα δει μόνο το απέξω της, το περίβλημα της προσωπικότητάς της, κάτι περιστασιακό λόγω της επαφής μαζί μας. Τότε ήμασταν όλοι φλογεροί εραστές της κουλτούρας και κυνηγούσαμε πυγολαμπίδες στο σκοτάδι, τρέχαμε πίσω από όνειρα φτερωτά με προοπτική να αλλάξουμε τον κόσμο. Διαπίστωνα, ωστόσο, ότι τα όνειρα της Θάλειας είχαν σταθερές βάσεις, ήταν γήινα και σταμάτησαν εκεί, στις Λεύκες, ρίζωσαν στην αρχαία γη της Πάρου,στο νησί του Αρχιλόχου. Και, πού ξέρεις, μπορεί η Θάλεια να δημιουργήσει εδώ αύριο, μεθαύριο, στο δικό της άμεσο ή απώτερο μέλλον, μια άλλη εστία πολιτισμού,να συναγωνίζεται τον επιτυχημένο ιδιοκτήτη του *Lefkes Village*; Πού ξέρεις;» αναρωτήθηκα.

Και φαντάστηκα τη Θάλεια όπως θα την ήθελα να είναι σε έναν τέτοιο ρόλομερικά χρόνια αργότερα: Νεαρή οικοδέσποινα, μια ωραία, λίγο γεμάτη κυρία με συμπαθητικές καμπύλες να μας υποδέχεται, επιστήμονες πια με περγαμηνές τους περισσότερους από μας, να μας φιλεύει καφέ ελληνικό και γλυκό του κουταλιού, φτιαγμένο από τα μεράκια της, και να μας ξεναγεί στο δικό της βασίλειο που θα ζήλευε ακόμα κι ο γείτονάς της με το ασυναγώνιστο δικό του βασίλειο. Και με δυο τρία ή και περισσότερα χαριτωμένα κουτσούβελα να τρέχουν πίσω της.

Εκεί σταμάτησε το μυαλό μου. Δεν ήξερα αν θα ήθελα να είμαι ο εκλεκτός της καρδιάς της ή ένας περιστασιακός, περαστικός φίλος από τη ζωή της Θάλειας. Και για μένα η Θάλεια να μείνει στη μνήμη μου γλυκιά ανασαιμιά, τρυφερή ενθύμηση, παρωχημένη οπτασία.

Όλες εκείνες οι αντιφατικές σκέψεις πέρασαν από το μυαλό μου σε θραύσματα δευτερολέπτου. Η Θάλεια διέψευσε στη γένεσή τους τις υποθετικές εξελίξεις της καλοκαιρινής φιλίας μας όταν, με ύφος επίσημο μετά το σερβίρισμα του πρωινού από τα χεράκια της, αναφέρθηκε σ' ένα «πρόγραμμα με δράσεις»που κάλυπτε τις ημέρες που θα μέναμε ακόμα εκεί.

Αυτό το κορίτσι ήταν όλο εκπλήξεις. Δεν ήξερες τι θα σου ξεφουρνίσει από τη μια στιγμή στην άλλη. Ήταν μια ήρεμη δύναμη. Εκεί που δεν ξέραμε τι θα μας ξημέρωνε, ύστερα από δύο τόσο δυσάρεστα απρόοπτα και σχεδόν είχαμε χάσει την προοπτική να συνεχίσουμε διακοπές, να σου και παρουσιάζει «πρόγραμμα με δράσεις!» Δεν κρατήθηκα.

«Ε, δεν παίζεσαι με τίποτα!» της φώναξα.

«Τώρα το πήρες είδηση; Άργησες πολύ, αγάπη!» γέλασε. «Έτσι είμαι εγώ. Μετράω με σπιθαμές τη ζωή μου κάθε μέρα. Συγκεκριμένα, κάθε πρωί που ξυπνάω και κάθε βράδυ πριν πέσω για ύπνο. Κάθε αυγή ξαναγεννιέμαι από τις στάχτες μου».

«Ένα περιδέραιο από συμπτώσεις στο λαιμό της τύχης είναι η ζωή μας», της έκοψε τη φόρα η Λήδα.

«Ένα μακρύ κορδόνι από τυχαία συμβάντα κι απρόοπτα γεγονότα είναι οι μέρες και τα έργα των ανθρώπων», πετάχτηκε η Μυρτώ. «Αλλά, δεν είναι δικό μου. Κάπου το διάβασα τελευταία», εξηγήθηκε.

«Μια λεπτομέρεια ασήμαντη στο σύμπαν. Ένα τυχαίο περιστατικό στην περιπέτεια του βίου' που ξέκοψε από κάποιο γαλαξία. Δεν ισχυρίζομαι πως είναι δικό μου. Το ψάρεψα τελευταία σε μια ποιητική συλλογή. Μαζί θηρεύαμε ποιητικές εκφράσεις για να κάνουμε εντύπωση στους συμμαθητές μας, στον Κίμωνα και στον Τιμόθεο που παρίσταναν τους ποιητές με άνοστες κορόνες», τη σκούντησε με τον αγκώνα της η Λήδα.

«Το τυχαίο και το απρόσμενο είναι ρυθμιστές της ζωής μας», εκτόξευσε μια θανατερή ρουκέτα, επιτέλους, ο Τέλης.

«Χα! Μίλησε το αμίλητο νερό!» τον ειρωνεύτηκε η Μυρτώ.

«Κι όμως, αγαπημένη μου ξαδέρφη, όλοι μιλάμε για *τύχη*, ευχόμαστε '*καλή τύχη*', όλα τα εναποθέτουμε στη *θεά τύχη*!» της χαμογέλασε καλοσυνάτα εκείνος.

«Όπως τυχαία προέκυψε πρόσφατα η εξέλιξη των γεγονότων. Πόσα συνέβησαν σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Ξεκινήσαμε οκτώ συν τη Θάλεια εννιά και μείναμε οι έξινα κάνουμε φιλοσοφική ανατομία των γεγονότων φλυαρώντας άσκοπα. Το θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει σοβαρά τώρα είναι τι θα κάνουμε από σήμερα και πέρα. Θα παρατήσουμε τις διακοπές και θα γυρίσουμε στα σπίτια μας ή θα συνεχίσουμε ακολουθώντας το πρόγραμμα της Θάλειας σαν να μην συμβαίνει τίποτα», είπε ο Χάρης.

«Όπως και να είναι, σήμερα, φίλοι μου αγαπημένοι, ξημέρωσε μια καινούρια μέρα για όλο τον κόσμο και για μας»,παρενέβη η Θάλεια. «Και μη βιάζεστε να βγάλετε συμπεράσματα και να πάρετε αποφάσεις στην τύχη. Είμαι κι εγώ εδώ και είμαι υπεύθυνη γιατί ήταν δική μου πρόταση και επιλογή να έρθετε εδώ. Λοιπόν, δεν χάθηκε τίποτα ακό...»,

Αλλά δεν πρόφτασε να ολοκληρώσει τη φράση. Από το πουθενά εμφανίστηκαν δυο νεαροί, πήραν από μια καρέκλα και κάθισαν «σαν στο σπίτι τους» πίσω από τη Θάλεια. Εκείνη, στην αρχή προσποιήθηκε την αδιάφορη, όμως για πολύ λίγο, μερικά δευτερόλεπτα μόνο. Ύστερα, γύρισε απότομα στους νεαρούς.

«Ω! καλώς τα μου τα παιδιά! Γιατί καθίσατε πίσω μου, λεβέντες; Ελάτε να σας συστήσω στους φιλοξενούμενούς μας: Ο αδερφός μου, ο Δημήτρης, «διαχείριση επιχειρήσεων» κι ο ξάδερφός μας, ο Σπύρος, «Δημόσιες σχέσεις, πτυχιούχοι και με μάστερ, άρτι, δηλαδή μόλις χθες, αφιχθέντες εξ Αθηνών να αναλάβουν την οικογενειακή επιχείρηση». Και δείχνοντας τους Αιγινήτες: Από δω, οι αδερφές Λητώ και Μυρτώ, τα ξαδέρφια μας, ο Χάρης τριτοετής φοιτητής ιατρικής και ο Τέλης, φοιτητής πληροφορικής. Κι εκείνος εκεί ο σιωπηλός νεαρός, είναι ο Ιπποκράτης, ξάδερφος των κοριτσιών και φίλος μου, ομοϊδεάτης, ας πούμε, έχομε κοινά διαφέροντα».

Ακούοντας την τελευταία της φράση, πετάχτηκα σαν αγουροξυπνημένος.

«Σοβαρά μιλάς; Δεν θα ασχοληθείς εσύ με την επιχείρηση;» ρώτησα.

«Φυσικά, όχι. Θα συνεχίσω τις σπουδές μου. Πλάκα σας έκανα για να φαιδρύνω το τοπίο και να αλλάξει λίγο το μουντό κλίμα. Προς το παρόν τουλάχιστο, τα δυο αγόρια, οι πτυχιούχοι μας, θα λειτουργήσουν τον ξενώνα πειραματικά ίσαμε την άνοιξη βελτιώνοντας τις ελλείψεις. Και το ερχόμενο καλοκαίρι, η πανσιόν θα δέχεται κανονικά πελάτες, όπως κάθε μικρή ξενοδοχειακή μονάδα εδώ. Στα νησιά μόνο το καλοκαίρι πάνε καλά οι δουλειές».

«Α, μάλιστα, έτσι μάλιστα!» έκανα ανακουφισμένος.

«Με φαντάστηκες, μήπως, σε ρόλο διαχειρίστριας της επιχείρησης;» γέλασε.

«Άστο τι φαντάστηκα εγώ, σημασία έχει πως υπάρχει προοπτική...» ψέλλισα.

«Υπάρχει προοπτική για ποιο πράγμα;» ρώτησε, προσποιούμενη τάχα πως δεν κατάλαβε τι εννοούσα.

«Τίποτα σημαντικό. Για κάτι δικό μου πρόκειται», της απάντησα αδιάφορα.

Όμως η Θάλεια έμεινε στο «επομένως», ίσαμε που αποχαιρετιστήκαμε στην προκυμαία.

«Επομένως υπάρχει προοπτική», μου πέταξε με νόημα.

Ήταν η τελευταία φράση που πρόφεραν τα χείλη της μαζί με το στερνό φιλί διαρκείας και το ατελείωτο αποχαιρετιστήριο σφιχταγκάλιασμά μας λίγες μέρες μετά κατά την αναχώρησή μας από την Πάρο.

Επομένως υπήρχε προοπτική για μας τους δυο. Ήμουνα κολλημένος μαζί της κι ας μην ήθελα να το παραδεχτώ. Η Θάλεια ήταν και είναι μια αξιόλογη κοπέλα. Ολοκληρωμένος χαρακτήρας. Όσο ανάστημα της λείπει, δεν είναι πάνω από 1,55 εκ. το ύψος της, το αναπληρώνει και το ξεπερνάει με την εξυπνάδα και την ευστροφία του μυαλού της. Είναι υπέροχη, είναι μοναδική. Για τα μέτρα και την κρίση μου, τουλάχιστο. Κι από μακριά που τη φέρνω τώρα στο νου μου, δεν βρίσκω άλλη που να μπορεί να σταθεί πλάι της επάξια, εκτός ίσως από τη Μαρίνα της Νισύρου. Δεν είμαι μπερδεμένος, κρατάω απλώς μια μικρή επιφύλαξη.

Δεν είμαι, δεν θέλω να είμαι, προκατειλημμένος με τις γυναίκες, απλά μπορώ να αξιολογώ την κάθε μια ανάλογα με τα προσόντα και τα ελαττώματα ή τις ελλείψεις και τις αδυναμίες της. Και σε σχέση με τις δικές μου επιλογές και προτιμήσεις.

Ο Δημήτρης κι ο Σπύρος ήρθαν σαν να τους έφερε κάποιος «από μηχανής θεός» για να δώσουν λύση στα προβλήματα που μας είχε δημιουργήσει η ξαφνική απουσία της Μαντώς και των διδύμων. Όχι ακριβώς εκείνοι, αλλά η απαλλαγή της Θάλειας από τη διαχείριση της νεοσύστατης οικογενειακής ξενοδοχειακής τους μονάδας και η πλήρης απασχόλησή της με την ομάδα.

Τι δεν έκανε αυτό το καταπληκτικό κορίτσι τις λίγες, τρεις μετρημένες μέρες που μείναμε οι υπόλοιποι στην Πάρο, για να καλύψει τα κενά και τις ...μεγάλες απουσίες! Ακόμα και να ξαναφέρει πίσω τη Μαντώ με τις δίδυμες ήθελε, αλλά αυτό, εκ των πραγμάτων ήταν ανέφικτο. Το πένθος των κοριτσιών δεν περνούσε από τη μια στιγμή στην άλλη. Έπειτα, στα νησιά αυτό κρατάει πολύ και για τυπικούς λόγους. Χάθηκε ο παππούς τους, μια πολύτιμη και πολυαγαπημένη ζωή, ένας καπετάνιος που μια ολόκληρη ζωή σαράντα χρόνων, όργωνε θάλασσες και ωκεανούς, ο στυλοβάτης όχι μόνο της δικής του οικογένειας, αλλά και στενών συγγενών του. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και λόγο, όλοι στις μικρές κοινωνίες δέχονται το ίδιο τη χαρά και τον πόνο, βιώνουν όλοι μαζί το πένθος, μπορεί τυπικά, αλλά συμβαίνει. Πώς να σηκώνονταν και να γύριζαν στις διακοπές οι εγγονές του παππού την άλλη μέρα μετά το ξόδι;

Ο πρότερος ενθουσιασμός είχε δώσει τη θέση του στη βαρεμάρα, ο χρόνος των διακοπών τελείωνε και δεν υπήρχαν περιθώρια για μεγάλα σχέδια. Το μεγαλόπνοο πρόγραμμα της Θάλειας σε καμιά περίπτωση δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί εξολοκλήρου. Περιορίστηκε στα πιο προσβάσιμα και με πολλά «κρατούμενα» για το άλλο καλοκαίρι και αν...

Έγινε, ωστόσο, κάτι άλλο που τώρα, με τη λίγη πείρα που έχω αποκτήσει, το θεωρώ σημαντικό. Συνδέθηκαν με δυνατή φιλία οι ξαδέρφες μου με τους κυρίους που ανάλαβαν την οικογενειακή επιχείρηση της Θάλειας. Μια φιλία που κρατάει ακόμα, που δημιούργησε δίαυλο ανάμεσα στα δυο νησιά και καθόρισε τον τόπο διακοπών για τις ξαδέρφες μου ίσαμε τώρα που γράφονται τούτες οι γραμμές. Η Λήδα και η Μυρτώ, βρήκαν δουλειά για τα καλοκαίρια στην Πανσιόν *ΘΑΛΕΙΑ*. Κάθε καλοκαίρι το περνούν δουλεύοντας εκεί για να καλύπτουν μόνες τους τα έξοδα των σπουδών τους. Δεν είναι δα και τυχαίο που επέλεξαν να ακολουθήσουν ανάλογες ανώτερες σπουδές: «*ξενοδοχειακές επιχειρήσεις*» η Λητώ και «*τουριστικά επαγγέλματα*» η Μυρτώ».

Όσο για τον Τέλη, εκείνος σίγουρα έμεινε διχασμένος ανάμεσα στις δίδυμες. Η κατάσταση ίσως ξεκαθαρίσει αργότερα. Μπορεί να βρεθούν και οι τρεις στον ίδιο χώρο δουλειάς. Οι δίδυμες «πάνε πακέτο», όπως συμβαίνει συνήθως με τα γνήσια δίδυμα, σπάνια χωρίζουν. Ίσαμε τότε, ωστόσο, μεσολαβεί μεγάλο διάστημα. Υπάρχει τεράστιο επικοινωνιακό κενό, χωρίς καμιά ουσιαστική επικοινωνία. Αραιά και πού αλλάζουμε καμιά κάρτα με ευχές σε ονομαστική εορτή, κανένα τηλεφώνημα.

Λίγος καιρός έχει περάσει και χαθήκαμε, μας έχει απορροφήσει όλους το καθήκον, το ατελείωτο διάβασμα, η ρουτίνα της καθημερινής ενασχόλησης, σχολείο, φροντιστήρια, άντε να τελειώνουμε καμιά φορά με

τις σπουδές, ποιες προοπτικές ανοίγονταν μπροστά μας. Χάσαμε τον μπούσουλα. Χρόνος και σχέδιαγια φιλίες και διακοπές δεν υπάρχει.

Οι διακοπές με τα ωραία, τα φαιδρά και τα παρατράγουδα είναι πια παρελθόν και είμαι έτοιμος να ριχτώ με τα μούτρα στο διάβασμα των μαθημάτων της τρίτης Λυκείου, να κάνω εντατικά φροντιστήριο για τις επικείμενες Πανελλαδικές ή όπως αλλιώς τις λένε κάθε φορά τις εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο, κάνω έναν σύντομο απολογισμό. Φέρνω στο νου μου τις επεισοδιακές διακοπές με νοσταλγία. Κι αυτό μου δημιουργεί ένα περίεργο συναίσθημα, ένα είδος χαρμολύπης

Για ένα μικρό διάστημα, με όλες τις αλλαγές που είχαν συμβεί στη ζωή μου κατά τις ανέμελες περιπλανήσεις των διακοπών, είχαν συσσωρευτεί τόσα πράγματα, γεγονότα και πρόσωπα στη ζωή μου. Ξαναζούσα με τη φαντασία μου τα περασμένα και σταματούσα να περιεργάζομαι τα πρόσωπα που με είχαν προβληματίσει ή συγκινήσει: Τη Θάλεια, πρώτη και καλύτερη, την Ινώ και την Ίω, τη Μαρίνα από τη Νίσυρο, τον Τέλη και τον Χάρη.

Για τις ξαδέρφες μου, δεν το συζητώ. Είναι ξαδέρφες μου, αίμα μου. Όμως η Θάλεια και η Μαρίνα, διεκδικούσαν η κάθε μια για τον εαυτό της την προτίμησή μου. Και πότε κυριαρχούσε η μία, πότε η άλλη. Η Θάλεια μου φαινόταν πολύ δυναμική για τα δικά μου προσόντα, με ξεπερνούσε, έτσι νόμιζα. Και δεν ήθελα να τρέχω πίσω της ασθμαίνοντας να την φτάσω, να είμαι το αγαπημένο σκυλάκι της. Περισσότερες πιθανότητες από μακριά και με τις επιλεκτικές επιλογές της μνήμης, συγκέντρωνε η Μαρίνα. Δεν ξέρω αν ήταν το όνομα, η ομορφιά ή τα διαφέροντά της, που ήταν ίδια με τα δικά μου.

«Το μέλλον θα δείξει!» είπα τέλος και ρίχτηκα με τα μούτρα στο διάβασμα. Όφειλα να αποδείξω σε όλους ότι αξίζω, ότι μπορώ να γίνω, όχι πια λαογράφος, αρκούσε μια λαογράφος στην οικογένεια, αλλά αρχαιολόγος. Αυτό μου προέκυψε ως ζητούμενο ως μελλοντική επιδίωξη, όταν είδα στο Εθνολογικό Αρχαιολογικό Μουσείο τα ανασκαφικά ευρήματα της Θήρας. Άνοιξαν, κυριολεκτικά, τα μάτια μου. Απλώθηκε μπροστά μου ένα τεράστιο πεδίο δράσης και εξερεύνησης. Και με την οίηση που είχα στην παντοδυναμία της προχωρημένης κατακτητικής εφηβείας νόμιζα πως ήμουν ικανός να καταβροχθίσω τη γνώση και να κατατροπώσω τον κόσμο με τις δικές μου αρχαιολογικές ανασκαφικές αποκαλύψεις και ανακαλύψεις που εκ των προτέρων θεωρούσα ιδιαζόντως ενδιαφέρουσες.

Οι παραστάσεις από τον ιδιωτικό βίο και την καθημερινότητα των Θηρασίων, όπως είναι αποτυπωμένες στις καλά συντηρημένες και διατηρημένες θαυμάσιες τοιχογραφίες αρχοντικών που έχουν μεταφερθεί και αποκατασταθεί σε φυσική κατάσταση στο Αρχαιολογικό Μουσείο, όπως και τ' απολιθωμένα τρόφιμα, ποτά και δημητριακά, μαρτυρούν πολλά για τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού στα αρχαία χρόνια, αλλά και για τη χλωρίδα και την πανίδα.

Από ντοκιμαντέρ που παρουσιάζει συχνά η τηλεόραση, έχω υπόψη μου αρκετά ανασκαφικά αρχαιολογικά ευρήματα, όπως π.χ. τις

χαρακτηριστικές μονταρισμένες σκηνές από τη ζωή των κατοίκων της Πομπηίας, που καταπλακώθηκαν από τη λάβα του Βεζούβιου, σχετικά πρόσφατα. Είναι συγκλονιστικό να βλέπεις απολιθωμένα αντικείμενα καθημερινής χρήσης, αγκαλιασμένα ερωτικά σώματα που η πύρινη λαίλαπα τα πέρασε έτσι στη διατηρητέα αιωνιότητα, στην αιωνιότητα των μουσείων.

Η φαεινή ιδέα ότι μια μέρα θα είμαι αρχαιολόγος και θα κάνω ανασκαφές σε αρχαιολογικούς χώρους, έκανε τη φαντασία μου να οργιάζει. Φανταζόμουν τον εαυτό μου επικεφαλής ανασκαφικής ομάδας με εργάτες, βοηθούς, συντηρητές αρχαιοτήτων, τσαπιά φτυάρια, κόσκινα, σκουπάκια, πινέλα. Με έβλεπα να πρυτανεύω στον χώρο εργασίας με φωτορεπόρτερ γύρω μου, Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους έτοιμους να αρπάξουν και να μεταδώσουν πρώτοι την είδηση, τηλεοράσεις, στημένα συνεργεία από πάνω να καταγράφουν λεπτομερώς και να μεταδίδουν μεγεθυντικά τις ανασκαφικές επιτυχίες. Ζούσα με την καλπάζουσα φαντασία μου την παγκόσμια αναγνώριση και την καταξίωση. Αυτή μου η επιλογή είχε πολύ υλικό για όνειρα.

Όλα μού είχαν έρθει βολικά. Πέρασα εκεί που ήθελα, στο Ιστορικό Αρχαιολογικό της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μάλιστα με υποτροφία! Αυτό έκανε περήφανους τους γονείς μου κι εγώ το χάρηκα όσο δεν περίμενα. Οι κόποι μου δεν πήγαν στράφι. Είχα ρίξει του κόσμου το διάβασμα. Είχα ξεπεράσει τα όριά μου. Αλλά κέρδισα το στοίχημα που είχα βάλει με τον εαυτό μου. Δεν ήμουν τόσο καλός μαθητής, ίσαμε την τελευταία τάξη του λυκείου, ώστε να διεκδικώ πρωτεία, αλλά στην Τρίτη Λυκείου «τα έδωσα όλα!». Έσκισα. Απόρησα κι εγώ με τον εαυτό μου.

«Είδες τι μπορείς να πετύχεις με την επιμονή και την ουσιαστική προσπάθεια;» είπα στον εαυτό μου.

Αλλά δεν ξιπάστηκα. Ίσα ίσα! Αντιμετώπισα την επιτυχία πολύ συγκρατημένα. Η πρωτιά ήταν επιτυχία μιας στιγμής, μιας ευνοϊκής συγκυρίας. Δεν σήμαινε ότι στη ζωή θα μου έρχονταν όλα έτσι. Δεν ξέρω γιατί, ένιωθα μια ενοχή. Σαν να έκλεψα από κάποιον άλλο την πρωτιά που το άξιζε περισσότερο. Δεν ξέρω.

Ωστόσο, η επιτυχία και η πρωτιά ήταν η πρώτη έκπληξη. Η δεύτερη ότι περάσαμε όλοι της παρέας στο Πανεπιστήμιο,η τρίτη και η «φαρμακερή» ήταν να βρεθούμε σε διαφορετικές σχολές και σκορπισμένοι μακριά ο καθένας από τους άλλους. Η Θάλεια στο Παιδαγωγικό, αλλά στην Κρήτη, η Μαρίνα στην Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, αλλά στη Θεσσαλονίκη. Από τους άλλους, η Ίω με την Ινώ πέρασαν «πακέτο» στο Ιόνιο πανεπιστήμιο, στην Κέρκυρα. Η Λήδα και η Μυρτώ, Διοίκηση Επιχειρήσεων» και «Τουριστικά επαγγέλματα», στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Ρόδο. Εμένα η πρωτιά με καθήλωσε στο φιλολογικό του Καποδιστριακού στην Αθήνα. Η χαρά της μάνας μου. Η επιτυχία όλων ήταν το πλέον ευχάριστο γεγονός, αλλά μας χώρισε, μας πέταξε άλλον εδώ κι άλλον εκεί. «σαν του λαγού τα παιδιά».

Έτσι από τη μια τα πράγματα ήρθαν βολικά για όλους. Ήμασταν απόλυτα ικανοποιημένοι και φοιτητές πανεπιστημίου. Η επιτυχία είναι κατάκτηση, αδιάφορο που θα βρεθείς. Από την άλλη οι κρίκοι της αλυσίδας έσπασαν. Έτσι κι αλλιώς χωρίσαμε. Στην αρχή, είχαμε καθημερινή επικοινωνία ηλεκτρονικά. Έτσι κύλησε όλος ο πρώτος χρόνος. Ύστερα, αραιώσαμε, δεν είχαμε τι να πούμε, τα κοινά θέματα που συζητούσαμε δεν είχαν πια ενδιαφέρον, τελείωσαν ή αντικαταστάθηκαν από άλλα που δημιούργησε για τον καθένα μας η καινούρια πραγματικότητα. Με τους περισσότερους τελειώσαμε, αναπάντεχα, έτσι όπως αναπάντεχα βρεθήκαμε. Οι περιστασιακές φιλίες δεν διαρκούν πολύ. Ακόμα κι εμείς τα πρώτα ξαδέρφια δεν επικοινωνούσαμε συχνά. ό,τι μας συνέδεε στις διακοπές ίσαμε που χωρίσαμε, έμεινε στην Πάρο, στις Λεύκες και στην Πανσιόν Θάλεια.

Και ξαφνικά, εκεί που όλα είχαν μπει σε μια σειρά...

Δ
Τρία χρόνια μετά

Και ξαφνικά, τρία χρόνια μετά έσκασε το κανόνι στο δικό μου γραφείο. Η οβίδα ήρθε κι έσκασε στη δική μου οθόνη με το που άνοιξα τον υπολογιστή μου. Και με την υπογραφή της Μαντώς. Μάλιστα. Όπως το βλέπετε:

«Αγαπημένε μου Ιπποκράτη, είσαι ο πρώτος που το μαθαίνεις. Ο Χάρης κι εγώ αποφασίσαμε να είμαστε μαζί. Αρραβωνιαστήκαμε ανεπίσημα οι δυο μας. Ο Χάρης τελείωσε τις σπουδές του και κάνει το '*αγροτικό*' του στην Κω. Εσύ, βέβαια, το είχες καταλάβει από τότε στην Πάρο. Έτσι δεν είναι; Γι' αυτό ήθελα να το μάθεις πρώτος κι από μένα. Μόνο εσύ το ξέρεις, προς το παρόν. Θα θέλαμε να το κρατήσουμε μυστικό από τους άλλους, για μας, αλλά αυτό είναι αδύνατο. Ειδικά στην επαρχία. Σ' αγαπώ πολύ, μέλλοντα συνάδελφε, όπως πάντα! Μαντώ».

Αυτή κι αν δεν ήταν είδηση, άγγελμα που σπάει κόκαλα και λιώνει ευαίσθητες καρδιές. Αναπάντεχη για μερικούς, αναμενόμενη γι' άλλους, συγκλονιστική είδηση.

Έμεινα ξερός μπροστά στην οθόνη λες και δεν το περίμενα. Η αντίδρασή μου, κρίνω εκ των υστέρων, ήταν εντελώς αδικαιολόγητη γιατί το ευχόμουνα με όλη μου την καρδιά να γίνει κάτι σοβαρό μεταξύ τους, για να ησυχάσει και η γιαγιά μας. Είχα θολώσει. Με αναστάτωσε.

Απορούσα πότε, πώς πρόλαβαν να τα κανονίσουν τόσο γρήγορα κι από μακριά ή, μήπως η απόσταση έπαψε να έχει σημασία για την αγαπημένη μου ξαδέρφη και τον Χάρη; Δεν είχα καν προσέξει στο μήνυμα ότι ο Χάρης έκανε το '*αγροτικό*' του στην Κω. Ευτυχώς ήμουν ο πρώτος που το μάθαινα, διαφορετικά δεν ξέρω τι θα της έκανα, αν το μάθαινα από τρίτους. Θα τη δάγκωνα την αγαπημένη μου ξαδέρφη, θα της έψελνα τον «εξάψαλμο»,δεν θα της ξαναμιλούσα, θα... και δεν θα...

Είναι αδύνατο να προσδιορίσω τώρα πόσα «θα...» πόσα «δεν θα...» και πόσες ακαταμάχητες σκέψεις για αντίποινα είχαν περάσει από το μυαλό μου με το που διάβασα στην οθόνη τους αιφνιδιαστικούς αρραβώνες της Μαντώς με τον Χάρη. Τόσο πολύ είχα θυμώσει.

«Ακούς εκεί να είναι τετελεσμένο γεγονός κι εγώ να μην πάρω είδηση; Εγώ που τους έβλεπα μαζί κι ευχόμουνα να είναι για πάντα μαζί; Ήταν τόσο ταιριασμένοι, τέλειο ζευγάρι! Γιατί να το μάθω από την οθόνη;» φώναξα.

Αντί να χαρώ, θύμωσα. Ζήλεψα. Ξέρω κι εγώ τι έκανα τότε; Και μια πίκρα μου κάθισε εδώ στο λαιμό σαν ακατέβατη μπουκιά. Ήταν η πρώτη μου – γενναία θα την έλεγες; – αντίδραση. Ήμουνα έτοιμος να αρχίσω να σπάω ποτήρια, πιάτα, σαν τους μανιακούς θαμώνες των νυχτερινών κέντρων που πάνω στο τσακίρ κέφι πετάνε πιάτα στο πάλκο και σακατεύουν τα γυμνά πόδια των καλλίγραμμων αοιδών. Ευτυχώς, δεν υπήρχε στο δωμάτιό μου τίποτα που να σπάει και να κάνει θόρυβο για να εκτονώσω τον θυμό και την αγανάκτησή μου.

Υπερβολή; Ίσως. Ως αρκετά μετριόφρων και ολιγαρκής εγώ, ένας Ιπποκράτης (!), ίσαμε τότε πίστευα πως μέσα σε όλο τον μικρό και τον μεγάλο κόσμο δεν υπάρχει άλλος που να αγαπάει με πάθος την ξαδέρφη μου, πως κατείχα, δικαιωματικά, την πρώτη θέση στην καρδιά της και δεν χωρούσε δεύτερος. Ήμουν Ο αγαπημένος πρώτος ξάδερφος της ξαδέρφης μου! Δεν είχα υπολογίσει έναν άλλο παίκτη, έναν πολύ ισχυρό παράγοντα, μοναδικό κι ακατανίκητο αντίπαλο, τον έρωτα!

«Ακούς εκεί, ο κοντοπίθαρος, ο Χάρης, αρραβωνιαστικός της Μαντώς, της δικής ΜΟΥ ξαδέρφης! Θα τον καρυδώσω τον...Κρίμα στο όνομα!» τσίριξα.

Η φωνή μου τρόμαξε τη μάνα μου. Έτρεξε πανικόβλητη στο δωμάτιό μου.

«Έλεος με τις τρέλες σου! Είσαι ολόκληρος άντρας πια, κοντεύεις να τελειώσεις πανεπιστήμιο. Δεν θα μεγαλώσεις ποτέ;» ψέλλισε.

Ακούοντάς την να μουρμουράει απογοητευμένη, έπεσα ξερός από τα γέλια σε μια καρέκλα. Κι αντί να της εξηγήσω, της έδειξα το αγγελτήριο στην οθόνη.

«Ιδού: 'Το χρονικό ενός προαναγγελθέντος γάμου!» της είπα.

Και δάγκωσα τη γλώσσα μου. «Θανάτου» πήγα να πω, υπό το κράτος του θυμού μου, μιμούμενος τον Μάρκες.

Η μάνα μου ακούμπησε στον τοίχο κι άρχισε κι εκείνη να γελάει νευρικά. Ύστερα, σοβαρεύτηκε, ήρθε κοντά μου, με χάιδεψε τρυφερά, με έκανε μια μεγάλη, ζεστή αγκαλιά και με φίλησε, όπως όταν ήμουν μικρό παιδί.

«Εφηβική τρέλα, έχει αδυναμία το αγόρι μου στην ξαδέρφη... Θα του περάσει!» την άκουσα να μουρμουράει φεύγοντας.

Τα έχασα. Ντράπηκα. Έκρυψα το πρόσωπό μου με τις παλάμες μου. Αυτό ήταν. Έχω αδυναμία στην ξαδέρφη μου, ομολογώ. Εγώ τη θαύμαζα και τη θαυμάζω τη Μαντώ. Την αγαπάω τεράστια! Αλλά να μου την αρραβωνιαστεί ο Κοντορεβιθούλης κι αύριο, μεθαύριο να την παντρευτεί, ποιος, ο Χάρης, αυτός ο Κοντοστούπης την πιο όμορφη ξαδέρφη μου; Την άριστη λαογράφο. Πάει πολύ...» ψέλλισα.

Και βγήκα στο μπαλκόνι να πάρω αέρα. Και να σκεφτώ, να προσδιορίσω τις σχέσεις μου με την ξαδέρφη. Όπως και με τις άλλες ξαδέρφες μου, τη Λήδα και τη Μυρτώ. Και με τη Θάλεια και τη Μαρίνα. Να καταλήξω κάπου. Η Μαντώ όμως είναι η μεγάλη μου αγάπη, μία και μοναδική. Σημαίνει πολλά. Τα έβαλα πάλι με τον Χάρη.

«Α, τον τυχεράκια, τον Κοντοπίθαρο, τον Κοντοστούπη, τον τρελογιατρό! Την έφησε με τα κολπάκια του. Άμα τον συναντήσω θα του δώσω μια μπουνιά κι όπου τον πάρει ο... Χάρος, που θα δει τον ουρανό σφοντύλι. Πού θα μου πάει, δεν θα τον ξεμοναχιάσω κάπου! Όμως εγώ τους καμάρωνα στην Πάρο έτσι που είχαν ταιριάξει. Γιατί μου κακοφαινόταν τώρα;» αναρωτήθηκα.

Άνοιξα τις παλάμες κι έδωσα με τα δέκα δυο γενναία φάσκελα στον εαυτό μου:

«Να πάρε τα, ανόητε ζηλιαρόγατε, που δεν σου αρέσει ο Χάρης. Μια χαρά άνθρωπος είναι, κύριος με τα όλα του, γιατρός. Και την αγαπάει», μουρμούρισα.

Μπήκα, έκλεισα με προσοχή την πόρτα πίσω μου και πήγα στο γραφείο μου με το βλέμμα προσηλωμένο στο φρεσκογυαλισμένο παρκέ, χωρίς να κοιτάω μπροστά μου. Προς μεγάλη μου έκπληξη, έπεσα πάνω στη μάνα μου που ήταν μπροστά στον υπολογιστή μου. Πήρε το βλέμμα μου στα πεταχτά:

«Κοριτσάκι μου, μας έδωσες πολύ μεγάλη χαρά! Θερμά συγχαρητήρια! Ο...»

«Επ, τι κάνεις εκεί;» της έκοψα τη φόρα. «Τι δουλειά έχεις στο γραφείο μου; Γιατί ανακατεύεσαι στις δουλειές μου!» διαμαρτυρήθηκα.

Και την άρπαξα από τον ώμο. Η μάνα μου άφησε ν' ανθίσει ένα αμυδρό γελάκι στα χείλη της που γλύκανε περισσότερο από όσο συνήθως το πρόσωπό της. Δεν αντέδρασε καθόλου. Σηκώθηκε από την καρέκλα του γραφείου μου, έστρεψε ήρεμα προς την έξοδο αφήνοντας μισοτελειωμένη τη φράση, χαμογέλασε αινιγματικά και πριν βγει από το δωμάτιο μου εκτόξευσε ένα αιχμηρό, αλλά πολύ τρυφερό:

«Και στα... δικά σας!» με ειρωνική, όπως νόμισα, χροιά στη φωνή της.

Έμεινα στήλη άλατος με τα χέρια στην πλάτη της καρέκλας μου και το κεφάλι γυρισμένο προς την πόρτα παρατηρώντας την που απομακρυνόταν με αργό, σταθερό, σίγουρο βήμα ωσότου βγήκε από το δωμάτιό μου.

Αναρωτιέμαι ακόμα γιατί μου έδωσε τέτοια ευχή η μάνα μου, ενώ δεν είχα τελειώσει ακόμα τις σπουδές μου, και γιατί χρησιμοποίησε πληθυντικό αριθμό. Ήξερε κάτι που δεν ήξερα; Ή βιαζόταν να με δει γαμπρό με φράκο και παπιγιόν; Το πιθανότερο, να είχε γίνει λαθραναγνώστης όσων γράφω στον υπολογιστή μου και να ξέρει όλα όσα με απασχολούν και γράφω εκεί. Άραγε, ποια από τις δυο τρεις που αναφέρω εκεί να προτιμάει; Μπορεί και καμία. Ίσως έχει κάποια δική της προτίμηση. Ίσως να με ήθελε πάντα μικρό και του χεριού της. Υπήρχε γόνιμο έδαφος για πολλά σενάρια. Άβυσσος η ψυχή του ανθρώπου.

Άβυσσος και η δική μου, επίσης. Άσχετα αν άργησα να το συνειδητοποιήσω. Είμαι δειλός. Κι ας κάνω τον προχωρημένο και τον δυναμικό. Η καρδούλα μου το ξέρει πόσο δέος με διακατείχε κάθε φορά που βρισκόμουν σε απόσταση αναπνοής από τη Θάλεια όταν την πρωτογνώρισα στην Αίγινα. Έκανα τον γενναίο και τον κατακτητή αλλά από μέσα μου έτρεμα μην φάω καμιά ζεματιστή χυλόπιτα από τη μικροσκοπική ξαδέρφη των Αιγινητών. Ή τότε που μου εξηγούσε η Μαρίνα τα σχετικά με τον κρατήρα του ηφαιστείου στη Νίσυρο και μερικές φορές κολλούσε πάνω μου σαν βδέλλα για να μην βουλιάξει, τάχα, σε καμιά τρύπα από εκείνες που ξεφυσούσαν αέρια και μύριζαν θειάφι. Τι πλάσμα ήταν εκείνο το κορίτσι με τα γαλαζοπράσινα μάτια

Ήμουνα και λιγούρης, ο φουκαράκος, αλλά δεν ήθελα και δεν μπορούσα να το δείχνω. Δεν ήθελα και να κάνω τον άντρα με το ζόρι. Επέλεγα«να ζω φυσιολογικά» την εποποιία της προχωρημένης έστω, εφηβικής μου ηλικίας, σύμφωνα πάντα με τα «θέλω» και τα «πιστεύω» των γονιών μου.

Είναι αλήθεια πως το στενό οικογενειακό περιβάλλον μού έχει δώσει αυτήν ανατροφή. Και με έχει πείσει να μην βιάζομαι.

«Μεγάλος θα γίνεις, αλλά παιδί και έφηβος δεν πρόκειται να ξαναγίνεις», έλεγαν τάχα αδιάφορα για να το ακούω και να το εμπεδώνω εγώ.

Και το εμπέδωσα, φως φανάρι, στο έπακρο. Μεγάλωσα με τα«πρέπει» και τα «δεν πρέπει» τους, με γέμισαν αναστολές και φοβίες που δεν ξεπερνιούνται εύκολα. Να μην μπορώ ακόμα να κάνω εγώ το πρώτο βήμα για μια σχέση. Να μην με θεωρώ ικανό, αλλά να με βρίσκω ανέτοιμο και να καταντάω δειλός και αναποφάσιστος. Να μην τολμώ και να μην είμαι σε θέση να κάνω τη σωστή επιλογή.

«Δεν είναι και άσχημο να τις έχεις όλες δικές σου στη σκέψη, να είσαι Εμίρης στο μυαλό σου!» σκέφτομαι καμιά φορά ο... κακομοίρης και γελάω με τον εαυτό μου. «Ηλίθιε», μου λέω, «εσύ δεν έχεις το θάρρος να πλησιάσεις εύκολα μία και τις θέλεις όλες δικές σου, τρομάρα σου!».

Τελικά στέκομαι στις δύο: Η μικροσκοπική Θάλεια είναι υπέροχη, αλλά και η θεά Μαρίνα του ηφαιστείου με τα γαλαζοπράσινα μάτια καταπληκτική, ακαταμάχητη η «κακάσχημη!»

Πέντε χρόνια μετά

Είχαν περάσει πέντε ολόκληρα χρόνια από το καλοκαίρι των επεισοδιακών διακοπών που γυρίζαμε στα νησιά του Αρχιπελάγους ένα τσούρμο ξαδέρφια οιονεί ***περιοδεύων θίασος***. Πέντε χρόνια μετά, ωστόσο, όταν ετοίμαζα τις βαλίτσες μου για το εξωτερικό, το μόνο άτομο που πρόβαλε από το πουθενά, έτσι νόμιζα, και θρονιάστηκε στη μνήμη μου, ήταν η «κακάσχημη» Μαρίνα του Ηφαιστείου, ένα πλάσμα χαρισματικό με γαλαζοπράσινα μάτια.

Εκείνο το πλάσμα το υπέροχο ξαναβρέθηκε ξαφνικά στο δρόμο μου σε μια οριακή στιγμή της ζωής και της καριέρας μου, προφανώς, για να φέρει, προς στιγμήν, τα πάνω κάτω στα σχέδιά μου και να καθορίσει το μέλλον και των δυο μας. Δεν μπορώ να το εξηγήσω αλλιώς. Εντελώς από το πουθενά, έπεσε κυριολεκτικά πάνω μου σαν ξεστρατισμένος από την πορεία του κομήτης. Μάλλον, σαν πεινασμένο, θεονήστικο αγρίμι. Για να λέω την αλήθεια, έτσι θα επιθυμούσα εγώ να είναι εκείνη τη συγκεκριμένη ώρα που ένιωθα μέσα μου φτώχεια και ολόγυρά μου γύμνια και μοναξιά, αποκομμένος ηθελημένα, και μακριά από το οικογενειακό περιβάλλον.

Ήμουν ολομόναχος στο αεροδρόμιο, δεν ήθελα να με συνοδέψουν οι γονείς μου για να αποφευχθούν οι συγκινήσεις και τα δάκρια των αποχαιρετισμών. Είχα αρχίσει να υποβάλλω τον εαυτό μου σε αναγκαστικές στερήσεις για άσκηση στην ακόμα αυστηρότερη «εγκράτεια» για μια δυναμική αντίσταση στους «πειρασμούς» και στα εμπόδια που ήταν επόμενο να συναντήσω σε μια ξένη χώρα πολύ διαφορετική από τη δική μας. .

Ταξίδευα αεροπορικώς για Λονδίνο να συνεχίσω ανώτερες σπουδές. Είχα ήδη κάνει μάστερ Αρχαιολογίας στην Ελλάδα και σκόπευα να συνεχίσω Ιστορία Τέχνης στο Λονδίνο, με τη σύμφωνη γνώμη της Μαντώς και του Χάρη, φυσικά. Εκείνοι εξακολουθούσαν να συζούν, προς δυσαρέσκεια, για να μην πω μεγάλη απογοήτευση σύσσωμου του συντηρητικού σογιού που περίμενε γάμους και, κυρίως, της γιαγιάς Αδαμαντίας που θα ήθελε σώνει και καλά να ντάντέψει και δισέγγονα και, γιατί όχι, και τρισέγγονα! Έχει τόση δύναμη, αγάπη και κουράγιο για ζωή.

Στεκόμουν στην ουρά περιμένοντας υπομονετικά τη σειρά μου ώσπου να φτάσω στον γκισέ, να δώσω τις αποσκευές και το εισιτήριό μου για έλεγχο στην υπάλληλο και να πάρω την κάρτα επιβίβασης στο σκάφος.

Αργούσε να τελειώσει το μαρτύριο της αναμονής κι αγωνιούσα να φτάσω στον έλεγχο εξαιτίας κάποιου κυρίου που είχε προβλήματα με τη διασταύρωση στοιχείων και λογομαχούσε με την υπάλληλο καθυστερώντας όλους. Αδημονώντας άρχισα να γυρίζω το κεφάλι μου διακριτικά και να κοιτάζω πότε δεξιά πότε αριστερά, προσπαθώντας να σκοτώσω την άβολη ώρα της αναμονής και να καλύψω το κενό που ένιωθα μέσα μου.

Κάποια φορά γύρισα και κοίταξα πίσω την ατέλειωτη ουρά που όσο περνούσε η ώρα μεγάλωνε. Τότε έγινε ό,τι δεν ήταν δυνατόν ούτε στη σφαίρα της φαντασίας να διανοηθώ πως υπήρχε περίπτωση να μου συμβεί.

Και όμως συνέβη σ' εμένα που δεν πίστευα στις συμπτώσεις και κυνηγούσα τις προκλήσεις βάζοντας σε δοκιμασία τις σωματικές και τις ψυχικές μου αντοχές. Συνέβη να τραβήξει την προσοχή μου μια άκρως εντυπωσιακή κυρία ψηλή, ντυμένη στα ασπρόμαυρα. Τα μεγάλα μαύρα γυαλιά έκαναν πιο όμορφο το λευκορόδινο πρόσωπό της και τα μακριά, ολόμαυρα σγουρά μαλλιά, χυμένα ατίθασα στους ώμους, ίσαμε τους αγκώνες έφταναν κι έκαναν εξόχως αισθητή την παρουσία της ανάμεσα στο ανώνυμο πλήθος. Μάλλον με πρόσεξε που την περιεργαζόμουν και νόμισα πως μου χαμογελούσε.

«Να είναι γνωστή; Αποκλείεται. Θα είναι κανένα επίδοξο μοντέλο που ψάχνει σπόνσορες και προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή του κοινού με την έντονη παρουσία της», σκέφτηκα.

Κι έστρεψα πάλι την προσοχή μου στον γκισέ. Είχα τόσες αναστολές και τέτοιο έλλειμμα αυτοεκτίμησης που δεν πίστευα πως ήταν δυνατό να πρόσεχε εμένα μια τόσο εντυπωσιακή γυναίκα. Εκείνη, ωστόσο, δεν είχε φαίνεται την ίδια άποψη. Βγήκε διακριτικά από την ουρά που σερνόταν πίσω μου, ήρθε και στάθηκε πλάι μου χαμογελαστή, έβγαλε τα τεράστια μαύρα γυαλιά κι έσκυψε προς το μέρος μου.

«Είσαι ο... Ιπποκράτης, θυμάσαι τότε στον *Πολυβότη*, έτσι δεν είναι;» ρώτησε χωρίς περιστροφές.

Με αιφνιδίασε.

«Εξαρτάται ποιον Ιπποκράτη εννοείτε, κυρία μου», της απάντησα, περισσότερο για να εκτονωθώ. Και να δείξω μπόι.

«Ωραία! Πολύ ωραία! Βεβαιώθηκα», είπε σιγά, «θα τα πούμε», συμπλήρωσε.

Και τρίβοντας τα ντελικάτα χέρια της απομακρύνθηκε φανερά ικανοποιημένη. Και ήμουν σίγουρος ότι θα ξαναμπήκε αθόρυβα στην ουρά και στο σημείο από όπου είχε ξεκόψει.

Στο μεταξύ, ήρθε η σειρά μου, πέρασα από τον έλεγχο και κατευθύνθηκα προς την αίθουσα αναμονής για επιβίβαση, χωρίς να γυρίσω να κοιτάξω πίσω μου. Το έκανα σκόπιμα για να μην δημιουργήσω προηγούμενο με την άγνωστη κυρία και της κάνω εύκολη τη συνάντηση που θεωρούσα παρά πάνω κι από βέβαιο πως θα συνέβαινε άμεσα. Εκείνη τη στιγμή δεν ήμουν σε θέση να ταυτίσω την εντυπωσιακή άγνωστη κυρία με καμιά γνωστή, αλλά σίγουρα κάτι αξεδιάλυτο μου θύμιζε η συγκρατημένη αυθορμησία και ο άμεσος τρόπος επαφής της μαζί μου.

Ίσαμε που επιβιβάστηκα στο σκάφος δεν την ξαναείδα. Και δεν το επεδίωξα. Δεν ήθελα μπλεξίματα και περιπέτειες. Ακόμα δεν είχα πατήσει το πόδι μου στην Αγγλία.

Ευελπιστούσα πως δεν θα την ξαναέβλεπα. Ήθελα να πιστεύω πως δεν με ήξερε. Μπορούσε να ήταν πλάι μου την ώρα που πήρα το εισιτήριο και να άκουσε το όνομά μου. Εκείνο το *"Πολυβότη"* που ξετρύπωσε από τον φράχτη των δοντιών της δεν μου έλεγε, απολύτως, τίποτα. Ή μήπως σήμαινε κάτι που είχα εντελώς ξεχάσει. Υπήρχε κι ατή η περίπτωση. Κατέληξα να δεχτώ ότι η συνάντηση με την παράξενη κυρία θα ήταν ένα

τυχαίο περιστατικό στην περιπέτεια του ταξιδιού και δεν είχα καμιά όρεξη να ασχοληθώ περαιτέρω μαζί της.

Κάθισα στη θέση μου, είχα εξασφαλίσει παράθυρο σε τριθέσιο κάθισμα, έκλεισα τα μάτια και, ταμπουρωμένος πίσω από τα σκούρα μου γυαλιά κι εγώ, προσπαθούσα να μην σκέφτομαι τίποτα. Κυρίως ήθελα να διώξω την έντονη νοσταλγία που μου δημιουργούσε κιόλας η σκέψη των δικών μου ανθρώπων που άφησα πίσω. Και δεν με ενδιέφερε καθόλου ποιος θα καθόταν στην κενή ακόμα θέση ανάμεσα σε μένα και στον εύσωμο, άγνωστο κύριο που είχε, κυριολεκτικά, προσγειωθεί στη θέση προς το διάδρομο λίγο μετά από μένα. Δεν είχα διάθεση να μιλήσω σε κανέναν. Ακόμα κι όταν με τύλιξε το άρωμα της κυρίας που ήρθε και κάθισε δίπλα μου στην άδεια θέση, όσο πιο διακριτικά μπορούσε, δεν γύρισα να κοιτάξω προς το μέρος της.

«Εδώ είμαστε κι εμείς!» έκανε με παιδιάστικη, χαδιάρικη φωνή η κυρία.

Μου κίνησε όμως την περιέργεια εκείνο το «εμείς». Όπως ήμουν κρυμμένος πίσω από τα σκούρα γυαλιά που δεν επέτρεπαν στον άλλο να δει τα μάτια μου, έστρεψα διακριτικά τόσο όσο να την παρατηρώ με την άκρη του ματιού χωρίς να με βλέπει πως την προσέχω και παρατηρούσα τις κινήσεις της.

Έδεσε τη ζώνη, άνοιξε το τραπεζάκι για τον καφέ ή το αναψυκτικό μπροστά της, έβγαλε τα γυαλιά και τα ακούμπησε πάνω στο υποτυπώδες τραπεζάκι, ίσιωσε τον σηκωμένο λαιμό του μαύρου ζιβάγκο της, έβαλε το ένα πόδι πάνω στο άλλο με προσοχή να μην τσαλακωθεί το βελούδινο μαύρο παντελόνι που την έκανε πιο εντυπωσιακή με την υπόλοιπη λευκή περιβολή, τακτοποίησε τον σάκο κάτω από τα πόδια και ευθυγράμμισε το κορμί της με την πλάτη του καθίσματος δίνοντας την εντύπωση πως θα το έριχνε στον ύπνο.

Περίμενα ώσπου να σταματήσει να κινείται, να ηρεμήσουμε κι εμείς με τον άλλο κύριο, αν και ήθελα να βεβαιωθώ για την ταυτότητά της. Από την πρώτη στιγμή που με πλησίασε στην ουρά μπροστά στο ταμείο κάπου είχε πάει ο νους μου, αλλά δεν τολμούσα να την ταυτίσω γιατί δεν είχα αρκετά στοιχεία.

Από τη δύσκολη θέση με έβγαλε η ίδια.

«Άργησα γιατί πήγα στα εκδοτήρια κι άλλαξα θέση για να είμαστε μαζί στην πτήση. Το ήθελα πολύ να τα πούμε στη διάρκεια του ταξιδιού», είπε.

«Σ' εμένα μιλάτε;» είπα κι έστρεψα κανονικά προς το μέρος της.

«Φυσικά. Καλά, δεν με γνώρισες ακόμα; Δεν φαντάζομαι να έπεσα έξω τόσο πολύ. Τέτοια ομοιότητα; Δεν γίνεται να κάνω λάθος», μουρμούρισε.

«Λυπάμαι, αλλά έχω αποκοπεί τελείως από το παρελθόν, δεν θυμάμαι να έχουμε συναντηθεί», της είπα.

«Το βλέπω. Εγώ πάντως τώρα είμαι απόλυτα σίγουρη πως είσαι ο Ιπποκράτης, ο ξάδερφος της κυρίας Μαντώς, της καθηγήτριάς μου...»

«Μην μου πεις πως είσαι η... Μαρίνα;» της έκοψα τη φόρα.

«Η ίδια, αυτοπροσώπως! Έχω και ταυτότητα», μου απάντησε.

«Πού να το φανταστώ, ύστερα από τόσα χρόνια! Εσύ έχεις αλλάξει τόσο πολύ από τότε», ψέλλισα.

«Εγώ πάντως δεν σε ξέχασα. Μάθαινα για τις επιτυχίες, για τις κατακτήσεις που είχες. Από την ξαδέρφη σου. Ήμουν σίγουρη πως θα συναντηθούμε», μουρμούρισε.

Πρόσεχε τις λέξεις που έβγαιναν από τα χείλη της σαν να μην ήθελε να την ακούει κανείς, εκτός από εμένα. Όπως ήταν γερμένη προς το μέρος μου, ο ώμος της ακουμπούσε πάνω μου. Ένιωθα, μπορεί να νόμιζα πως συνέβαινε ό,τι επιθυμούσα, το εύρος του αισθήματος, την ανάγκη του σώματός της να αποζητάει τη ζεστασιά του δικού μου κορμιού.

Δεν άντεξα περισσότερο να παριστάνω τον προβληματισμένο και τον αδιάφθορο.

«Μαρίνα! Είσαι η Μαρίνα του ηφαιστείου...» μουρμούρισα.

«Όπως με βλέπεις και σε βλέπω!»

Ε, από εκεί και πέρα, σε όλη την πτήση μιλούσαμε ατελείωτα για όλα, για τον γάμο της ξαδέρφης, αν θα παντρευτούν παραδοσιακά ή θα πορευτούν στη ζωή με «σύμφωνο συμβίωσης», για τις σπουδές μας, πήγαινε κι εκείνη στην Αγγλία, όπως κι εγώ, για μεταπτυχιακά στην ειδικότητά της. Είπαμε, είπαμε... Και τι δεν είπαμε. Σίγουρα θα τον πρήξαμε τον κύριο που καθόταν αναγκαστικά δίπλα της. Μπορεί και να μας χάζευε. Ίσαμε που φτάσαμε στην προσγείωση δεν έδειχνε δυσαρεστημένος.

Τη στιγμή που προσγειωνόταν το αεροπλάνο, μέσα στον θόρυβο, στην εκκωφαντική βουή και την επιθυμία που με διακατείχε να την αγκαλιάσω, έστρεψα προς εκείνη κι αυθόρμητα ο ένας βρέθηκε στην αγκαλιά του άλλου αδιαφορώντας για τον κύριο που είχε εκπλαγεί και ξερόβηχε για να δείξει τη δυσαρέσκειά του. Αλλά αυτό κράτησε μόνο λίγα δευτερόλεπτα. Ύστερα όλες οι διαχύσεις και τα ξεσπάσματα τελείωσαν εκεί. Ως την αίθουσα παραλαβής αποσκευών, βαδίζαμε σιωπηλοί σαν δυο ξένοι, δεν ανταλλάξαμε παρά ελάχιστες τυπικές φράσεις. Δεν είχε τίποτε άλλο μαζί της εκτός τον σάκο που κρατούσε για να περιμένει αποσκευές.

«Πρέπει να φύγω, με περιμένουν», είπε βαριεστημένα.

Τη συνόδεψα ίσαμε την έξοδο, από περιέργεια, περισσότερο παρά από ευγένεια.

«Αδάμ έγνω την εαυτού γυναίκα», της είπα όταν πια φτάσαμε στην έξοδο, στο τέλος του ταξιδιού και θα χωρίζαμε, ίσως οριστικά.

«Ο ήλιος έγνω την δύσιν αυτού», μου απάντησε με νόημα η Μαρίνα.

Με ξάφνιασε δυσάρεστα η απάντησή της. Ήταν σαν να μου έλεγε πως δεν θα υπάρξει συνέχεια. Αισθάνθηκα όμως την ανάγκη να τη φιλήσω, αλλά δεν το έκανα. Συγκρατήθηκα. Δεν μου αρέσουν οι αποχαιρετισμοί, οι συγκινήσεις. Αλλά και η Μαρίνα έδειχνε απρόθυμη, συγκρατημένη, κοίταζε διακριτικά προς την έξοδο, είχε αλλάξει εντελώς η συμπεριφορά της. Σαν κάτι να την εμπόδιζε να εκδηλωθεί, σαν να ήθελε να αποφύγει τις διαχύσεις, τους εναγκαλισμούς για κάποιο λόγο εμποδιζόταν να εκφράσει τα συναισθήματά της. Το σεβάστηκα.

Δώσαμε τα χέρια, κράτησα το μικρό δικό της μερικά δευτερόλεπτα μέσα στη φούχτα μου, το φίλησα τρυφερά και της έδωσα την κάρτα με τη διεύθυνσή μου στην Αθήνα πάνω στην οποία είχα γράψει με στυλό την καινούρια μου στο Λονδίνο και το τηλέφωνό μου. Ήθελα να φερθώ σαν ιππότης. Έτσι είχα μάθει.

«Αν καμιά φορά θελήσεις, εδώ θα με βρεις», της είπα αν και δεν πίστευα πια πως θα με αναζητήσει.

Η Μαρίνα έκλεισε τα μάτια, χαμογέλασε συγκαταβατικά με μια διφορούμενη κίνηση του κεφαλιού. Τα χείλη της σάλεψαν, μια σύντομη φράση της ξέφυγε, μπορεί να το έκανε σκόπιμα.

«Θα δείξει», μου φάνηκε πως είπε.

Πήρε βαριεστημένα τον μοναδικό σάκο αποσκευών που είχε μαζί της και μέσα στο αεροπλάνο, κοντοστάθηκε λίγο αναποφάσιστη, γύρισε απότομα και βγήκε σχεδόν τρέχοντας. Την είδα που τρύπωσε στην αγκαλιά του κυρίου που την περίμενε απέξω, χωρίς ούτε να γυρίσει να κοιτάξει πίσω της. Σάστισα θωρώντας την να χώνεται, κυριολεκτικά στην αγκαλιά του ξερακιανού και μάλιστα με λιγοστά μαλλιά, αρκετά μεγαλύτερού της άντρα.

«Κρίμα στην ομορφιά! Γι' αυτό τον τύπο ερχόσουν στο Λονδίνο, κορίτσι μου; Αυτό ήθελες να πεις; 'Ο ήλιος έγνω την δύσιν αυτού'. Τώρα κατάλαβα, Μαρίνα μου, τι εννοούσες», μονολόγησα.

Έκανα στροφή εκατόν ογδόντα μοιρών, τόση αποστροφή μου δημιούργησε η σκηνή του τρυφερού εναγκαλισμού της Μαρίνας από τον ηλικιωμένο φαλακρό που την πήρε με το πολυτελές ΙΧ του. Κατηφής, άπελπις και μόνος, πιο μόνος από πριν, πήγα και στήθηκα στην «παραλαβή» περιμένοντας να παραλάβω τις αποσκευές μου μετα όνειρα που κουβαλούσα.

Και δεν ήταν και λίγα.

Όσο περίμενα τις αποσκευές, αναπόφευκτα, πέρασαν από το μυαλό πολλές θετικές και αρνητικές σκέψεις. Προσπαθούσα να ξεχάσω τη Μαρίνα, να πείσω τον εαυτό μου πως δεν υπάρχει, να πιστέψω πως δεν τη συνάντησα ποτέ στη ζωή μου, πως... δεν με ενδιαφέρει καθόλου! Είχα τόσα όνειρα στις αποσκευές μου, τόσες προσδοκίες των δικών μου που περίμεναν δικαίωση.

«Ας κοιτάξω τουλάχιστο να εκπληρώσω την αποστολή μου, να μην απογοητέψω τους δικούς μου που περιμένουν από το 'καλό' παιδί τους να αποδείξει πως δεν πήγαν στράφι οι κόποι και τα όνειρά τους να με δουν Επιστήμονα! Τα 'υπόλοιπα, τα αισθηματικά, η αγάπη, ο έρωτας, η ζωή του παρόντος (!), ας περιμένουν να τελειώσω πρώτα με τις υποχρεώσεις, θα έρθουν μετά'. Ναι, μητέρα», ψέλλισα. «Όπως δρομολόγησες τη ζωή μου εσύ και το μέλλον το... δικό μου εσύ, έτσι θα γίνει!» είπα τραβώντας με δύναμη τις βαλίτσες μου από τον κυλιόμενο ηλεκτρικό φορέα.

Εμένα δεν με περίμενε κανένας. Πήρα το πρώτο ταξί που βρέθηκε μπροστά μου, του έδωσα τη διεύθυνση κι έφτασα στον προορισμό μου.

Είχαν περάσει δέκα μέρες αφότου εγκαταστάθηκα στο διαμέρισμά μου. Ήμουνα μόνος, πρώτη φορά στη ζωή μου, ολομόναχος, δεν θα έλεγα «και πανευτυχής», γιατί δεν ένιωθα έτσι στη σιωπηλή, χαμηλοτάβανη σοφίτα. Προσπαθούσα να βάλω σε τάξη τα πράγματα που είχα κουβαλήσει από την Αθήνα και να καθίσω μετά να κάνω έναν στοιχειώδη, όσο και αναγκαίο προγραμματισμό σύμφωνα με τους κανόνες της νέας πραγματικότητας που αντιμετώπιζα ήδη μόνος στην καρδιά της κοσμοπολίτικης πρωτεύουσας του Βορρά. Κι αυτό, για να ενταχθώ φυσιολογικά και να επιβιώσω σ' ένα περιβάλλον άγνωστο, πρωτόγνωρο, κρύο και παγερό, εντελώς διαφορετικό από το δικό μας, που ήμουνα υποχρεωμένος ν' αποδεχτώ και να μείνω κάποια χρόνια.

Ήθελα, με κάθε τρόπο, να αφήσω πίσω μου το μικρό μου παρελθόν, τα παλιά, τις μνήμες, τις ανασφάλειές μου, να απαλλαγώ και ψυχολογικά από την εξουθενωτική προστασία της μητέρας μου, κυρίως αυτήν, που καταντούσε σκλαβιά, δουλοσύνη πνευματική και ηθική που με έπνιγε, να νιώσω ελεύθερος, απαλλαγμένος από όλα κι από όλους και να αρχίσω μια καινούρια ζωή στο Λονδίνο.

«Να εγκλιματιστείς στις καινούριες συνθήκες και στον τρόπο ζωής της Λόντρας, αν θέλεις να επιβιώσεις. Ξέχνα την Αθήνα, τον ήλιο της Ελλάδας και τις ανασφάλειές σου. Να στηριχτείς αποκλειστικά στον εαυτό σου, ξέχνα τα όλα και πάρε τη ζωή στα χέρια σου», μου είχε τονίσει ανάμεσα σε πολλά άλλα η Μαρίνα, όταν ήμασταν στο αεροπλάνο, «χρειάζονται νεύρα γερά, δεν παλεύεται εύκολα η μοναξιά και η ομίχλη».

«Ουφ! Πάλι εσύ! Πάλι μπροστά στα μάτια μου η Μαρίνα. Από πού ξετρύπωσε πάλι! Έχει βαλθεί να φέρει τα πάνω κάτω στη ζωή μου», μουρμούρισα. Κι αμέσως άλλαξα γνώμη. «Δεν θα ήταν κι άσχημα να έπαιρνε κανένα τηλέφωνο ή να χτυπούσε άξαφνα την πόρτα», σκέφτηκα.

Στον αέρα, την άκουγα αδιάφορα, ούτε με είχε κεντρίσει η περιέργεια να μάθω πώς τα ήξερε όλα αυτά. Δεν τη θεωρούσα ικανή να είναι τόσο μυαλωμένη. Η εμφάνισή της άλλη εντύπωση δημιουργούσε σ' έναν αφελή οιηματία όπως ήμουν τότε εγώ που μόλις έβγαινα από το κουκούλι της οικογενειακής θαλπωρής. Οπωσδήποτε μου χρειαζόταν ένας επαναπροσδιορισμός του εαυτού μου και των απόψεων για τη ζωή και τις διαπροσωπικές σχέσεις, τις σχέσεις με το άλλο φύλο, κυρίως.

Την ένιωθα αυτή την ανάγκη, ωστόσο δεν ήταν εύκολο να απαλλαγώ από συνήθειες που μου είχαν επιβληθεί και μου είχαν γίνει βίωμα.

«Θα το παλέψω», είπα.

Δεν είχα διόλου περιθώρια να χρονοτριβώ. Άρχισα αμέσως από τα πρακτικά κι αφοσιώθηκα σε ό,τι είχα αρχίσει να κάνω. Πρώτα το καθήκον. Άλλωστε όλη μου η ζωή ίσαμε τότε, ήταν οριοθετημένη, θεμελιωμένη σε γερές βάσεις με ηθικές αρχές, με κανόνες και προτεραιότητες. Πώς θα μπορούσα να παρεκκλίνω; Αλλά...

Αλλά έρχεται κάποια στιγμή που ο κόμπος φτάνει στο χτένι και κρεμάς στα μανταλάκια της απλώστρας όλα τα «πρέπει» και τα «δεν πρέπει» να αεριστούν, όταν ακούς το κινητό σου να κουδουνίζει επίμονα και πατάς το

κουμπάκι ευελπιστώντας να είναι η φωνή που θα ήθελες να σε καλεί εκείνη τη δύσκολη ώρα.

«Αμ δε, που θα μου ξεφύγεις τώρα εμένα», είπε.

Και σώπασε. Έκλεισε η γραμμή, έμεινα ξερός. Για μερικά δευτερόλεπτα ένιωθα τον απόηχο γνώριμης φωνής να κάνει κύκλους στο αφτί μου. Μπερδεύτηκα. Ακολούθησε ένα κενό. Αγωνία. Αλλά δεν κράτησε πολύ αυτό, Χτύπησε το κουδούνι, όχι του κινητού, της εξώπορτας.

«Ήρθες!» μουρμούρισα,

«Μαρίνα, πράσινό μου αστέρι,
Μαρίνα φως του Αυγερινού,
Μαρίνα μου, άγριο περιστέρι,
Και κρίνο του καλοκαιριού...»

Πετάχτηκα λες και ξύπνησα απότομα από λήθαργο, κοιτάχτηκα στον καθρέφτη, σουλουπώθηκα κι έτρεξα κάτω πηδώντας δυο τρία μαζί τα σκοτεινά σκαλοπάτια να της ανοίξω.

Π. Φάληρο, 27 Οκτωβρίου 2015